

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ
กับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน

โดย
นายไพโรจน์ ศรีรุ่งเรือง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-653-211-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ACTIVITIES OF SUPHANBURI YOUTH
PROGRAM AND STUDENTS' MORAL ETHICS AND VALUES

By

Pairoj Srirungruang

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Educational Administration

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2002

ISBN 974-653-211-1

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน” เสนอโดย นายไพโรจน์ ศรีรุ่งเรือง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. อาจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดา สุวรรณกุล

3. อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วรพจน์ มูรพันธ์)

...../...../.....

..... กรรมการ กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

(อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช)

...../...../.....

...../...../.....

..... กรรมการ กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดา สุวรรณกุล)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

...../...../.....

...../...../.....

K 43461064 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์/ มาตรฐานด้านผู้เรียน

ไพโรจน์ ศรีรุ่งเรือง : ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน (THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ACTIVITIES OF SUPHANBURI YOUTH PROGRAM AND STUDENTS' MORAL ETHICS AND VALUES) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : อ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์, ผศ. ลัดดา สุวรรณกุล และ อ.ดร.ศรียา สุขพานิช. 118 หน้า. ISBN 974-653-211-1.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ระดับการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี 2) ระดับคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และ 3) ความสัมพันธ์ของการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 201 โรงเรียน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียน 201 คน ครูวิชาการ 201 คน และครูผู้สอน 201 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย พบว่า :

1. การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ทั้งภาพรวมและทุกตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับปานกลาง
3. การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

K 43461064 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : MORAL ETHICS AND VALUES/STUDENT STANDARD

PAIROJ SRIRUNGRUANG : THE RELATIONSHIP BETWEEN THE ACTIVITIES OF SUPHANBURI YOUTH PROGRAM AND STUDENTS' MORAL ETHICS AND VALUES. THESIS ADVISORS : PRASERT INTARAK, Ed.D., ASST.PROF. LADDA SUWANAGUL, AND SARIYA SUKHABANIJ, Ph.D. 118 pp. ISBN 974-653-211-1.

The purposes of this research were to identify 1) the level of activities of Suphanburi Youth Program of the primary schools under the Office of Provincial Primary Education in Suphanburi, 2) the level of students' moral, ethics and values, and 3) the relationship between the activities of Suphanburi Youth Program and students' moral, ethics, and values of the primary schools under the Office of Provincial Primary Education in Suphanburi. The sample of this research were 201 primary schools under the Office of Provincial primary Education in Suphanburi. The respondents were 201 administrators, 201 academic teachers, and 201 teachers. The instrument used for collecting data was the questionnaire. The statistical treatments were percentage (%), mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), and Pearson's product moment correlation coefficient (r_{xy}).

The results of this research were :

1. The level of activities of Suphanburi Youth Program of the primary schools under the Office of Provincial Primary Education in Suphanburi was rated at average level.
2. The level of students' moral, ethics and values were rated at average level.
3. The activities of Suphanburi Youth Program and students' moral, ethics and values were significantly related at the 0.05 level.

Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2002

Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากท่านอาจารย์ทุกท่าน ผู้วิจัย
ปรารถนาที่จะกราบขอบพระคุณโดยเฉพาะอาจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เป็นพิเศษ กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดา สุวรรณกุล
และอาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์
ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร ที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ และกราบขอบพระคุณ
รองศาสตราจารย์ วรพจน์ มุรพันธ์ ประธานกรรมการผู้ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำ
ปรึกษาและแนะนำในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการบริหาร
การศึกษาที่ได้ให้ความรู้ แนวคิด และแนวทางที่ดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็น
อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คุณอดุลย์ วราเอกศิริ ศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี คุณไพเราะ พุ่มมัน
และคุณลำดวน เรือนรื่น ศึกษาพิเศษฯ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และ
คุณกฤษฎา กระต่ายจันทร์ ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลสองพี่น้อง ในฐานะ
ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร คณาจารย์ และข้าราชการทุกท่านในสังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่กรุณาให้ความสะดวกและให้ความร่วมมือในการดำเนินการเก็บ
รวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาภาควิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 20 ทุกคน และเพื่อนที่
ใกล้ชิดคนพิเศษที่ให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้าข้อมูล และคอยเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

กราบขอบพระคุณครู อาจารย์ ทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอนในเบื้องต้น ส่งผลให้
ผู้วิจัยได้มีโอกาสรับการศึกษาในระดับสูง และท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อแฉล้ม
ศรีรุ่งเรือง ที่เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยได้มีความมานะ อดทน มุ่งมั่นและพยายามที่จะศึกษา
เล่าเรียนมาโดยตลอด รวมทั้งครอบครัวศรีรุ่งเรืองทุกคนที่คอยชื่นชมในความสำเร็จนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
ปัญหา	5
ความสำคัญของการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
ข้อคำถามในการวิจัย	9
สมมติฐานของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
ข้อจำกัดของการศึกษา	10
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	12
ความหมายและความสำคัญของคุณธรรม	12
ความหมายและองค์ประกอบของจริยธรรม	13
แนวทฤษฎีพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม	16
ความหมายและความสำคัญของค่านิยม	24
ประเภทของค่านิยม	28
ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ	31
การศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	33
ความสำคัญของการศึกษาและบทบาทของโรงเรียน	33

บทที่	หน้า
มาตรฐานการศึกษาในสถานศึกษา	37
การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	48
สรุปย่อ	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	53
ระเบียบวิธีวิจัย	55
แผนแบบการวิจัย	55
ประชากร	55
ตัวอย่าง	56
ตัวแปรที่ศึกษา	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	63
สรุปย่อ	65
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	66
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	66
ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี	69
ตอนที่ 3 คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	73
ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชน คนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียน	74
สรุปย่อ	76

บทที่	หน้า
5 สรุปลผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
สรุปลผลการวิจัย	77
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	85
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้	85
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	85
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย	96
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	100
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง	102
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย	110
ประวัติผู้วิจัย	118

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	การแสดงผลลำดับเหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ของโคลเบอร์ก (Kohlberg) 19
2	ประชากร ตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามขนาดโรงเรียน 57
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน 66
4	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการจัดกิจกรรม ตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี 68
5	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณภาพนักเรียนด้าน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 72
6	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดี ศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน 73

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 ขอบข่ายการอ้างอิง	8
2 กระบวนการเสริมแรงและการลงโทษ	21
3 ภาพทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมแสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจ ของพฤติกรรมทางจริยธรรม	23
4 สรุปความหมายของค่านิยม	25
5 ความเป็นมาของค่านิยม	26
6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	54

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

การที่ประเทศจะพัฒนาไปในวิถีทางใด และประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคนในชาติเป็นผู้กำหนด และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาตามความมุ่งหวังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคนในชาติให้มีคุณภาพ และมีศักยภาพที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศในด้านอื่นๆ ตามมาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ที่เน้นคนเป็นจุดศูนย์กลางหรือจุดหมายหลักของการพัฒนาทั้งหมด ซึ่งเป็นการพัฒนาเพื่อคนโดยอาศัยคน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2538 : 1-5) เนื่องจากคนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ สังคมใด ประเทศใดสามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่ดี ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม ทั้งนี้เพราะคนเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม เมื่อมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพก็จะเป็นพื้นฐานในการสร้างพลังครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ อันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศตามมาอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติและการอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้อย่างสันติ ดังนั้น ในการมุ่งพัฒนาคนจึงควรให้มีทั้งความรู้ มีคุณธรรม มีจริยธรรม และยังหมายรวมไปถึงการมีค่านิยมที่พึงประสงค์ด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การพัฒนาคนไม่ได้มีเพียงแต่การพัฒนาในด้านของสติปัญญาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคมไปพร้อมๆ กัน โดยเฉพาะการพัฒนาคนในภาวะที่ต้องการจะพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องเน้นให้คนในประเทศมีคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่ไปกับการให้การศึกษาในส่วนอื่นๆ ด้วย เพราะคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดการตระหนักถึงความเป็นคนดีมีคุณภาพ และจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งคนดีมีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีทั้งความรู้ ความสามารถและมีจิตใจที่ดีงาม ประเทศที่สามารถพัฒนาบุคคลได้ในระดับนี้ จึงจะเป็นประเทศที่มีอำนาจอันยิ่งใหญ่ในการพัฒนาทั้งปวงให้ยั่งยืนอย่างแท้จริง

การที่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพของคนเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศนั้น ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดีส่วนหนึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง นั่นก็คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย

เอื้อเพื่อเอื้อแผ่ เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ลักษณะของผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมสูงนี้ ต้องเกิดขึ้นกับประชากรส่วนใหญ่เสียก่อน ก่อนที่ประเทศจะพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ถ้าหากว่า ประชากรเป็นพลเมืองที่ดีแล้ว การพัฒนาบุคคลโดยการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการพัฒนา ประเทศก็จะได้ผลอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชาลส์ เลอ กูว์มิจันท์ (2524 : 8) ที่กล่าวว่า ศิลธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญและความเสื่อมของสังคม สังคมที่เจริญ จะมีคนที่ทรงคุณธรรมอยู่มาก มีการปฏิบัติตนที่ไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น เป็นลักษณะ ของความมีจริยธรรมที่ดี ทุกคนในสังคมมีความสุข ส่วนสังคมที่เสื่อมคุณธรรม ประชาชนจะมี ศิลธรรมและจริยธรรมน้อยลง มีการประพฤติที่เป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นมากขึ้น สมาชิกในสังคมจะขาดความสุข สังคมนั้นก็จะแตกสลายในที่สุด ดังคำเปรียบเปรยที่ว่า “เศรษฐกิจเหมือนดอกผล การเมืองเหมือนลำต้น ศิลธรรมเหมือนราก” (กาญจนา แก้วเทพ 2536 : 86) และในขณะที่ประเทศไทยกำลังเกิดปัญหาวิกฤติด้านคุณธรรมและจริยธรรม และก่อน ที่คุณธรรมและจริยธรรมกำลังจะถูกชะเลยไปจากสังคมไทย จึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าและหา แนวทางในการแก้ไขเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้กับ บุคคลในประเทศ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนบรรลุตามเจตนารมณ์ในการพัฒนาประเทศอย่าง สมบูรณ์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจของ ประเทศจากประเทศเกษตรกรรมมาเป็นประเทศอุตสาหกรรม อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน สภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ตลอดจนวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ อย่างเห็น ได้ชัด ความก้าวหน้าทางวัตถุที่นับวันจะเพิ่มขึ้นนี้ ทำให้มีผลต่อเนื่องกับการเปลี่ยนแปลงทาง สังคมและจิตใจของประชากรในประเทศตามมา (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2533 : 1) คนไทยและสังคมไทยเริ่มมีลักษณะเป็นสังคมวัตถุนิยม หรือสังคมบริโภคนิยม ทศนคติ ของบุคคลและสังคมมีแนวโน้มที่จะก้าวเข้าสู่ลักษณะ “มองแคบ คิดใกล้ และใฝ่ต่ำ” มากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2538 : 23)

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในด้านต่างๆ เป็นแรงกดดัน ให้บุคคลต้องดิ้นรนต่อสู้ ทำให้เกิดการเห็นแก่ตัว อิจฉาริษยา เอารัดเอาเปรียบ ขาดความเป็น ระเบียบวินัย ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ขาดความเมตตากรุณา และเกิดปัญหา อาชญากรรมตามมามากมาย ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ใหญ่ และปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กหรือ

เยาวชนของชาติ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนนั้น จากการสำรวจข้อมูลของกองวิจัยแผนงาน กรมตำรวจ พบว่า มีปัญหาในด้านของคุณธรรมและจริยธรรมถึง 15 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) การแต่งกายของเยาวชน 2) ความหุนหันพุ่มเฟือย 3) การมั่วสุมลุ่มหลงอบายมุข 4) การติดยาเสพติดให้โทษ 5) เสรีภาพทางเพศ 6) การค้าประเวณีโดยความสมัครใจและถูกบังคับ 7) สิ่งลามกอนาจาร 8) การบังคับใช้แรงงานเยี่ยงทาส 9) การละเลยการเคารพผู้ใหญ่ นุพการี ครู อาจารย์ 10) ความยากจน 11) ความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน 12) การมีวินัยและการเคารพกฎหมายของบ้านเมือง 13) การทะเลาะวิวาทกันของเยาวชน 14) ปัญหาเยาวชนกระทำผิดหรือยุวอาชญากร และ 15) เยาวชนกับคุณธรรมของศาสนา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2529 : 363) ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะพบเห็นได้ตามข่าวต่างๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์ประจำวัน และจากการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมไทย ได้มีการกล่าวถึงสาเหตุของความเสื่อมโทรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน พบว่ามี 12 ประการ คือ 1) สภาพแวดล้อมทางสังคมที่ยั่วยุให้กระทำชั่ว การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ไม่ดี และตัวแบบที่เลวทางสื่อมวลชน 2) ผู้คนหันเหออกจากคำสอนของศาสนา 3) ผู้คนกระทำผิดอาชญากรรมมาก 4) ผู้คนเห็นแก่ตัวมาก 5) ผู้คนหันเหออกจากจารีตเดิมมาก 6) ผู้คนมีความเห็นแก่ตัว หรือคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของตนเป็นพื้นฐานของการเลือกและตัดสินใจ 7) มีความเสื่อมโทรมทางทรัพยากรมนุษย์มาก 8) มีความเสื่อมโทรมทางทรัพยากรกายภาพมาก 9) การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคมระบบทุนนิยม 10) บทบาทอันจำกัดของการศึกษา 11) จุดอ่อนของกลไกทางการศึกษาในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และ 12) ข้อจำกัดของการศึกษาในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเชิงพฤติกรรม (กนกพรธน บุญธรรม 2540 : 24)

จากสาเหตุและปัญหาเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า สภาพสังคมเกิดความเสื่อมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างหนัก ทั้งนี้ องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และสถาบันการศึกษาทุกแห่งได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และเห็นตรงกันว่าเป็นความสำคัญอย่างเร่งด่วนที่จะต้องปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลในประเทศให้มีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างเข้มแข็งในอนาคต (กนกพรธน บุญธรรม 2540 : 1) เพราะถ้าคนในสังคมขาดคุณธรรมและจริยธรรม สังคมนั้นก็ขาดซึ่งความสงบสุข เกิดความวุ่นวาย เต็มไปด้วยปัญหาทางศีลธรรมมากมาย เนื่องจากคุณธรรมและจริยธรรมเป็นรากเหง้าแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง และความสงบสุขของสังคมและประเทศชาติตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

การที่จะพัฒนาพฤติกรรมบุคคลในด้านคุณธรรมและจริยธรรมนั้น การให้การศึกษา นับว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ผลการวิจัยของสุพร พวงวราพันธ์ (2533 : 50) และประเวศ ยอดยิ่ง (2537 : 2) ได้ข้อค้นพบที่ตรงกันว่า การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่เยาวชนนั้นสามารถกระทำได้โดยอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญและส่งเสริมให้คนในชาติมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ จะเห็นได้จากวิสัยทัศน์การศึกษาที่ว่า การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มุ่งพัฒนาคนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม คิดเป็น ทำเป็น พึ่งตนเองได้ รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สร้างสรรค์สังคมที่สงบสุข มีความรัก ความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความรู้ มีความสามารถที่เป็นสากล และดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 1)

สำหรับการจัดการศึกษาของไทย รัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมมาโดยตลอด และคงไว้ซึ่งวิสัยทัศน์ข้างต้นอย่างต่อเนื่อง ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) รัฐได้กำหนดหลักการที่สำคัญประการแรกก็คือ “การสร้างความเจริญงอกงามทางปัญญา ความคิด จิตใจ คุณธรรมของบุคคลเป็นสิ่ง ที่จำเป็น และเป็นเป้าหมายสำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลระหว่างความเจริญทางจิตใจ กับความเจริญทางวัตถุ และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ” โดยระบอบกรอบและทิศทางของการพัฒนาการศึกษาตามหลักการนี้ คือ “เร่งคุณภาพการศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมสูงขึ้น มีค่านิยมที่ถูกต้อง มีความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2535 : 7) มีผลถึงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2545) ที่กล่าวถึงการพัฒนาคนไทยให้มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม เคารพและรักษากฎเกณฑ์ของสังคม ทำงานด้วยความอดทนมากกว่าการหวังผลสำเร็จด้วยวิธีลัดที่ขาดคุณภาพ ให้คนยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมตามแนวของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่แต่ละคนนับถือ ควบคู่ไปกับการเปิดและเลือกรับวัฒนธรรมต่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2538 : 17)

ปัจจุบันการจัดการศึกษาได้เข้ามาสู่ยุคของการปฏิรูปการศึกษา นโยบายในเรื่องของการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมยังคงปรากฏเป็นนโยบายหลักในการจัดการศึกษา จะเห็นได้จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2538 หมวดที่ ๑ มาตรา ๖ และหมวดที่ ๕ มาตรา ๘๑ ความว่า

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา ๘๑ รัฐต้องจัดการศึกษาและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา อบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม การจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเสริมสร้างความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนให้มีการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาการวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อพัฒนาประเทศ พัฒนาศึกษาชีวิต และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 5)

แม้แต่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ยังได้ระบุถึงข้อกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 6)

จากนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่พัฒนาคุณภาพอย่างแท้จริง สามารถพัฒนาบุคคลได้ทุกด้าน โดยทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวบุคคลได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้บุคคลได้รู้จักการคิดวิเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540 : 10) จะเห็นได้ว่าสถานศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญที่สุดในการดำเนินการให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายนี้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญที่มีหน้าที่หลักในการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด และอบรมบ่มนิสัยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กัน ตลอดจนเตรียมบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ซึ่งถือเป็นหน้าที่โดยตรงของสถานศึกษา (Dewey 1968 : 349-350)

ปัญหา

ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว สถานศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพบุคคลเท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจาก สถานศึกษามุ่งให้ความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นหลักใหญ่ ละเลยหรือให้ความสำคัญในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และความปลอดภัยของร่างกายและจิตใจของผู้เรียนอยู่ในระดับที่รองลงไป (อรุณศรี เหลืองไทรงาม

2538:102) เป็นผลให้ผู้เรียนเกิดความเล็งเห็นต่อการมีค่านิยมที่ไม่ถูกต้องหลายประการ เช่น ตัวอย่างของปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดอยู่ในสถานศึกษาในขณะนี้ นอกจากนี้ยังพบว่า ระบบการศึกษาที่ผ่านมาเน้นการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียนที่อาศัยวิชาจริยศึกษาเป็นหลัก (อัมพรรัตน์ วัฒนะโชติ 2536:102) การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม โดยการใช้วิธีบอก การแนะนำ และการอบรมสั่งสอนของครู จึงมีมากเป็นลำดับแรก ส่วนวิธีการอื่น เช่น ให้นักเรียนฝึกพฤติกรรม การเสริมแรง ให้นักเรียนอภิปรายหาเหตุผล และให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมต้นแบบ เป็นวิธีการที่ใช้้น้อยมาก ซึ่ง การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมโดยการบอกหรือแนะนำดังกล่าวนี้เป็นวิธีการที่ได้ผลน้อย ควรให้มีการประพฤติให้เห็นจริงหรือให้สัมผัสกับสิ่งนั้นโดยตรงจะได้ผลที่ดีกว่า (กิตติพงศ์ วงศ์สุนทร 2527 : 84)

จะเห็นว่าการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมไม่ควรจำกัดเฉพาะการจัดการเรียนการสอนของครูเท่านั้น ประสบการณ์ตรงที่เด็กได้รับเป็นสิ่งสำคัญและสามารถปลูกฝังให้เด็กได้ดีกว่าการสอนโดยการบอก แนะนำ หรือการอบรมสั่งสอน การจัดสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้ผู้เรียนได้ตระหนักหรือสำนึกถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรมประจำใจอยู่ตลอดเวลา และเกิดขึ้นเองโดยไม่ฝืนใจกระทำเป็นวิธีการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีที่สุด กล่าวคือ การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับทั้งสองด้านนี้ทุกวัน จะทำให้ผู้เรียนซึมซับความมีคุณธรรมและจริยธรรมได้เอง (ประภาศรี สีหอำไพ 2535:16) และที่สำคัญ ภาระในการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนี้ไม่ควรปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนแต่เพียงลำพัง หรือจำกัดอยู่แต่ในวิชาจริยศึกษาเท่านั้น

ความสำคัญของการวิจัย

จากปัญหาดังกล่าวนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของไทย วิสัยทัศน์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ลักษณะของสังคมไทย และคนไทยที่พึงประสงค์ เป้าหมายและแนวทางการจัดการศึกษา มาตรฐานการจัดการศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545-2559 รวมทั้งหลักการและจุดมุ่งหมายตาม

หลักสูตรของแต่ละระดับการศึกษา แล้วสังเคราะห์เป็นมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งต้องรับมาดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

โดยเฉพาะมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ประกอบกับจังหวัดสุพรรณบุรี ได้รับการคัดเลือกให้เป็นจังหวัดนำร่องในการดำเนินการตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่เน้น “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อสร้างกระแสกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบอย่างที่ดี โดยกำหนดรูปแบบของการพัฒนาในรูปแบบของ “โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีวินัย สำนึกในการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และเพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีวิจรรณญาณ รู้จักรับผิดชอบชีวิต กลั่นกรองวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างมีเหตุผล เลือกปฏิบัติในทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับชุมชนและสังคม โดยกำหนดเป้าหมายของโครงการไว้ 11 เป้าหมาย ได้แก่ 1) รักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน 2) มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) มีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย 4) เป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทย 5) ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ 6) เป็นผู้ที่มีมารยาทแบบไทย 7) มีวินัยจราจร 8) เป็นคนตรงต่อเวลา 9) ปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ 10) ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนและกลุ่มโดยเคร่งครัด และ 11) ไม่พัวพันยาเสพติด ซึ่งมีโรงเรียนทุกสังกัดในจังหวัดสุพรรณบุรีเข้าร่วมโครงการถึง 415 โรงเรียน และได้ดำเนินการมาแล้วเป็นเวลา 4 ปี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2541 : 3-4)

จากจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณข้างต้น จะเห็นได้ว่า สอดคล้องกับมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของสำนักงานคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นหนึ่งในเกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียนในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ และในทางเดียวกันต้องรับนโยบายของจังหวัดมาจัดดำเนินการให้บรรลุเป้าประสงค์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กับโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณได้นำมาพิจารณาและหาแนวทางในการพัฒนาโครงการและวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมนักเรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียนที่กำหนดไว้ โดยมีขอบข่ายการอ้างอิงตามแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

กิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ	คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ของนักเรียน
<ol style="list-style-type: none"> 1. รักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน 2. มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3. มีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย 4. เป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทย 5. ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ 6. เป็นผู้มีมารยาทแบบไทย 7. มีวินัยจราจร 8. เป็นคนตรงต่อเวลา 9. ปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลัง ในการเข้ารับบริการต่างๆ 10. ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนและกลุ่มโดยเคร่งครัด 11. ไม่พัวพันยาเสพติด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีเมตตา กรุณา เชื้อเพื่อนเพื่อน และเสียสละเพื่อส่วนรวม 4. ประหยัด (ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า)

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายการอ้างอิง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, เยาวชนคนดีศรีสุพรรณ โครงการนำร่องเพื่อสร้างกระแสการพัฒนาคนและสังคมระดับจุลภาค (คพส.) จังหวัดสุพรรณบุรี (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2541), 15.

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด, 2544), 69.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบระดับการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อทราบระดับคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ของการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ กับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อคำถามในการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาปัญหา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อคำถามเพื่อหาคำตอบสำหรับกรวิจัยดังกล่าวข้างต้นไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับใด
2. คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับใด
3. การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีที่เข้าร่วมโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ

2. ตัวแปรที่นำมาใช้ในการศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น (independent variables) คือ การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพนักเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545

ข้อจำกัดของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งนอกจากตัวแปรที่กำหนดในขอบข่ายการอ้างอิงของการวิจัยแล้ว ยังอาจมีตัวแปรอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมได้ และเนื่องจากการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงอย่างเดียว ในส่วนที่ผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมหรือสังเกตเฝ้าดูด้วยตนเอง อาจทำให้ขาดความสมบูรณ์ไปบ้าง ดังนั้น จึงให้ถือว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามถูกต้องต่อความเป็นจริง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ตรงกัน จึงได้นิยามความหมายไว้ดังนี้

โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ หมายถึง โครงการนำร่องเพื่อสร้างกระแสการพัฒนาคนและสังคมในระดับจุลภาค จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีวินัย สำนึกในการเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และเพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีวิจรรณญาณ รู้จักรับผิดชอบชั่วดี กลั่นกรองวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างมีเหตุผล เลือกรับปฏิบัติในทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับชุมชนและสังคม

การจัดกิจกรรมตามโครงการ หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ของโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณที่กำหนดไว้เป็นแนวทางให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโครงการ 11 เป้าหมาย คือ เป้าหมายที่ 1 รักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน เป้าหมายที่ 2 มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป้าหมายที่ 3 มีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย เป้าหมายที่ 4 เป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทย เป้าหมายที่ 5 ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ เป้าหมายที่ 6 การปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทแบบไทย เป้าหมายที่ 7 มีวินัย จรรยา เป้าหมายที่ 8 เป็นคนตรงต่อเวลา เป้าหมายที่ 9 ปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ เป้าหมายที่ 10 ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนและกลุ่มโดยเคร่งครัด และเป้าหมายที่ 11 ไม่พัวพันยาเสพติด

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำหนดเป็นมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม และ 4) ประหยัด (ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ประเมินคุณภาพนักเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ โดยมีขอบข่ายของเนื้อหาที่สำคัญในเรื่องของแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ การศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ความหมายและความสำคัญของคุณธรรม

ความหมายของคำว่าคุณธรรมนี้ มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้เสนอแนวคิดซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ได้แก่

คาร์เตอร์ กู๊ด (Good 1973 : 208) ได้แยกแยะความหมายของคุณธรรม เป็น 2 ประการ ความหมายแรก คือ ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำตามมาเป็นความเคยชิน ความหมายที่สอง คือ คุณภาพของบุคคลที่ได้กระทำตามความคิดและมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักศีลธรรม ซึ่งโลว์ (Lowe 1976 : 92) ให้ความหมายเพิ่มเติมว่าคุณธรรม หมายถึง สิ่งที่สังคมยึดถือเป็นข้ออ้างอิง

สำหรับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 86) ให้ความหมายว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี

นอกจากนี้ นักการศึกษาไทยได้ให้ความหมายของคำว่าคุณธรรม ไว้สอดคล้องกันสามารถนำมาประมวลได้ คือ

คุณธรรม หมายถึง หลักการความดีงามแห่งความประพฤติตน และลักษณะของอุปนิสัยอันดีงามที่สนใจของบุคคล มีคุณค่า ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อความเจริญของตนและสังคม เป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลทั่วไป ซึ่งคุณธรรมนี้เกิดจากการปลูกฝังโดยการได้เห็น ได้ฟัง ได้อ่าน และที่สำคัญที่สุดคือ การได้เห็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางคุณธรรมของผู้ที่เคารพรักเป็นตัวอย่าง (สุกัญญา ศรีเมืองชน 2533 : 36)

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2535 : 43) กล่าวว่า คุณธรรม คือ หลักธรรมที่สร้างความรู้สึก ผิดชอบชั่วดีในทางศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีหลักปรัชญาเดียวกัน คือ เป็นหลักปฏิบัติ คุณงามความดี คุณธรรมที่ว่ามีเนื้อหาคือครอบคลุมเรื่องความดี ความสุข และการกำหนดคุณค่า ของคุณธรรม

จากความหมายของคุณธรรมดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณธรรม คือ หลักความประพฤติ ที่เป็นลักษณะนิสัยที่ดีงาม ได้รับการสั่งสมหรือปฏิบัติตามกันมาจากจิตใจโดยมิได้ฝืนใจ ผลจากการกระทำก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่ยึดถือโดยตรง และส่งผลให้สังคมของการอยู่ร่วมกันมีความสุข และความเจริญงอกงาม

หลักคุณธรรมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกัน เพราะ คุณธรรมเป็นหลักแห่งความประพฤติ ปฏิบัติในทางที่ถูกต้องและดีงาม และมีจุดหมายปลายทาง อยู่ที่คุณงามความดีของสังคมโดยรวม

ความหมายและองค์ประกอบของจริยธรรม

จริยธรรมเป็นเรื่องที่บรรดานักการศึกษาและนักวิชาการสนใจที่จะศึกษา เพื่อนำมา แก้ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทย และหาทางปลูกฝังให้บุคคลในสังคมมีจริยธรรมควบคู่ไปกับ คุณธรรม เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในการศึกษาจริยธรรมได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายในทัศนะของตน ได้แก่

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (2530 : 135) ได้ให้ความหมายว่า จริยะ หมายถึง ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ หรือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522 : 32-33) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ รวมทั้งพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่างๆ ซึ่งสังคม ต้องการให้มีในสมาชิก เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมาก เกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

ระวี ภาวิไล (2522 : 8) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง แนวทางความประพฤติและ ปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์

วิทย์ วิศทเวทย์ (2524 : 19) กล่าวว่า จริยธรรม คือ พันธะหรือหน้าที่ที่เราปฏิบัติ ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางพระพุทธศาสนา จริยธรรม คือการนำเอาความรู้ในความจริงหรือ

กฎธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ซึ่งจักก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม

กมล ทองธรรมชาติ (2529 : 80-82) กล่าวว่า จริยธรรม คือ การกระทำทั้งกาย วาจา และใจ ที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

สำหรับนักการศึกษาต่างประเทศ เพียเจต์ (Piaget 1960 : 160-161) มีทรรศนะว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์ และหน้าที่ที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือ เกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคมในเรื่องความสนใจ และอนามัยของแต่ละบุคคล ความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของสิ่งที่ควรกระทำและสิทธิ์

กู๊ด (Good 1973 : 89) กล่าวถึงจริยธรรมว่า หมายถึง การปรับพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องหรือดีงาม

โคลเบอร์ก (Kohlberg 1972 : 212) กล่าวถึงจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคมซึ่งบุคคลพัฒนาขึ้น จนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง โดยสังคมจะเป็นตัวตัดสินผลของการกระทำนั้นว่าเป็น การกระทำที่ถูกต้องหรือผิด

จากความหมายของจริยธรรม สรุปได้ว่า จริยธรรม คือ แนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม เป็นลักษณะที่สังคมต้องการ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม ทั้งนี้จะเห็นว่าความหมายทั้งคุณธรรมและจริยธรรมจะมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพูดถึงคุณธรรมก็ย่อมหมายถึงจริยธรรมด้วยเช่นกัน อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตนได้ตามความหมายอย่างหนึ่งอย่างใดนี้ จะเป็นบุคคลที่มีทั้งคุณธรรม และจริยธรรมอยู่ในตนเอง เป็นที่ยอมรับนับถือของคนในสังคม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

สำหรับองค์ประกอบของจริยธรรม นักจิตวิทยาและนักวิชาการได้จำแนกไว้ ดังนี้
กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 18) สรุปว่า จริยธรรมของบุคคลประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้ คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินแยกความถูกผิดได้ด้วยความคิด
2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก คือ ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมนั้นมาเป็นแนวปฏิบัติ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออก คือ พฤติกรรมที่บุคคลตัดสินใจในการที่จะกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ กัน

ในทางพุทธศาสนา พระราชวรมุนี (2528 : 7) แบ่งจริยธรรมออกเป็น

จริยธรรมภายใน เป็นจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคล ซึ่งเป็นรากฐานทำให้เกิดจริยธรรมภายนอก

จริยธรรมภายนอก เป็นจริยธรรมที่บุคคลแสดงออกมาเป็นการกระทำภายนอกที่เราสังเกตเห็นได้ เช่น การเอาใจใส่ในการทำงาน ความมีระเบียบวินัย แต่จริยธรรมที่แท้จริงนั้นจะต้องมีความเป็นอิสระไม่ตกอยู่ในเงื่อนไขภายนอก เช่น ทำงานเพื่อผลของงานไม่ใช่เพื่อเงิน

และแนวคิดของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจักษ์ (2520 : 4-6) แบ่งจริยธรรมออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การบอกได้ว่าการกระทำใดเลวควรงดเว้น ซึ่งความรู้เชิงจริยธรรมของคนเราจะมีมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และสติปัญญา

2. ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมว่าชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นเพียงใด ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น และในเวลาต่างกัน ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงไป

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การยกเหตุผลมาอ้างถึงการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นไม่ไปแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืน ค่านิยม หรือกฎเกณฑ์ในสังคมนั้น

นอกจากนี้ บราวน์ (Brown 1965 : 411-412) มีความเห็นว่า จริยธรรมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ (knowledge) ความรู้สึก (feeling) และความประพฤติ (conduct) ซึ่งสอดคล้องกับการจำแนกของ ฮอฟแมน (Hoffman 1979 : 958-966) ที่ว่ากระบวนการซึมซาบทางจริยธรรม (moral internalization) มี 3 กระบวนการที่เป็นอิสระจากกัน คือ ความคิดทางจริยธรรม (moral thought) ความรู้สึกทางจริยธรรม (moral feeling) และพฤติกรรมทางจริยธรรม (moral behavior)

องค์ประกอบของจริยธรรมข้างต้นนี้ก็คือลักษณะต่างๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ องค์ประกอบด้านสติปัญญา องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรมที่แสดงออกมา องค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ต้องอาศัยหลักทฤษฎีทางจิตวิทยาซึ่งจะได้นำมากล่าวต่อไป

แนวทฤษฎีพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม

เนื่องจากคุณธรรม จริยธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น การศึกษาทฤษฎีจิตวิทยาต่างๆ จะสามารถช่วยอธิบายให้เข้าใจได้อย่างชัดเจนขึ้น ซึ่งได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (psychoanalytic theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (cognitive development theory) ทฤษฎีกระจ่างนิยาม (the theory of values clarification) ทฤษฎีการปรับพฤติกรรม (behavior modification theory) และทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม โดยมีรายละเอียดของแต่ละทฤษฎีที่ควรนำมาศึกษา ดังนี้

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (psychoanalytic theory)

นักจิตวิทยาในกลุ่มจิตวิเคราะห์พยายามค้นคว้าหาทฤษฎีที่จะอธิบายหาพัฒนาการด้านต่างๆ ของบุคคล รวมถึงด้านคุณธรรม จริยธรรมนี้ด้วย นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มี ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud 1949 : 538) เป็นผู้นำของกลุ่ม ฟรอยด์ เชื่อว่า บุคลิกภาพของบุคคลจะพัฒนาขึ้นจากพลังงานทางจิตที่เรียกว่า อิด (id) อีโก้ (ego) และซูเปอร์อีโก้ (superego) ตามลำดับ อิดเป็นสิ่งที่ติดตัวทารกมาตั้งแต่เกิด และจะผลักดันให้เด็กสนองต่อความต้องการตามสัญชาตญาณ ในขณะที่เดียวกันก็กระตุ้นให้แสวงหาความสุขให้ตนเองด้วย แต่อาศัยการทำงานของอิดอย่างเดียว บางครั้งก็ยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการได้ อีโก้จึงพัฒนาขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการคิดและวางแผนตอบสนองต่อความต้องการนั้น โดยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ครั้นต่อมาเมื่อเด็กมีอายุประมาณ 3-6 ปี ซูเปอร์อีโก้จึงพัฒนาขึ้นมา เพื่อควบคุมระบบคุณธรรม จริยธรรมในตัวบุคคล ทำให้บุคคลได้รับการถ่ายทอดค่านิยมและมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของสังคม โดยผ่านกระบวนการเลียนแบบผู้อบรมเลี้ยงดู ซึ่งส่วนมากก็คือ พ่อแม่นั่นเอง

จากการศึกษาตามแนวคิดนี้ จะพบว่า คุณธรรม จริยธรรมควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก และบุคคลจะเพิ่มพูนคุณธรรม จริยธรรมให้กับตนเองขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้แก่ ทฤษฎีของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) นักจิตวิทยาชาวแคนาดา ตามทฤษฎีของแบนดูรา การเรียนรู้ของบุคคลส่วนหนึ่งจะเกิดจาก

ประสบการณ์ที่ได้รับโดยตรง และอีกส่วนหนึ่งจะสังเกตจากตัวแบบซึ่งมี 3 ประเภท คือ ตัวแบบจริง ได้แก่ ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมจริงให้เห็น ตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวแบบในโทรทัศน์ ภาพยนตร์หรือรูปภาพต่างๆ และตัวแบบประเภทสุดท้าย ได้แก่ คำบอกเล่า หรือบันทึก ซึ่งจะปรากฏในรูปของคำพูด หรือข้อเขียนต่างๆ ผลจากประสบการณ์ตรง และการสังเกตตัวแบบทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว จะทำให้เกิดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดจากพฤติกรรม ทำให้สามารถคาดหวังได้ถึงวิธีที่จะนำผลที่พึงปรารถนามาสู่ตน และในขณะเดียวกันก็มองเห็นวิธีการที่จะหลีกเลี่ยงผลที่เลวร้ายต่างๆ การคิดในเชิงประเมินเช่นนี้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่างๆ และนำไปสู่การตั้งมาตรฐานการประพฤติสำหรับตนเอง ตลอดจนการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามมาตรฐานนั้น (ชัยพร วิชาวุธ 2526 : 22-23)

ตามแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคมนี้ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคคล จำเป็นต้องใช้วิธีการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยการสร้างเงื่อนไขให้บุคคลประสบด้วยตนเองหรือการให้แบบอย่างที่ดี ตลอดจนการบอกเล่าอบรมให้บุคคลเกิดความเชื่อและตระหนักถึงในที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลรู้จักเลือกและยึดถือเพื่อนำมาควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและแสดงออกเฉพาะพฤติกรรมที่เหมาะสมและพึงปฏิบัติ

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (cognitive development theory)

นักจิตวิทยากลุ่มนี้คือ ลอเรนซ์ โคลเบิร์ก (Kohlberg 1979 : 179) ซึ่งโคลเบิร์ก เชื่อว่าจริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการตัดสินใจถูกผิดของการกระทำ มิได้เกิดจากการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการทางสังคม (socialization) แต่เกิดจากการคิดไตร่ตรองตามเหตุผลขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งผูกพันอยู่กับอายุของบุคคลจะมีพัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรมจากขั้นที่ต่ำไปสู่ขั้นที่สูงกว่า ไม่มีการย้อนกลับและไม่มีการเร่งขึ้น

นอกจากนี้ โคลเบิร์ก ยังได้แบ่งการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็น 3 ระดับ 6 ขั้น คือ

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมของตนเอง (pre conventional level) ระดับนี้บุคคลจะเลือกตัดสินใจกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น มักพบในเด็กอายุ 2-10 ปี ในระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 การเชื่อฟังเพื่อหลบหลีกการลงโทษ

ขั้นที่ 2 การแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ (conventional level) ระดับนี้บุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตน ทำตามกฎหมาย หรือทำตามกฎเกณฑ์ของศาสนา รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา แสดงบทบาททางสังคมได้ มักพบในช่วงอายุ 10-16 ปี ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 การทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ คล้อยตามผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน

ขั้นที่ 2 การทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม บุคคลจะรับบทบาทหน้าที่ของคนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ระดับที่ 3 ขั้นที่ทำตามค่านิยมสัญญา (post conventional level) ระดับนี้บุคคลจะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก เคารพในสิทธิของผู้อื่น ควบคุมบังคับใจตนเองได้ พบในช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป ระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 การมีเหตุผลและการเคารพตนเอง ใช้สัญญาสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 การยึดอุดมคติของสากล ทำความดีเพื่อความดี และมีจิตใจกว้างขวาง

จากการศึกษาจริยธรรมตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา จะพบว่า จริยธรรมของบุคคลย่อมมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสติปัญญา เพราะบุคคลที่มีอายุมากขึ้นย่อมมีโอกาสแห่งการเรียนรู้ทางจริยธรรมมากขึ้นด้วย และการพัฒนาจริยธรรมของบุคคลจะเป็นตามลำดับขั้นโดยพัฒนาจากขั้นที่ต่ำสุด และยุ่งยากน้อยกว่า จำเป็นต้องเกิดขึ้นก่อนขั้นที่สูงขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นได้ตามตารางที่ 1 หน้า 19

ทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม (the theory of values clarification)

ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้ก็คือ ราท ฮาร์มิน และซิมัน (Rath, Harmin, and Simon) โดยใช้แนวคิดของทฤษฎีสัมพัทธนิยม (relativism) ที่มีหลักการว่าความถูกต้องดีงาม มิได้ขึ้นอยู่กับหลักการที่แน่นอนแต่จะแปรผันตามบุคคล และสภาพการณ์ต่างๆ ในหลักการของทฤษฎีการกระจ่างค่านิยมจะไม่กำหนดจริยธรรมที่จะปลูกฝัง มีการยอมรับการตัดสินใจ ความรู้สึก และค่านิยมที่เลือกแล้วของผู้เรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยครูมีหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยม คือ การชี้แนะหรือการจัดการให้มีการชี้แนะโดยการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนฉุกคิดขึ้นมาว่า ความเชื่อ ที่ตนคิด

พฤติกรรมและความรู้สึกของคนที่มีความเชื่อหนึ่งๆ นั้น เป็นไปตามเกณฑ์ 7 ประการ ของกระบวนการของค่านิยมหรือไม่ กล่าวคือ (ชัยพร วิชชาวุธ 2531 : 23)

1. เกิดจากการเลือกของตนอย่างอิสระหรือเปล่า
2. ได้พิจารณาทางเลือกอื่นๆ หรือเปล่า
3. ได้พิจารณาผลทางเลือกต่างๆ หรือเปล่า
4. มีความภูมิใจหรือยินดีในสิ่งที่ตนเลือกหรือเปล่า
5. จะยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผยหรือไม่
6. จะทำตามที่ตนตัดสินใจหรือไม่
7. จะกระทำซ้ำหรือไม่

ตารางที่ 1 การแสดงลำดับเหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ต (Kohlberg)

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการลงโทษ (2-7 ปี) ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7-10 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2-10 ปี) (ระดับต่ำ)
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10-13 ปี) ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (13-16 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10-16 ปี) (ระดับกลาง)
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป) ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป) (ระดับสูง)

ที่มา : สุชาติ น้ำประสานไทย, “การศึกษาวิจัยทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542), 16.

ตามแนวคิดทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม พบว่า ในกรที่จะปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคคลนั้นไม่ควรจะไปกำหนดตัวบังคับให้ ควรจะใช้คำพูด คำถาม เพื่อกระตุ้นให้บุคคลนั้นเกิดความคิดใคร่ครวญ และตัดสินใจที่จะกระทำการสิ่งนั้นๆ โดยไม่มีการชักจูงจากผู้อื่น หรืออาจ

กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า เป็นการทำค่านิยมให้กระจ่าง (value clarification) ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียน
ได้มีโอกาสคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ “เลือก” ที่จะปฏิบัติด้วยตนเอง “เห็นคุณค่า” ของสิ่งที่เลือก
และ “ปฏิบัติ” จนเป็นนิสัย

ขั้นตอนการสร้างค่านิยม

การเลือก 1) ให้มีโอกาสเลือกอย่างเสรี

2) มีทางเลือกอย่างหลากหลาย

3) ให้โอกาสคิด พิจารณาอย่างรอบคอบ

การให้ค่า 4) การยอมรับ มีความพอใจหลังจากการเลือก

5) มีความพอใจยืนยันความคิดเดิมที่ตนตัดสินใจและสามารถอธิบาย

เหตุผลให้ผู้อื่นฟังได้

การปฏิบัติ 6) การได้แสดงพฤติกรรมตามทางเลือกที่ตนตัดสินใจ

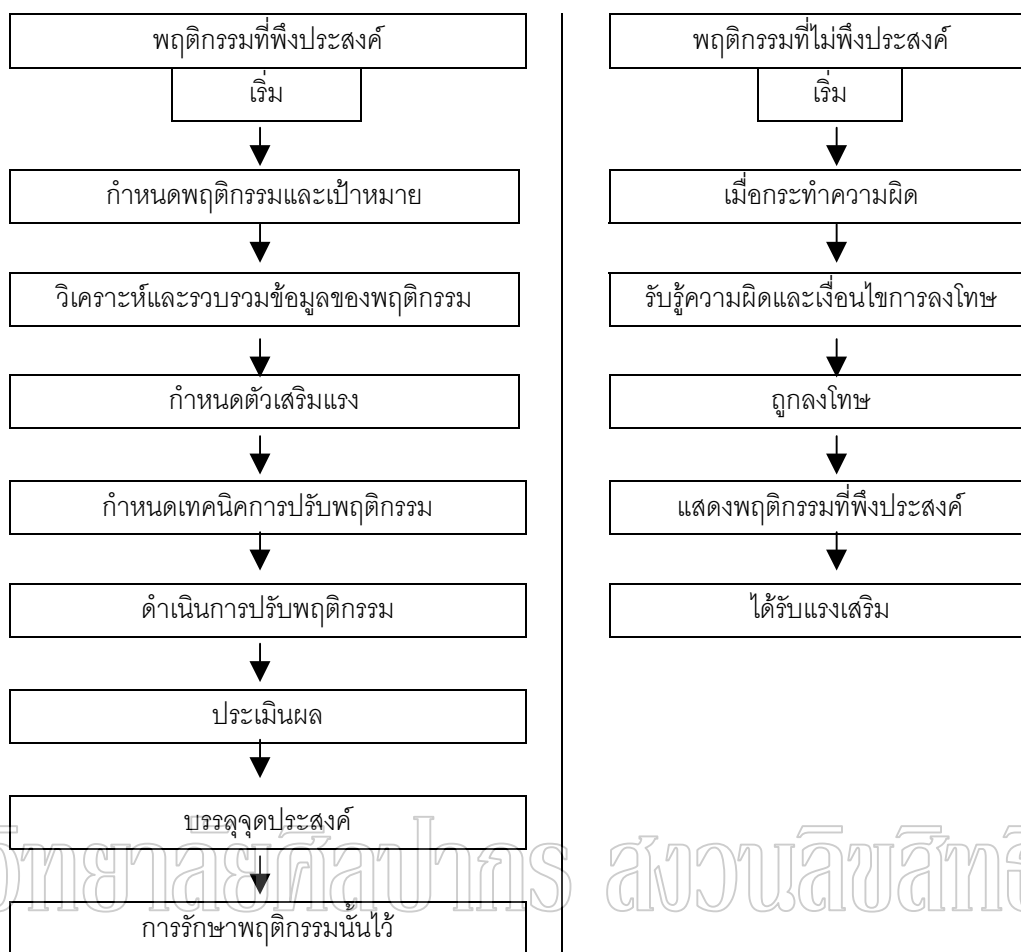
7) ปฏิบัติซ้ำจนเป็นนิสัย

ทฤษฎีการปรับพฤติกรรม (behavior modification theory)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนนวัตวิทย์

นักทฤษฎีกลุ่มนี้คือ สกินเนอร์ (Skinner) ทฤษฎีนี้ประยุกต์มาจากทฤษฎีการวาง
เงื่อนไข กระบวนการ (operant conditioning) ที่อธิบายการเรียนรู้ว่ามนุษย์สามารถพัฒนาตน
เองได้โดยอาศัยหลักการปรับพฤติกรรม ซึ่งจะเจาะจงเฉพาะกระบวนการเรียนรู้แบบการกระทำ
อันเป็นการเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลกรรมที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก จะมี
ผลในการกำหนดถึงการแสดงพฤติกรรมนั้นในอนาคต (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2526 : 14-21)

วิธีการของทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนรากฐานความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมของคนเราถูกควบคุม
โดยเงื่อนไขการเสริมแรง และเงื่อนไขการลงโทษ วิธีปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมตามแนวคิดนี้
หากต้องการปลูกฝังพฤติกรรมใดก็ต้องจัดเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นได้รับ
แรงเสริม และหากต้องการลดพฤติกรรมใดก็ต้องจัดเงื่อนไขเพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับ
แรงเสริม ซึ่งกระบวนการเสริมแรงและการลงโทษ มีรายละเอียดตามแผนภูมิที่ 2 หน้า 21

แผนภูมิที่ 2 กระบวนการเสริมแรงและการลงโทษ

ที่มา : สุชาติ น้ำประสานไทย, “การศึกษาวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542), 16.

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมสำหรับคนไทย

เป็นทฤษฎีใหม่ที่เกิดขึ้นมาเมื่อไม่นานนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538 : 2-5) ได้เสนอว่า ถ้าเปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆ ของคนดี คนเก่งเหมือนผลไม้บนต้น การจะให้ผลดกใหญ่หวานอร่อย ลำต้นและรากจะต้องสมบูรณ์ ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการจึงเปรียบเสมือนลำต้นของต้นไม้อจริยธรรมซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม

ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการ คือ

ทัศนคติ คุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนดี คนเก่ง
เหตุผลเชิงจริยธรรมหรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนรวม และหลักสากล มากกว่าเห็น
แก่ตัว

ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไปไกล และสามารถควบคุมให้รอดได้ รอดได้
อย่างเหมาะสม

ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วจะต้องได้รับโทษ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือ
ความมุ่งมั่นบากบั่น พินฝ่าอุปสรรคจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

พฤติกรรมของคนดี คนเก่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีลักษณะพื้นฐานทางจิต ซึ่ง
เปรียบเสมือนรากสำคัญของต้นไม้ ที่ซ่อนไขหาอาหารมาเลี้ยงต้นได้อย่างเต็มที่หรือขาดแคลน

ลักษณะพื้นฐานทางจิตมี 3 ประการ คือ

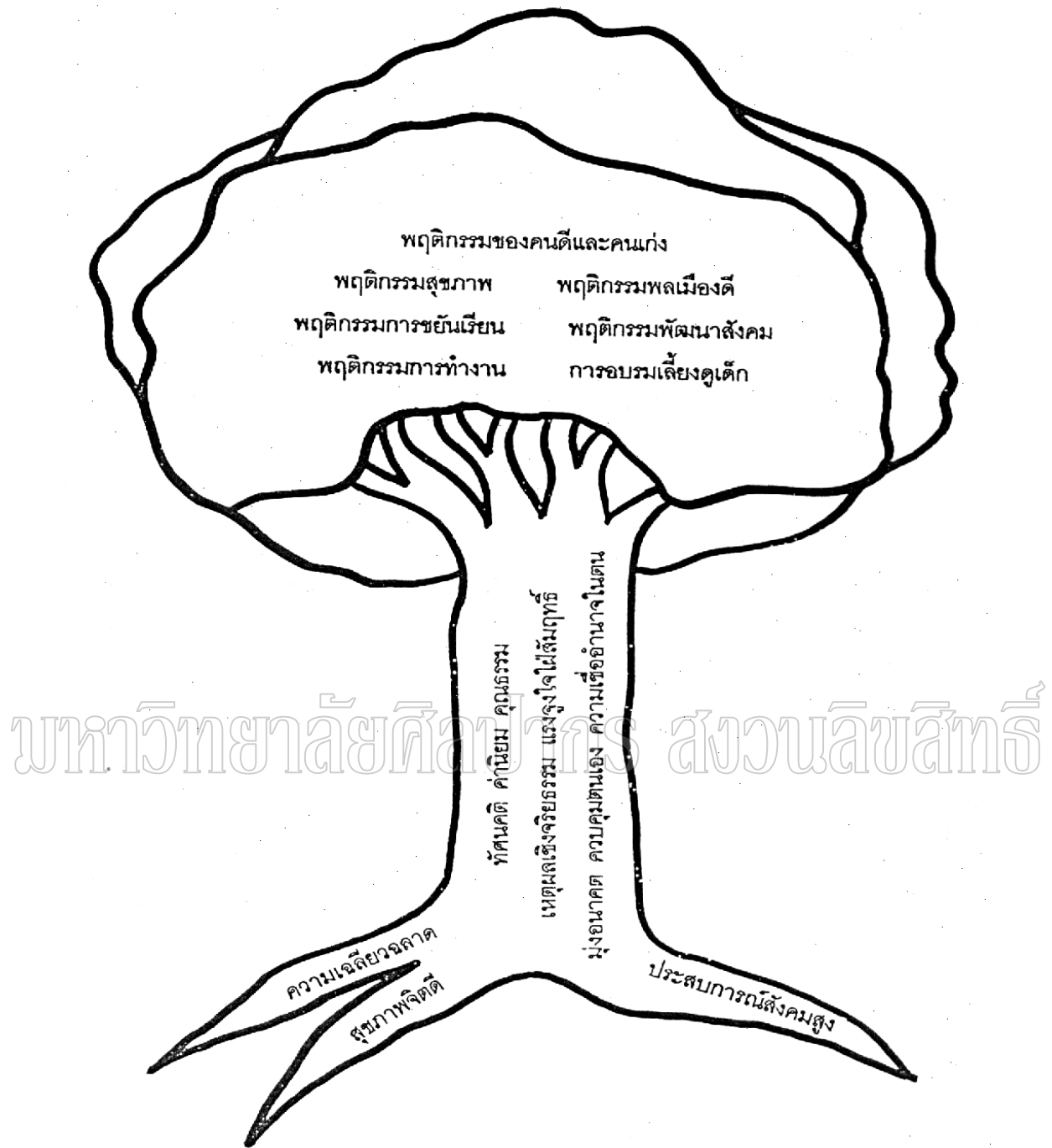
1. สติปัญญา คือ ความเฉลียวฉลาด เหมาะสมกับอายุ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็มี
ความสามารถทางการคิดที่เป็นนามธรรมขั้นสูงขึ้นไป

2. ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การเข้าใจมนุษย์และสังคม รู้จักเอาใจเขามา
ใส่ใจเรา

3. มีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งหมายถึง การมีความวิตกกังวลน้อย หรือในปริมาณที่
เหมาะสมกับเหตุการณ์

ลักษณะพื้นฐานทางจิตทั้ง 3 ประการนี้ เป็นสาเหตุสำคัญของการพัฒนาลักษณะ
ทางจิตใจ 5 ประการที่ลำดับต้น และพฤติกรรมของคนดี คนเก่ง ซึ่งเป็นผลไม่บนต้น ในทฤษฎี
ต้นไม้จริยธรรมนั้นมีลักษณะทางจิตและพฤติกรรมที่จะต้องเสริมตั้งแต่เด็กวัย 2 ขวบขึ้นไป
ควรพัฒนาการฝึกให้กระทำพฤติกรรมที่ติงามจนติดเป็นนิสัย ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสามารถแสดง
ให้เห็นได้ดังแผนภูมิที่ 3 หน้า 23

จากการศึกษาแนวทฤษฎีที่สำคัญข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้
ถึงจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล ในการปลูกฝังและส่งเสริมให้บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรม
จึงจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีเหล่านี้เป็นแนวทาง เพื่อค้นหาวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งคุณธรรมและ
จริยธรรมที่ควรปลูกฝังและส่งเสริมนั้น ควรเป็นหลักธรรมที่ยอมรับกันในสังคม และไม่ขัดต่อ
ศาสนาที่บุคคลนับถือ ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บนความสงบสุข ความดีงามของการประพฤติปฏิบัติ

แผนภูมิที่ 3 ภาพทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจของ
พฤติกกรมทางจริยธรรม

ที่มา : ดวงเดือน พันธุมนาวิณ, ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทย : การวิจัยและการประยุกต์
(กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกกรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2538), 8.

อย่างไรก็ตามพัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรมในตัวบุคคลย่อมเกิดขึ้นอยู่แล้วหรือมีอยู่แล้ว เพียงแต่ถ้าได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมให้แข็งแกร่งขึ้น ก็จะเป็นรากฐานในการพัฒนาถึงขั้นสูงสุดตามวัย สิ่งเหล่านี้จะติดตัวและฝังอยู่ภายใต้จิตสำนึกของบุคคลตลอดไป

ความหมายและความสำคัญของค่านิยม

ความหมายของค่านิยมนี้ ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

สาโรช บัวศรี (2527 : 15) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม หมายถึงสภาพ หรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อ หรือนิยามนั่นเอง ว่าควรยึดถือหรือยึดมั่น เพื่อจะได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคมหรือของตัวเราเอง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2530 : 1) ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คนปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็น หรือกลับกลายมาเป็นสิ่งที่คนถือว่าเป็นสิ่งบังคับต้องทำ ต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนบูชายกย่อง และมีความสุขที่จะได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ

และในความหมายของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย (2531 : 17) ค่านิยมคือ แนวความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนา ซึ่งมีอิทธิพลในการเลือกปฏิบัติของมนุษย์

ส่วนในทรรศนะของนักการศึกษาต่างประเทศ เจมส์ ดับบลิวยู แซนเดน (Zanden 1965 : 64) ให้ความหมายว่า ค่านิยม คือ กฎ เกณฑ์ หรือแนวคิดที่บุคคลใช้ในการประเมินค่าสิ่งต่างๆ อันได้แก่ สิ่งของ ความคิด การกระทำ ความรู้สึก และเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งจะสัมพันธ์กับความปรารถนา ความดีงาม หรือความถูกต้องเหมาะสม ค่านิยมจึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความดี ความงาม ความมีศีลธรรมจรรยา และความมีคุณค่า

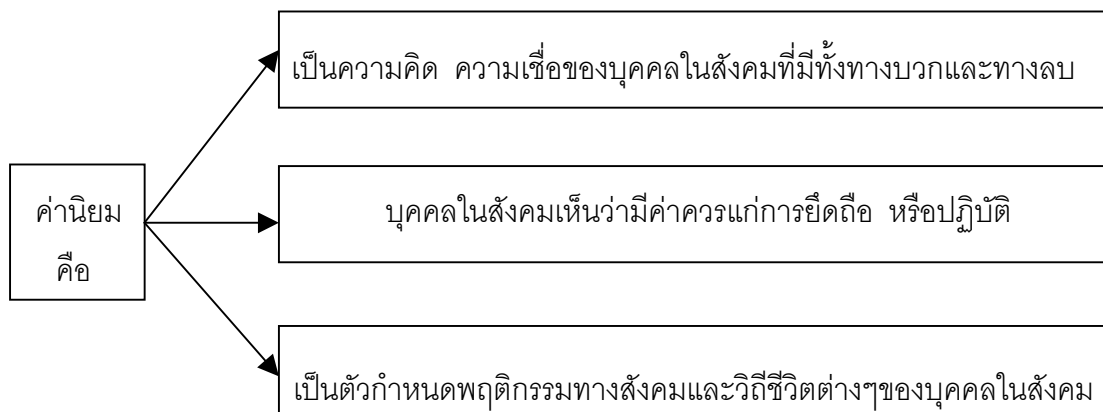
สอดคล้องกับ ฌูโคล์ คูเบอร์แมน และโคลตัน เอ ฮาร์ทจิน (Duberman and Hartjen 1979 : 42) ให้ความหมายว่า ค่านิยม หมายถึง การรับรู้ หรือแนวคิดของบุคคลว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่น่าปรารถนา มีคุณค่า น่าดึงดูดใจ เป็นสิ่งที่ดี หรือเป็นสิ่งที่น่าพึงพอใจ ซึ่งค่านิยมจะทำให้มองเห็นทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลได้ชัดเจน

และจาก “Dictionary of Education” ซึ่งคาร์เตอร์ วี กู๊ด (Good 1973 : 636) ค่านิยม มีความหมายว่า คุณลักษณะของสิ่งต่างๆ ที่บุคคลได้พิจารณาแล้วว่า มีความสำคัญในแง่ของจิตวิทยา สังคม จริยธรรม หรือ สุนทรียศาสตร์ เป็นระบบความเชื่อที่เกิดขึ้นภายในซึ่งทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกถึงความมั่นคง ปลอดภัย หรือรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ

จากความหมายของค่านิยมของนักการศึกษา นักสังคมวิทยา และนักจิตวิทยา ข้างต้นนี้ พอสรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง แนวคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และยอมรับว่า สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่า น่าปรารถนา น่ายกย่อง มีความถูกต้อง เหมาะสม และมีความสำคัญต่อชีวิต ควรค่าแก่การยึดถือหรือประพฤติปฏิบัติ

นอกจากนี้ยังอาจกล่าวได้ว่า ค่านิยม เปรียบเสมือนพื้นฐานทางจิตใจของบุคคล และเป็นหลักการที่บุคคลคิดว่ามีค่าสำหรับเขาที่จำเป็นต้องยึดถือ (สมพงษ์ เกษมสิน 2527 : 72) ซึ่งการยอมรับนับถือนี้จะอยู่ในความสำนึกของจิตใจ และจะฝังอยู่ในตัวบุคคลในรูปของความเชื่อ (อุทัย หิรัญโต 2526 : 271) และกลายเป็นคุณค่าที่ใช้ยึดถือในชีวิตประจำวัน โดยค่านิยมนี้ จะมีความโน้มเอียงหรือมีแนวทางของบุคคลแต่ละบุคคลที่จะประพฤติปฏิบัติไปในทางใดทางหนึ่งที่ตนไตร่ตรองแล้วว่าเป็นทางที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง และได้ปฏิบัติตามแนวทางนั้นๆ อย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยก็ชั่วระยะเวลาหนึ่ง (โสภา ชูพิกุลชัย 2522 : 62 ; พันธ หันนาคินทร์ 2526 : 20) กล่าวคือ ค่านิยมเป็นพื้นฐานทางสังคมที่กำหนดความถูกต้อง หรือความชอบธรรมในการประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล ซึ่งบางคนอาจมีค่านิยมบางอย่างคล้ายกับผู้อื่น และมีค่านิยมบางอย่างที่ไม่เหมือนผู้อื่น สรุปเนื้อหาความหมายของค่านิยม ได้วางแผนภาพ

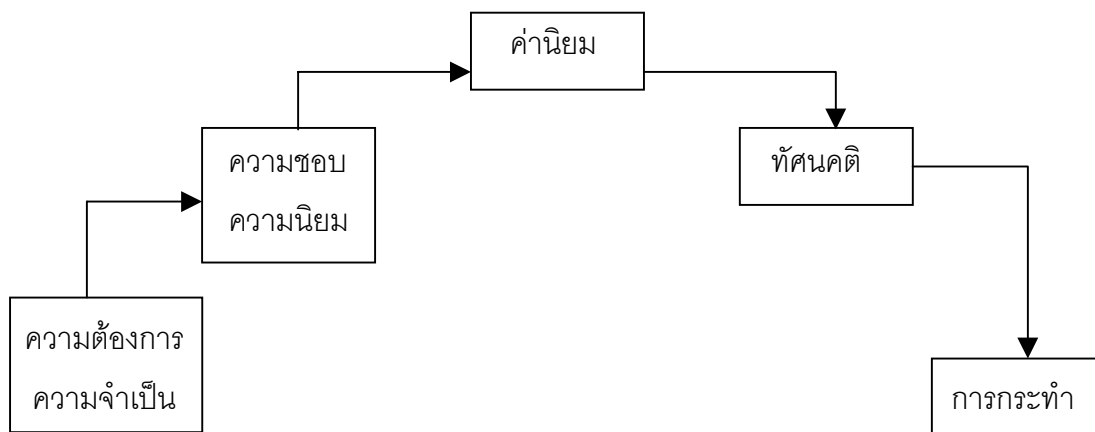
ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 4 สรุปความหมายของค่านิยม

จะเห็นว่า ค่านิยมเกิดจากความจำเป็นหรือความต้องการทางสังคมของบุคคลในขั้นแรก เมื่อความจำเป็นหรือความต้องการทางสังคมเกิดขึ้นแล้ว ความชอบหรือความสนใจก็จะติดตามมา และมีผลกระตุ้นให้บุคคลมีความนิยมหรือความเข้าใจในคุณค่านั้นๆ แล้วกลายเป็นค่านิยมในที่สุด ค่านิยมที่ก่อตัวอยู่ในระยะหนึ่ง นานพอสมควร ย่อมจะกระตุ้นให้เกิดสภาวะที่

รุ่มร้อนหรือพร้อมที่จะกระทำอยู่ในใจ ที่เรียกว่า ทักษะคติ (attitude) การเกิดค่านิยมสามารถสรุปเป็นแผนภูมิที่ 5 ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 5 ความเป็นมาของค่านิยม

ที่มา : วิเชียร รักการ, วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2529), 42.

นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา และนักมานุษยวิทยา มีความเชื่อว่า ค่านิยมมีความสำคัญอย่างมากต่อวิถีการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม เพราะค่านิยมทำหน้าที่เป็นตัวนำหรือเป็นเครื่องชี้แนวทางให้กับบุคคลในการเลือกประพฤติปฏิบัติ หรือเลือกอุดมการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง (สมบุญธน์ ศาลยาชีวิน 2526 : 332) ตามแนวคิดและประสบการณ์ที่บุคคลเห็นว่าดีถูกต้อง คุ่มค่า ควรแก่การเลือกประพฤติปฏิบัติ โดยที่ค่านิยมจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมต่างๆ ทางสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (เนืออน กลิ่นรัตน์ 2525 : 2)

ดังนั้น ค่านิยม จึงเป็นสิ่งที่มียุทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลทั้งในทางร่างกายและจิตใจ บุคคลจะใช้ค่านิยมเป็นเครื่องประเมินเหตุการณ์ หรือพฤติกรรมของคนอื่น แล้วนำมาวินิจฉัยว่าดีหรือเลว ควรทำหรือไม่ควรทำ น่าพอใจหรือไม่น่าพอใจ ค่านิยมของบุคคลจะช่วยในการตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวคือ 1) ช่วยในการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ 2) ช่วยสร้างมาตรฐานและแบบฉบับของความประพฤติของบุคคล 3) ช่วยในการกำหนดท่าทีของตนเองต่อเหตุการณ์ที่ต้องเผชิญ 4) มียุทธิพลเหนือจิตใจในการเลือกคบหาบุคคลอื่น และเลือกกิจกรรมทางสังคมที่ตนจะต้องเข้าร่วมด้วย และ 5) ช่วยกำหนดแนวความคิดของบุคคล (อุทัย หิรัญโต 2526 : 271)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ค่านิยมมีหน้าที่และมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม ค่านิยมจะทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานหรือมาตรฐานของพฤติกรรมทั้งหลายของบุคคล ซึ่งจะช่วยกำหนดจุดยืนในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เป็นต้น และยังช่วยทำหน้าที่ประเมินการปฏิบัติต่างๆ ทั้งของตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ ค่านิยม ยังเป็นแบบแผนสำหรับการแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ ค่านิยมจะช่วยกำหนดทางเลือกที่ถูกต้องให้ และช่วยเป็นแรงผลักดันให้บุคคลบรรลุถึงความต้องการที่เลือกปฏิบัติ และที่สำคัญที่สุด คือ ค่านิยม ยังทำหน้าที่คุ้มกันมิให้บุคคลประพฤตินอกระเบียบของสังคม หรือทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลนั่นเอง (เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ และอ้อมเดือน สดมณี 2529 : 19)

ด้วยเหตุที่ค่านิยมมีความสำคัญต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล และผลของพฤติกรรมของบุคคลจะเป็นตัวการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีก็มีส่วนทำให้เกิดค่านิยมใหม่ๆ ขึ้นได้เหมือนกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ค่านิยมเป็นได้ทั้งเหตุและผลของการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ค่านิยมจึงมีความสำคัญมาก เพราะจะส่งผลกระทบต่อความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมและความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้ สังคมที่มีระบบค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย การยอมรับสิ่งใหม่ๆ ความสามัคคี ความกระตือรือร้น ความคิดสร้างสรรค์ ความขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อ และความคิดพึ่งตนเอง เป็นต้น (เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2530 : 87) ค่านิยมที่สังคมยึดถือนี้ จะก่อให้เกิดบุคคลในสังคมนั้นมีบุคลิกลักษณะที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และถ้าสังคมใดมีระบบของค่านิยมที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนา เช่น ขาดระเบียบวินัย เกียจคร้าน ไม่ตรงต่อเวลา ขาดความรับผิดชอบ ขาดความสามัคคี และขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น ย่อมก่อให้เกิดบุคคลในสังคมนั้นมีบุคลิกลักษณะที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เป็นผลให้ประเทศพัฒนาไปอย่างเชื่องช้า ไม่ประสบผลสำเร็จ ประเทศชาติขาดความมั่นคง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างเสริมและพัฒนาบุคคลให้มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เอื้อต่อการพัฒนาอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนา

ประเภทของค่านิยม

นักการศึกษาหลายท่านจำแนกประเภทของค่านิยมไว้ต่างๆ กัน ดังเช่น

พินัส หันนาคินท์ (2526 : 29) แบ่งประเภทของค่านิยมไว้ 2 ประเภท คือ

1. คุณค่าในการใช้สอยหรือเป็นเครื่องมือ (instrumental values) หมายถึง คุณค่าที่เกิดขึ้นจากการที่เราจะใช้เพื่อให้เกิดผลอย่างอื่นสืบตามมา

คุณค่าภายใน (intrinsic values) หมายถึง คุณค่าที่มีอยู่ในตัวเองของสิ่งต่างๆ ค่านิยมนั้นๆ มีอยู่ในตัวของมันเอง ไม่ได้พึ่งสิ่งอื่น และมีลักษณะเฉพาะตัวของมัน

สมบูรณ ศาลยาชีวิน (2526 : 333) แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท ในอีกแนวคิดหนึ่ง คือ

1. ค่านิยมส่วนบุคคล เป็นค่านิยมที่บุคคลเลือกอย่างมีอิสระไม่เกี่ยวกับผู้อื่น เช่น ความงาม ความสงบสุขทางใจ ความขยัน เป็นต้น

2. ค่านิยมด้านสังคม เป็นค่านิยมที่เป็นแนวทางชี้แนะการปฏิบัติของบุคคลต่อคนอื่น โดยคำนึงถึงผู้อื่นและการยอมรับปทัสถานของสังคม เช่น ความกตัญญูรู้คุณ การช่วยเหลือผู้อื่น ความสุภาพอ่อนน้อม เป็นต้น

ส่วนในวรรณคดีของสาโรช บัวศรี (2527 : 27-28) แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ค่านิยมตามการยึดถือพระศาสดาเป็นหลัก ได้แก่

1.1 ค่านิยมที่เป็นศีลธรรม (morality) หมายถึง ค่านิยมที่เป็นศีลและธรรมโดยเฉพาะ คือ moral values และ ethical values ซึ่งถือเอาว่าพระศาสดาได้กำหนดไว้ให้แล้ว

1.2 ค่านิยมที่เป็นข้อตกลง (convention) หมายถึง ค่านิยมที่ประชาชนในชาติได้ตกลงเห็นชอบ กำหนดขึ้นเอง ไม่ว่าจะเป็แนวทางตรงหรือทางอ้อมตามยุคสมัย ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี อุดมการณ์ วินัย กฎหมาย เป็นต้น

2. ค่านิยมที่ยึดถือวิชาชีวะเป็นหลัก ได้แก่

2.1 ค่านิยมพื้นฐาน (basic values) ประกอบด้วยค่านิยมต่อไปนี้

2.1.1 ค่านิยมที่เกี่ยวกับศีลธรรม (moral values)

2.1.2 ค่านิยมที่เกี่ยวกับคุณธรรม (ethical values)

2.1.3 ค่านิยมที่เกี่ยวกับธรรมเนียมประเพณี (cultural values)

2.1.4 ค่านิยมที่เกี่ยวกับกฎหมาย (legal values)

2.2 ค่านิยมวิชาชีพ (professional values) ประกอบด้วยค่านิยมต่อไปนี้

- 2.2.1 คุณธรรมประจำวิชาชีพของตน
- 2.2.2 วินัยประจำวิชาชีพของตน
- 2.2.3 มารยาทประจำวิชาชีพของตน
- 2.2.4 พระราชบัญญัติประจำวิชาชีพของตนโดยเฉพาะ

สำหรับแนวคิดของนักการศึกษาต่างประเทศที่เกี่ยวกับประเภทของค่านิยมที่สำคัญ และสอดคล้องกับข้างต้นที่น่าสนใจ มีดังนี้

มิลตัน โรคิช (Rokeach 1979 : 48-134) ได้แบ่งค่านิยมของบุคคลออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

ค่านิยมที่เป็นจุดหมายปลายทาง (terminal or ends values) คือ ค่านิยมที่แต่ละบุคคลต้องการไปถึง หรือเป็นจุดหมายปลายทางที่ทุกคนพึงปรารถนา (desirable end-states) มี 18 อย่าง คือ ความสุขสบายในชีวิต การใช้ชีวิตอย่างท้าทาย (an exciting life) ความรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จ (a sense of accomplishment) ความสงบสันติสุขของโลก เป็นผู้มีส่วนที่รียภาพ (a world of beauty) ความเสมอภาค ความมั่นคงในครอบครัว (family security) มีเสรีภาพ ความสุข ความสามัคคีกลมเกลียวในกลุ่ม (inner harmony) ความรัก (mature love) ความปลอดภัยของชาติ การใช้ชีวิตอย่างตามสบาย (pleasure) ความอยู่รอด (salvation) การเคารพตนเอง การได้รับ การยอมรับในสังคม (social recognition) การมีมิตรที่ดี (true friendship) และการรอบรู้ (wisdom)

ค่านิยมที่เป็นแนวทางปฏิบัติ (instrumental or means values) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับความเชื่อ หรือความรู้สึกนึกคิดที่เป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของชีวิตมี 18 อย่าง ได้แก่ ความทะเยอทะยาน (ambitions) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (broadminded) ความสามารถ (capable) ความสนุกสนาน (cheerful) ความสะอาด ความกล้าหาญ (courageous) การรู้จักให้อภัย (forgiving) ความโอบอ้อมอารี ความซื่อสัตย์ ความคิดสร้างสรรค์ (imaginative) การพึ่งพาตนเอง ความมีไหวพริบปฏิภาณ ความมีเหตุมีผล ความรัก (loving) ความอ่อนน้อม (obedient) ความสุภาพ ความรับผิดชอบ และการรู้จักควบคุมตนเอง

นอกจากนี้ โรเจอร์ สเทาจ์แฮน และ แจค ริกเกย์ (Straughan and Wrigley 1980 : 78-79) ได้อธิบายรูปแบบของค่านิยมไว้ ดังนี้

1. ค่านิยมเชิงศีลธรรม (moral values) คือ ค่านิยมที่เราใช้ในการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรมและผลของพฤติกรรม ซึ่งจะมีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิต และความผาสุกของตนเองกับผู้อื่น

2. ค่านิยมเชิงสุนทรีย (aesthetic values) คือ ค่านิยมที่เราใช้ในการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรมและผลของพฤติกรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแบบของความรู้สึกรื่นเริง

3. ค่านิยมเชิงสังคม (social values) คือ ค่านิยมที่บุคคลใช้เป็นหลักในการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรม และผลของพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตของกลุ่มและชุมชน

4. ค่านิยมเชิงศาสนา (spiritual values) คือ ค่านิยมที่เราใช้ในการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรมและผลของพฤติกรรม ซึ่งมีผลต่อการช่วยให้บุคคลบรรลุเป้าหมายหรือเห็นคุณค่าของชีวิต

5. ค่านิยมเชิงสติปัญญา (intellectual values) คือ ค่านิยมที่คนยึดถือความสามารถด้านสติปัญญาเป็นหลักในการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรมและผลของพฤติกรรม จะช่วยให้บุคคลมองเห็นภาพรวมของสิ่งต่างๆ ในโลกที่อยู่รอบตัว ธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ด้วยกัน

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวพอสรุปประเภทของค่านิยมได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ค่านิยมที่เป็นเป้าหมายของชีวิต เป็นค่านิยมที่บุคคลเกิดแรงจูงใจ ความปรารถนา ความต้องการที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทางที่ตนปรารถนา และค่านิยมอีกประการหนึ่ง คือ ค่านิยมที่เป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน เป็นค่านิยมที่บุคคลยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อความสงบสุขแห่งชีวิตในสังคม

การศึกษาเรื่องค่านิยมข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า เป็นเรื่องที่มีความสำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของบุคคลเช่นเดียวกับการมีคุณธรรม จริยธรรมตามที่กล่าวมาแล้ว และนอกจากนี้ยังหมายรวมไปถึงความมั่นคงของประเทศอีกด้วย เรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์นี้ จึงเป็นเรื่องที่ควรตระหนักถึงเป็นอย่างมาก ซึ่งความสำคัญในเรื่องนี้ รัฐบาลได้กำหนดค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ที่บุคคลในประเทศต้องยึดถือและประพฤติปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งจะได้นำมากล่าวในลำดับต่อไป

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

สืบเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศในปัจจุบันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมของสังคมไทย และมีผลกระทบต่อความขัดแย้งในการดำเนินชีวิตของบุคคลอย่างมาก กล่าวคือบุคคลหันมานิยมในวัตถุมากขึ้น ทำให้เกิดการดิ้นรนไขว่คว้า แข่งขันกัน เห็นแก่ตัว มุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตน การเอาชนะ การใช้ความรุนแรง เพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน อำนาจ อิทธิพล ตำแหน่งหน้าที่ และลาภยศสรรเสริญ (สุมน อมรวิวัฒน์ 2527 : 20-21; สมชาย พุ่มสะอาด 2532 : 55) สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลสับสนในคุณค่าที่ยึดถืออยู่ว่าควรจะทำอย่างไรจึงจะถูกต้องและเหมาะสม

ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคล ซึ่งเกิดจากค่านิยมและความต้องการที่แตกต่างกัน เป็นผลมาจากความคิดและอุดมการณ์ที่ไม่ตรงกัน จึงก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นในสังคม (ประนอม เอกชัย 2531 : 2) ทำให้สังคมขาดความสงบสุข และกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติ นับเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นความจำเป็นที่รัฐบาลจะได้ประกาศชวนเชิญให้ประชาชนร่วมกันเสริมสร้าง ปลุกฝัง และปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ เพื่อให้ประชาชนได้มีสิ่งยึดเหนี่ยว และมีแนวปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสำหรับคนในชาติ คือ

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ
2. การประหยัดและออม
3. การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย
4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
5. การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ในขณะเดียวกันสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2530 : 25-103) ให้ความหมายของค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการไว้ ดังนี้

การพึ่งตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความเชื่อมั่นในความสามารถที่จะกระทำการใดๆ ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง สามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความสามารถไม่เดือดร้อน สามารถหาปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีพมาได้ด้วยความสามารถของตนเอง ไม่เป็นภาระให้ผู้อื่นต้องคอยอุปถัมภ์สงเคราะห์

ขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมีมานะพยายามในการประกอบงานที่สุจริตด้วยความขยันขันแข็ง อดทน เอาใจใส่อยู่เป็นนิจ และเสมอต้นเสมอปลาย โดยใช้สติปัญญาเพื่อให้

งานที่ทำบรรลุผลสำเร็จภายในเวลาอันสั้น และได้รับผลดีสูงสุด นอกจากนั้นยังรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

ความรับผิดชอบ หมายถึง การมีสำนึกและการปฏิบัติหน้าที่ของตนทั้งที่เป็นภารกิจส่วนตัว ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และภารกิจทางสังคม โดยจะต้องกระทำจนบรรลุผลสำเร็จ ไม่หลีกเลี่ยงภาระดังกล่าว และยอมรับผลในการกระทำของตน

การประหยัดและออม หมายถึง การรู้จักใช้ รู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากรทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย หมายถึง การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมาย ข้อตกลง ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา หมายถึง การให้ประชาชนมีศรัทธาและยึดถือปฏิบัติในแบบแผนความประพฤติที่ตั้งอยู่ในความดีงาม และหลักธรรมของศาสนา

ความรักชาติ หมายถึง การมีความรักไทย นิยมไทย สำนึก และภูมิใจในความเป็นคนไทย มีความผูกพันห่วงแหนมาตุภูมิ มุ่งมั่นส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งการรักษาเกียรติภูมิของชาติ

ความรักสถาบันศาสนา หมายถึง การมีความรัก ความภูมิใจ ความศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ รู้แก่นแท้ของศาสนา และยึดถือเป็นแนวทางในการประพฤติตนเพื่อพร้อมที่จะดำรงไว้ซึ่งสถาบันศาสนา

ความรักพระมหากษัตริย์ หมายถึง การมีความจงรักภักดี และศรัทธาในพระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งเป็นศูนย์รวมของคนไทยทั้งชาติ

และเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับค่านิยมดังกล่าวข้างต้นนี้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2530 : 7) จึงได้จัดประเภทของค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการออกเป็น 3 ประเภท ตามระดับความเกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1. ค่านิยมเกี่ยวกับตนเองหรือค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ และค่านิยมการประหยัดและออม
2. ค่านิยมเกี่ยวกับสังคมหรือค่านิยมด้านสังคม ได้แก่ ค่านิยมการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย และค่านิยมการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

3. ค่านิยมเกี่ยวกับชาติหรือค่านิยมด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ ค่านิยมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ตามปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ

จากแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นว่า เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน การเสริมสร้างและปลูกฝังให้บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์จึงเป็นวิธีการที่ควรนำมาพัฒนาบุคลากรของประเทศเป็นลำดับแรก เพื่อส่งผลถึงการพัฒนาประเทศในเวลาต่อมา และที่สำคัญ ที่สุดของการเสริมสร้างและปลูกฝังในเรื่องนี้ จึงควรเริ่มที่เด็กและเยาวชนของชาติก่อนในเบื้องต้น ทั้งนี้ ย่อมเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเป็นหลักใหญ่ โดยจะกล่าวถึงบทบาทของการจัดการศึกษา นโยบาย และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ความสำคัญของการศึกษาและบทบาทของโรงเรียน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชานิติศาสตร์

เป็นที่ทราบกันดีว่าในรอบศตวรรษที่ผ่านมา โลกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างมากมาย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์คำนึงถึงและเน้นแต่ทางด้านวัตถุ เห็นความสำคัญของวัตถุยิ่งกว่าจิตใจ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลด้วย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2533 : 3) โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วเช่นประเทศไทย จากสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นในด้านต่างๆ เหล่านี้ เป็นแรงกดดันให้บุคคลต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมให้ได้ แต่เนื่องจากบุคคลส่วนใหญ่ไม่สามารถที่จะปรับตนเองได้จึงก่อให้เกิดปัญหาความเลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อบุคคลเหล่านั้น ทั้งทางด้านจิตใจและชีวิตความเป็นอยู่ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2527 : 67-72) เกิดการเห็นแก่ตัว อิจฉา ริษยา เอารอดเอาเปรียบ ขาดความมีระเบียบวินัย ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

ในทางสังคมวิทยา นักสังคมวิทยา มองการศึกษาเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization Process) ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องเรียนรู้กฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน การเรียนรู้ระเบียบสังคมนี้เกิดขึ้นตลอดชีวิต การให้การศึกษาจึง

เป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่จะช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข และมีวิถีชีวิตที่มีระเบียบแบบแผน ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก

ในทางเดียวกัน บทบาทของโรงเรียนในฐานะตัวแทนของสถาบันการศึกษา และเป็นตัวแทนสังคมในการขัดเกลาทางสังคม ที่มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนค่านิยมที่พึงประสงค์ที่สังคมเห็นว่าจำเป็นและดีงามสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ดังนั้น การจัดการศึกษาในโรงเรียนนอกจากจะให้ความรู้และฝึกทักษะต่างๆ ที่เป็นการเตรียมบุคคลสำหรับประกอบอาชีพแล้ว ยังมีหน้าที่ที่จะต้องอบรมบ่มนิสัย และพัฒนาบุคลิกภาพให้มีลักษณะในทางที่สังคมยอมรับและเห็นว่าเป็นดีงาม เพื่อที่จะได้ออกไปเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รู้จักสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองที่ดี

นอกจากโรงเรียนจะสอนวิชาความรู้ต่างๆ ให้กับนักเรียนแล้ว โรงเรียนยังทำหน้าที่ปลูกฝังและส่งเสริมคุณงามความดีที่ควรประพฤติปฏิบัติตามที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งโรงเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ (สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ 2529 : 606-607)

ดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้านการจัดกิจกรรม และโครงการทั้งที่เป็นกระบวนการของหลักสูตรในระดับต่างๆ และส่งเสริมหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนรู้จักผิดชอบชั่วดี ปฏิบัติตนตามหลักของศีลธรรม ประเพณี และศาสนาที่นับถือ

ประสานงานและร่วมมือกับสถาบันอื่นๆ ในสังคมหรือชุมชน เช่น ครอบครัว วัด องค์การ สมาคม อาสาสมัคร และหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณค่าทางจิตใจให้แก่นักเรียน

จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความเป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม และสงบ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเคยชินกับสภาพดังกล่าว นอกจากนี้ครูและบุคลากรในโรงเรียนยังต้องทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านบุคลิกภาพ กิริยามารยาท และลักษณะนิสัยที่ดีอีกด้วย

โรงเรียนมีหน้าที่ในการวางแผนป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมเสีย โดยเน้นการป้องกันให้มากที่สุด โรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมและบริการในด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว การติดต่อสัมพันธ์กับผู้ปกครองเพื่อป้องกันปัญหา เมื่อเริ่มมองเห็นปัญหา และต้องแก้ปัญหาเมื่อปัญหาเกิดขึ้นแล้ว

สำหรับวิธีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนได้มีผู้เสนอวิธีการไว้หลายทัศนะด้วยกัน ดังนี้

แสง จันทร์งาม (2536 : 223-229) ได้เสนอวิธีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ใน 2 ลักษณะ คือ

1. การส่งเสริมด้วยวิธีการสอนในห้องเรียน ควรจะประกอบด้วยขั้นตอนใหญ่ๆ 4 ขั้นตอน คือ

1.1 ขั้นเตรียมบทเรียน ครูควรจะได้เตรียมการสอนมาอย่างดี โดยครูจะต้องวางจุดมุ่งหมายในการสอนว่าจะสอนให้นักเรียนเกิดมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอะไรขึ้นในใจในบทเรียนนั้นๆ

1.2 ขั้นดำเนินการสอน ครูจะต้องดึงความสนใจของนักเรียน โดยการตั้งปัญหาต่างๆ เพื่อนำเข้าสู่เนื้อหาสาระของบทเรียน หรือการเล่าเรื่องประกอบ เช่น นิทานคติ นิยายชีวประวัติคนสำคัญ เหตุการณ์จริงในอดีต เหตุการณ์จริงในปัจจุบัน เป็นต้น การเล่าเรื่องประกอบเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เห็นเป็นรูปธรรม และในการเล่าเรื่องประกอบ ครูควรใช้คำศัพท์ง่ายๆ ประโยคง่ายๆ สั้นๆ เพื่อให้นักเรียนฟังเข้าใจได้ และเกิดความรู้สึกคล้อยตาม และควรคำนึงถึงประสบการณ์ของนักเรียนด้วย การเล่าเรื่องควรใช้เสียงดังพอที่จะได้ยินทั่วกัน ปรับระดับเสียงให้สูงต่ำ ช้าเร็วตามจังหวะ ใช้มือและหน้าตาท่าทางการประกอบ นอกจากนี้ครูควรจัดหารูปภาพ แผนภูมิ แผ่นป้ายหรือวัตถุสิ่งของอื่นๆ มาประกอบการเล่าเรื่องด้วย

1.3 ขั้นทบทวนเรื่องราว ครูควรจะซักถามถึงเรื่องราวนั้นๆ ว่ามีคุณค่าทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่างๆ หรือไม่ นักเรียนควรนำมาเป็นตัวอย่างหรือไม่

1.4 ขั้นสรุปย้ำถึงหลักธรรม ขั้นนี้เป็นขั้นสำคัญที่สุด เพราะเป็นหัวใจของบทเรียนนั้นๆ ครูควรเตรียมบทสรุปไว้ล่วงหน้าโดยแต่งเป็นข้อความที่กระชับ กระทัดรัดแต่ลึกซึ้งจับใจ

2. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมด้วยการสอนจริยธรรมนอกห้องเรียน ครูผู้สอนที่มุ่งผลดีจริงๆ จะต้องมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อความประพฤติของนักเรียนตลอดเวลา ไม่ใช่มุ่งให้นักเรียนสอบได้คะแนนดีอย่างเดียวเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ซึ่งมีวิธีการส่งเสริมได้ดังต่อไปนี้

2.1 ตอนเช้าแถวเคารพธงชาติ ครูใหญ่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ควรหาเรื่องต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันเล่าให้นักเรียนทั้งโรงเรียนฟังวันละเรื่อง และสรุปด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ประทับใจ ถึงแม้ว่าจะเป็นคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันเดียวกัน แต่เรื่องที่เล่าประกอบต่างกันก็อาจเล่าซ้ำอีกได้ เรื่องใดๆ ก็ตามที่นักเรียนได้ยินอยู่เสมอ แม้จะ

ไม่ชอบหรือไม่อยากฟังมันก็จะค่อยๆ ซึมซาบเข้าไปอยู่ภายใต้จิตสำนึกและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของนักเรียนโดยไม่รู้ตัว การสั่งสอนที่ควรกระทำอยู่เสมอ นั้น อาจจะไม่เห็นผลทันที แต่จะให้ผลเมื่อถึงเวลา เปรียบเสมือนการปลูกเมล็ดพืชลงไปในดิน ตอนแรกๆ จะไม่เห็นผลใดๆ แต่จะได้ผลในอนาคต เพราะฉะนั้นครูจึงไม่ควรทอดทิ้งในการสั่งสอนนักเรียนเป็นอันขาดเมื่อมีเหตุการณ์ใดๆ เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์ดีหรือร้าย ควรนำมาเล่าให้นักเรียนฟังแล้วให้บทสรุปทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่มาจากเรื่องนั้นๆ แก่ นักเรียน

2.2 เมื่อนักเรียนทำความผิดหรือแสดงพฤติกรรมใดๆ ที่ขัดกับหลักคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมที่พึงประสงค์ ควรเรียกมาแนะนำสั่งสอนด้วยความเมตตากรุณา พยายามพูดให้นักเรียนรู้จักยอมรับผิด และให้เกิดความเสียใจต่อเรื่องที่กระทำผิด และให้สัญญาว่าจะไม่ประพฤติปฏิบัติอีก ถ้านักเรียนทำความผิดเดิมอีกเป็นครั้งที่ 2 ควรเรียกมาสอบถาม แนะนำ และคาดโทษไว้ และยังทำความผิดอีกเป็นครั้งที่ 3 โดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ ก็ควรลงโทษได้ และควรหามาตรการแก้อย่างอื่นต่อไปการกระทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เชิญชวนให้บริจาคทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือเพื่อนร่วมโรงเรียนที่ประสบเคราะห์ร้าย ให้ทำความสะอาดในโรงเรียน พาไปพัฒนา วัด ให้เล่นกีฬา และสอนให้รู้จักแพ้ชนะ เป็นต้น

2.3 การพานักเรียนไปดูงานจริง ที่อาจจะให้บทเรียนทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ได้ เช่น พาไปดูเรือนจำ โรงพยาบาล สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าอนาถา โรงพยาบาลเด็กปัญญาอ่อน โรงพยาบาลโรคเรื้อน ซึ่งนักเรียนจะเกิดความสะเทือนใจมากๆ เหมาะที่จะย้ำถึงบทเรียนทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่างๆ ลงไปในจิตใจ นอกจากนี้ภาพยนตร์และละครดีๆ ที่มีคติสอนใจก็ควรจะพานักเรียนไปชม สิ่งเหล่านี้ อาจให้บทเรียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ดี เช่นเดียวกับการได้ประสบกับเหตุการณ์นั้นจริงๆ

นอกจากนี้ สาขาวิชา บัณฑิต (2534 : 55-61) ยังได้เสนอวิธีดำเนินการเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในโรงเรียน ซึ่งสามารถกระทำได้ดังต่อไปนี้

1. ตั้งคณะกรรมการคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่กำหนดแผนงานในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมตลอดปี และคอยควบคุมดูแลให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดนั้น ตลอดจนดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแผนการปฏิบัติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. จัดให้มีแผนงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยดำเนินการ ดังนี้

2.1 สร้างบรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการให้การศึกษาอบรมและการปฏิบัติเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เช่น

2.1.1 คณะครูร่วมกันประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

2.1.2 การประพฤติตนตามแนวทางของคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งที่ดีมีเกียรติยิ่ง ไม่ใช่สิ่งที่น่าละอาย เพราะสิ่งที่น่าละอายนั้นคือการทำชั่ว

2.1.3 ตั้งกลุ่มหรือชุมนุมคุณธรรม จริยธรรมศึกษาขึ้นในโรงเรียน

2.2 การอบรมคุณธรรม จริยธรรมโดยต่อเนื่องในโรงเรียน โดยผู้ที่ให้การอบรมได้แก่

2.2.1 พระสงฆ์หรือผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.2 ผู้บริหารโรงเรียน

2.2.3 ครูประจำชั้น และครูเวรประจำวัน

3. จัดให้มีแผนงานควบคุมความประพฤติ เช่น

3.1 ผู้ใดประพฤติปฏิบัติให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมดีเด่น ต้องยกย่องสรรเสริญให้เกียรติผู้นั้นอย่างดี

3.2 ผู้ใดละเลยประพฤติปฏิบัติตนที่ขัดต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม ต้องลงโทษตามควรแก่กรณีอย่างเคร่งครัด

จะเห็นได้ว่า วิธีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนนั้น กระทำได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการ จัดทำแผนงาน ทั้งส่งเสริมและควบคุม ทั้งนี้ก็เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งนักเรียนจะได้มีความรู้ ความเข้าใจว่าการประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีงามและถูกต้องตามครรลองของชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นสิ่งที่ส่วนรวมยอมรับ ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุขท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในสังคม

มาตรฐานการศึกษาในสถานศึกษา

เป็นที่ทราบดีกันแล้วว่า สถานศึกษาในปัจจุบันมุ่งที่จะพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่างๆ เพิ่มขึ้น สืบเนื่องจากเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งหมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินการจัดกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และได้มีมติอนุมัติในหลักการ ในคราวประชุมเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2543 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2544 : 68)

ทั้งนี้สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (สมศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานในด้านต่างๆ ที่สถานศึกษาต้องรับไปดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน
2. มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ
3. มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย

มาตรฐานการศึกษาทั้ง 3 ด้านนี้ จะเป็นทิศทางให้สถานศึกษามีศักยภาพ และมีความพร้อม ได้มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เน้นเฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานด้านผู้เรียน

มาตรฐานด้านผู้เรียน เน้นพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถตามศักยภาพ และมีความสุข ซึ่งมี 12 มาตรฐาน 38 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้

1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
2. ซื่อสัตย์สุจริต (และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ สำหรับอาชีวศึกษา)
3. มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
4. ประหยัด (ใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ อย่างประหยัดและคุ้มค่า)

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย

ตัวบ่งชี้

1. เคารพและฟังคำแนะนำของพ่อแม่ ญาติ และผู้ใหญ่
2. รักษาสิทธิเสรีภาพของตนเอง และเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

3. มีความรู้และปฏิบัติตนตามกฎหมาย ไม่เป็นปัญหาของสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ร่วมกิจกรรมในการพัฒนาสถานศึกษา และท้องถิ่น

5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีจิตสำนึก และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้

1. รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเองและสังคม ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม

2. อุทิศตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

1. สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด

2. สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูก-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นคำตอบ เลือกวิธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างสันติและมีความถูกต้องเหมาะสม

3. มีความคิดริเริ่มและมีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดปัญหาได้

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์/ กลุ่มวิชา/ หมวดวิชาที่สำคัญ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับอาชีพศึกษา)

2. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

1. มีความกระตือรือร้น สนใจในการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุ-ผล
2. รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา
3. สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนเห็นคุณค่า และภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะ และวัฒนธรรมที่ดีของไทย

ตัวบ่งชี้

- รู้จักท้องถิ่น และรักวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง
- มีความรู้ และเข้าใจภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะภูมิปัญญาของท้องถิ่น และนำมาใช้ได้

ชื่นชมและสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่นและของไทย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนรู้จักตนเอง พึ่งตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี

ตัวบ่งชี้

1. รู้ถึงความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ข้อดี ข้อด้อยของตนเอง และพยายามปรับปรุงตนเอง
2. เป็นตัวของตนเอง มีความมั่นใจ และแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น
3. รู้จักกาลเทศะในการใช้คำพูด กิริยามารยาท และการแต่งกาย
4. สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทาง ตัดสินใจ และแก้ปัญหาของตนเองได้

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

1. สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานมีประสิทธิภาพ
2. ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตน

3. สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)

4. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
ตัวบ่งชี้

1. มีน้ำหนัก ส่วนสูง ตามเกณฑ์มาตรฐาน
2. มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
3. ร่าเริงแจ่มใสมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป
4. รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ
5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดสิ่งมอมเมา ไม่เสพสิ่งเสพติด

และสิ่งมอมเมา

มาตรฐานที่ 11 ผู้เรียนปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษ และสิ่งมอมเมา
ตัวบ่งชี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา
2. ไม่เสพสิ่งเสพติด และปลอดจากสิ่งมอมเมา และไม่แสวงหาผลประโยชน์

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
ตัวบ่งชี้

1. มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

จากมาตรฐานด้านผู้เรียนและตัวบ่งชี้ทั้งหมดนี้ สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดดำเนินการเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งในช่วง 5 ปีแรกนี้ การประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียน ได้มีการคัดเลือกเพื่อการประเมินเพียง 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้เท่านั้น โดยมีมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เป็นมาตรฐานที่ต้องทำการประเมินในรอบแรกนี้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นเรื่องที่ควรนำมาพิจารณาเป็นลำดับแรก

**การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
และโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ**

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล จำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมต่างๆ หลากรูปแบบ และกิจกรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจัดเป็น

ส่วนหนึ่งของหลักสูตร ฉะนั้นจึงไม่มีการแบ่งเป็นกิจกรรมในหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือไม่ อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียนในปัจจุบันอาจแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ๆ คือ (สมพงษ์ จิตระดับ 2530 : 29-30)

1. กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องจัดเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาวิชาต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมนี้อาจจะจัดขึ้นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้

2. กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนปกติ หรือนอกเหนือจากตารางสอนวิชาต่างๆ เพื่อสนองความสนใจ ความสามารถและความถนัดของนักเรียน อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสแสวงหาความรู้ให้แตกฉานยิ่งขึ้น และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของนักเรียนให้เหมาะสมตามค่านิยมที่สังคมปัจจุบันและอนาคต

3. กิจกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเกี่ยวกับการแนะแนวหรือการปกครองนักเรียน

อย่างไรก็ตาม ในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนดูจะเป็นเป้าหมายและวิธีการที่ดีที่สุดในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งก่อนอื่นจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนเป็นที่ยอมรับของคนทุกคนในโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง ไม่ควรตั้งความมุ่งหวังที่สูงเกินความเป็นจริงที่จะปฏิบัติได้ แต่ควรเป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับหลักความเป็นจริงในการดำเนินชีวิตโดยปกติ ซึ่งทั้งนี้จะทำให้การดำเนินการจัดกิจกรรมทุกอย่างได้รับความร่วมมือร่วมใจ และเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการ มีความเสียสละและมีจิตใจที่มุ่งมั่นในอันที่จะทำให้โรงเรียนมีความก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ การจัดกิจกรรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ทุกรูปแบบในโรงเรียน จึงควรยึดหลักการและแนวทางของการจัดกิจกรรมอย่างจริงจัง และควรจัดให้มีกิจกรรมหลายๆ ประเภทและหลายๆ วิธีการที่จะสนองตอบต่อวิถีชีวิตที่ชุมชนต้องการ ซึ่งมีแนวทางในการจัดกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ (ธนพร ดีจงเจริญ 2537 : 72-73)

1. สร้างสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวนักเรียน แบ่งหน้าที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม แต่ละระดับรับผิดชอบดูแลความสะอาดเรียบร้อย และสวยงามของโรงเรียน

2. ให้นักเรียนได้อยู่ใกล้ชิดกับตัวอย่างที่ดี เช่น ถ้าต้องการให้นักเรียนมีความสัตย์คิดอย่างไร สอนอย่างไร ก็ประพฤติปฏิบัติอย่างนั้น เมื่อนักเรียนได้เห็นตัวอย่างเช่นนี้นานๆ ก็จะ

ยอมรับ และดูดซึมรับเอาคุณธรรม จริยธรรม และเกิดเป็นค่านิยมนั้นๆ ไว้โดยไม่สับสนหรือขัดแย้ง

3. เสนอปัญหาให้นักเรียนคิด เมื่อนักเรียนเห็นปัญหาของคนอื่น หรือสังคมที่ตนเป็นส่วนหนึ่งหลายๆ ก็จะนำไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตนเอง และเกิดการเปลี่ยนแปลงแบบกายบางอย่างขึ้นในตัว คือ ได้ศึกษาวิเคราะห์จนเกิดความสำนึก (self realization) มากขึ้น และเปลี่ยนแปลงค่านิยมและพฤติกรรมโดยไม่รู้ตัว

4. แสวงหาแบบอย่างวัฒนธรรมที่ดีงาม และชี้ให้นักเรียนเข้าใจ อาจเกี่ยวกับศิลปะหรือธรรมชาติก็ได้ การชักนำให้นักเรียนศึกษาและเข้าใจวัฒนธรรมหรือธรรมชาติความเป็นจริงของสรรพสิ่งก็เป็นทางหนึ่งที่สามารถขัดเกลาความคิดของนักเรียนให้ปราณีตได้

5. จัดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาหาประสบการณ์จากวิชาการบางอย่าง เช่น วิทยาศาสตร์ช่วยให้นักเรียนรักความจริง มีเหตุผล ศิลปะช่วยขัดเกลาให้จิตใจละเอียดอ่อน เป็นต้น

6. สร้างและปฏิบัติตามระเบียบวินัย ซึ่งระเบียบวินัยในที่นี้ไม่ได้หมายถึงระเบียบวินัยที่ครูคิดเอาเองตามลำพัง และเป็นแบบเผด็จการที่ครอบนักเรียน แต่หมายถึงจริยธรรมที่ครูและนักเรียนยอมรับนับถือร่วมกัน ตรงกัน เป็นวินัยที่มุ่งสร้างควมมีวินัยให้กับตนเอง

7. สนทนาวิสาสะในชีวิตประจำวัน เมื่อได้พบเห็นหรือสัมผัสสิ่งต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในบ้านและนอกบ้าน นำมาถ้อยให้นักเรียนเห็นคุณค่า เห็นความหมายของสิ่งนั้นๆ

8. ให้โอกาสนักเรียนในการจัดตั้งเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาหาความรู้ในรูปของสโมสรหรือชมรม เช่น ชมรมธรรมชาติศึกษา ชมรมศิลปะ ชมรมไต่เขา เป็นต้น การให้อิสระภาพแก่นักเรียนตามรสนิยมและความปรารถนาของตนในทางที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยเช่นนี้ เป็นการสร้างบรรยากาศ และให้โอกาสนักเรียนได้พัฒนาตนเองตามพื้นฐานความถนัด และความสนใจ

9. สร้างคำขวัญหรือภาชิตที่คนส่วนใหญ่ยอมรับนับถือร่วมกันได้ เป็นการเตือนสติ และเป็นข้อพึงระลึกให้นักเรียนระมัดระวัง และหมั่นปฏิบัติตนในทางที่ดีอยู่เสมอ

10. แนะนำหรือให้คำแนะนำปรึกษาเฉพาะตัวเป็นรายบุคคล เพราะนักเรียนต้องการความใกล้ชิด ต้องการคำแนะนำ และต้องการการแนะนำเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะเมื่อนักเรียนมีปัญหา ถ้ามีผู้ที่เห็นใจและเข้าใจปัญหาและสอดส่องดูแลทุกข์สุข ก็ย่อมจะสร้างความอุ่นใจให้แก่ นักเรียน

11. การจัดป้ายนิเทศเพื่อสนับสนุนผู้กระทำความดีของโรงเรียน การประกาศเกียรติคุณ การส่งเสริมผู้มีคุณธรรม การแต่งกาย การช่วยเหลือผู้อื่น การเสนอประวัติบุคคลที่น่าสนใจ และควรได้รับการยกย่อง เป็นต้น

12. การนำสวดมนต์ไหว้พระประจำวัน ประจำสัปดาห์

13. การสร้างห้องจริยธรรม ที่ประกอบด้วย พระพุทธรูป ภาพที่เกี่ยวกับการสอนคุณธรรม จริยธรรม หนังสือที่น่าอ่าน มุมสงบที่นักเรียนมุ่งใช้สมาธิในการศึกษาจริยธรรมต่างๆ

14. การจัดทำประวัตินักเรียนที่เคยได้รับการยกย่องในเรื่องการกระทำความดีให้เป็นที่ยอมรับ และสามารถรับรู้ได้โดยถ้อยหน้ากัน

นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ต่างๆ อีกมากมายที่โรงเรียนต้องจัดและพยายามกระตุ้น สนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมให้มากที่สุดตามความสามารถและความสนใจ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รับสาระประโยชน์ ข้อคิดจากการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน เช่น (สมพงษ์ จิตระดับ 2530 : 167-168)

1. การปฐมนิเทศ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเมื่อเปิดภาคการศึกษาใหม่ เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนทุกคน และเป็นการเปิดโอกาสให้โรงเรียนโดยเฉพาะผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนได้มีโอกาสประชุมชี้แจงเป้าหมาย หลักการ แนวนโยบายที่โรงเรียนจะมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีวิถีชีวิตในลักษณะบรรยากาศที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่างๆ

2. การนั่งสมาธิ เน้นในเรื่องของการควบคุมจิตใจตนเองให้อยู่ในความสงบ มีสติ และรู้จักใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาต่างๆ

3. การพานักเรียนออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ในวันสำคัญทางศาสนา เช่น การพาไปเวียนเทียน ฟังเทศน์ หรือการอยู่ค่ายพักแรมในกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในโรงเรียน ยังมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงและดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นเทียบเท่ากัน และไม่ควรละเลยหรือมองข้ามไป สิ่งที่ต้องคำนึงถึงนั้น ก็คือ (สมพงษ์ จิตระดับ 2530 : 179-180)

1. ในการส่งเสริมจริยธรรม โรงเรียนควรเพิ่มเติมหลักสูตรและแนวคิดทางศาสนา และค่านิยมให้แก่นักเรียนด้วย โดยสอดแทรกไปในวิชาการต่างๆ

2. การส่งเสริมการปฏิบัติเป็นสิ่งที่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก และการยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณนักเรียนเป็นสิ่งที่ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. การให้การอบรม หรือการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับจริยธรรม ควรพยายามกระทำเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มย่อย จะได้ผลเป็นที่น่าพอใจกว่า

4. โรงเรียนที่ใกล้ชิดกับวัดซึ่งอยู่ในชุมชนนั้นๆ ควรจัดกิจกรรมที่ก่อประโยชน์แก่หลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น จัดโครงการธรรมทายาทเพื่อบวชเป็นสามเณรในระหว่างปิดภาคเรียน

5. โรงเรียน ผู้บริหาร และคณะครู ต้องร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด เช่น พบปะ พูดคุย เยี่ยมเยียน ตลอดจนการปรึกษาหารือร่วมกันตามโอกาสและความเหมาะสม ควรหาเวลาติดตามผลนักเรียนแต่ละคนตามสภาพที่เกิดขึ้นในครอบครัวของนักเรียนด้วย

6. การจัดสิ่งแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน และห้องเรียนจะต้องสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีวินัยอยู่เสมอ ทั้งควรเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมสิ่งแวดล้อมบางอย่างให้น่าสนใจ และชวนติดตามเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมอยู่เสมอ เช่น การติดรูปการ์ตูนทางจริยธรรม คติสอนใจ การจัดป้ายนิเทศ การสร้างหนังสือพิมพ์กำแพง เป็นต้น

7. ผู้บริหาร คณะครู ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจะได้มีการร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือกัน กำหนดแผนงานการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียน

8. โรงเรียนควรจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ เพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ประสบการณ์ ตลอดจนวิธีดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมระหว่างโรงเรียนหรือท้องถิ่นอื่น

9. การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียน ควรดำเนินการอย่างเป็นระเบียบตามขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา ซึ่งอาจได้รับความช่วยเหลือแนะนำทางวิชาการจากสถาบันการศึกษา หรือวิทยากรในชุมชนนั้น

10. การจัดกิจกรรมหรือโครงการจริยธรรมในโรงเรียนให้ได้ผลตามเป้าหมายนั้นต้องจัดเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และยาวนานพอสมควร ซึ่งผู้บริหารและคณะครูต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่ควรเร่งรัดหรือรีบร้อนเพื่อให้เห็นผลงานในระยะเวลาสั้นๆ เป็นอันขาด

11. การประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ที่จัดขึ้นในโรงเรียนจะช่วยให้ผู้บริหารและคณะครูได้เห็นภาพรวมของสิ่งที่เกิดขึ้นใน

ขณะดำเนินการในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งทราบความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือความก้าวหน้าอันเป็นข้อมูลสำคัญในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ

โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ เป็นโครงการที่เกิดจากแนวคิดที่จะสร้างกระแสการพัฒนาคนและสังคม เพื่อผลักดันแนวคิดของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาคนกลุ่มที่เป็นเด็กและเยาวชน และกำหนดพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจุดเริ่มต้น โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (สยช.) โดยการประสานความร่วมมือกันจากทุกฝ่ายในสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น องค์กรประชาชน และผู้นำชุมชนในระดับต่างๆ และกำหนดเป็นโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนจังหวัดสุพรรณบุรีขึ้นใช้ชื่อโครงการ “โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ” โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2540 เป็นต้นไป มีกำหนด 5 ปี จนถึงสิ้นปี 2544 มีสาระสำคัญของโครงการ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม
2. เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีวินัย สำนึกในการเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
3. เพื่อให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีวิจรรณญาณ รู้จักรับผิดชอบชั่วดี กลั่นกรองวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างมีเหตุผล เลือกปฏิบัติในทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับชุมชนและสังคม

เป้าหมายของโครงการ

เด็กและเยาวชนของจังหวัดสุพรรณบุรี มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. รักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน
2. มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. มีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย
4. เป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทย
5. ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ
6. เป็นผู้ที่มีมารยาทแบบไทย

7. มีวินัยจราจร
8. เป็นคนตรงต่อเวลา
9. ปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ
10. ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนและกลุ่มโดยเคร่งครัด
11. ไม่พัวพันยาเสพติดให้โทษ

ตัวชี้วัด

เป็นผลสำเร็จของกิจกรรมที่สามารถวัดคุณภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม จะต้องให้เด็กและเยาวชนแสดงผลงาน การประเมินผลต้องบันทึกเป็นรายบุคคล ในสมุดภูมิจริยธรรมเยาวชนของโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ

การประเมินผล

ประเมินผลอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี ในสถานศึกษาให้ประเมินภาคเรียนละ 1 ครั้ง ผู้ประเมินคือเพื่อนนักเรียน การประเมินผลต้องบันทึกเป็นรายบุคคล ในสมุดภูมิจริยธรรมเยาวชนของโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ

ระดับดี คือ ทำกิจกรรมหรือมีพฤติกรรมที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอโดยไม่

ต้องมีการชี้แนะตักเตือน

ระดับพอใช้ คือ ทำกิจกรรมหรือมีพฤติกรรมที่กำหนดในบางครั้ง ต้อง

เชิญชวนถึงทำ และทำเฉพาะในเวลารณรงค์

ระดับแก้ไข คือ ต้องสั่ง บังคับ ว่ากล่าว จึงจะทำกิจกรรมนั้นๆ หรือมีพฤติกรรมที่กำหนด หรือแสดงพฤติกรรมในเรื่องนั้นในทางที่ผิด ต้องตักเตือนเสมอ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพของนักเรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 หรือไม่ โดยทำการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า การปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในระบบการศึกษาโดยอาศัยรูปแบบของการจัดกิจกรรมส่งเสริมเป็นกลไกหลักที่สำคัญที่สุดที่จะสามารถแก้วิกฤติของความเสื่อมในด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในสังคมไทยได้ นอกจากนี้ยังส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานด้านผู้เรียนที่กำหนดไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

งานวิจัยทางการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์โดยเฉพาะยังมีผู้ทำวิจัยไว้น้อยมาก ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงจะขอกล่าวถึงผลงานที่ศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนในด้านของการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและแนวทางในการแก้ไข ไว้พอสังเขป ดังนี้

โกเศศ ต้วงอินทร์ (2528 : 175-178) ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพร้อมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการสอน ปัญหา และอุปสรรคในการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างจำนวน 1,160 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า วิธีการที่โรงเรียนใช้ปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียนมากที่สุด คือ การเรียนการสอนในห้องเรียน รองลงมา คือ การอบรมนักเรียนตามโครงการ การจัดกิจกรรมนักเรียน และการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน โดยให้ความสำคัญแก่คุณลักษณะจริยธรรมเรียงลำดับ ดังนี้ การเสียสละ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการไม่ประพฤติผิดศีลธรรม โดยทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความเห็นต่อวิธีการปลูกฝังจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ นักเรียนแต่ละห้องเรียนมีมากเกินไป

ฉวีวรรณ กฤษสินชัย (2528 : 198-202) ทำการศึกษาเรื่อง “บทบาทของครูตามการรับรู้ของตนเองในการเสริมสร้างค่านิยม และบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบทบาทของครูตามการรับรู้ของตนเองในการเสริมสร้างค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนประถมศึกษา ตัวอย่างคือ ครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 จำนวน 378 คน เครื่องมือวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่า ร้อยละ ความถี่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบตัวประกอบเดียว ผลการวิจัยพบว่า ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตยเพียงระดับปานกลาง ซึ่งต่างจากที่คาดหวังว่า ครูควรมีบทบาทในระดับมาก และคาดหวังว่าครูมี

บทบาทในด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

จิรพรรณ สุขตลอดชีพ (2530 : 215-217) ทำการศึกษาเรื่อง “ผลการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพมหานคร” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาผลการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 208 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2531 : 14-19) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำคัญ แนวทางการสอน และการปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมให้แก่ นักเรียน” ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมทางจริยธรรมทั้ง 10 ค่านิยม มีความแตกต่างกันเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ความรับผิดชอบ การมีระเบียบวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ การยึดหลักการ ความกตัญญูรู้คุณ ความเสียสละ ความมีน้ำใจเมตตา การตรงต่อเวลา การพึ่งพาอาศัยกัน และการยึดตัวบุคคล สำหรับการจัดการเรียนการสอนและการปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรม เห็นว่า เป็นหน้าที่ของบ้านและโรงเรียนที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน และครูทุกคนควรรับผิดชอบร่วมกัน และไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการเปิดสอนจริยธรรมเป็นวิชาและคะแนนเหมือนวิชาอื่นๆ ในโรงเรียน แต่เป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังสอดแทรกไว้ทุกวิชาเมื่อมีโอกาส

ไรเมอร์ (Reimers 1988 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ของการพัฒนาตนเองกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของวัยรุ่นในเวเนซุเอล่า” เพื่อสำรวจความเข้าใจของวัยรุ่นและโครงสร้างความรับผิดชอบ และประเมินถึงกระบวนการของความเข้าใจและโครงสร้างความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของวัยรุ่นในด้านการพัฒนาตนเองและความรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 72 คน อายุ 12-18 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์มี 4 ฉบับ ได้แก่ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg จำนวน 2 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ Regan Subject Object จำนวน 2 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม การพัฒนาตนเอง ความรับผิดชอบต่อจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อตนเองมีความสัมพันธ์กับอายุ และเพศ และขั้นของความรับผิดชอบต่อจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับขั้นของการพัฒนาตนเองมากกว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

วัตสัน (Waston 1989 : 3299-A) ได้ศึกษาเรื่อง “มโนทัศน์ทางจริยธรรมและจริยศึกษาของครู” โดยศึกษาครูจำนวน 90 คน จาก 57 โรงเรียน เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์ และให้คะแนนตามแนวทางของ Kohlberg ผลการวิจัยพบว่า มีครูเพียงร้อยละ 59 ที่มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับ 3 และ 4 โดยครูสตรีที่สอนวิทยาศาสตร์ และครูที่เคร่งเครียดต่อระเบียบวินัย ได้คะแนนต่ำกว่าครูประเภทอื่นๆ โดยส่วนใหญ่แล้วครูยังมีความคิดสับสนและให้ความสำคัญเพียงเล็กน้อยต่อจริยธรรม จึงสมควรมีการปรับปรุงเรื่องการตระหนักในความสำคัญ ของจริยศึกษา รวมทั้งการปรับปรุงหลักสูตรโดยเร่งด่วน

ดันตัน (Dunton 1989 : 3306-A) ทำการศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของพ่อแม่กับเหตุผลเชิงจริยธรรมของลูก” เก็บรวบรวมข้อมูลแบบติดตามผลระยะยาว กลุ่มตัวอย่างคือ ครอบครัวที่ส่งเด็กเข้าศูนย์เลี้ยงเด็กจำนวน 134 ครอบครัว นอกจากการสังเกตแล้วใช้เครื่องมือวัดทัศนคติทางสังคม เครื่องมือวัดบุคลิกภาพ วัดความรู้ และวัดการตัดสินใจทางจริยธรรม ของ Kohlberg โดยติดตามช่วงอายุของเด็กระหว่าง 3-4 ปี 9-10 ปี และ 14-15 ปี ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าของพ่อแม่ ความแตกต่างเชิงจิตวิทยา และความต้องการของพ่อแม่กับเหตุผลเชิงจริยธรรมของลูกในระดับสูง อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปแล้วพบความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยระหว่างแบบแผนการดำเนินชีวิตของครอบครัวกับเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก

พเยาว์ เกาทัณฑ์ทอง (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมด้านวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมผิดวินัยอยู่ในระดับต่ำ โดยมีการผิดวินัยในด้านการเรียนมากที่สุด รองลงมาคือด้านความประพฤติและด้านการแต่งกาย นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมด้านวินัยนักเรียนคือ การอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ลานีเยร์ (Lanier 1993 : 1680-A) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นที่ 11 และ 12 ในโรงเรียนชนบท” โดยมีแนวคิดที่ว่า เด็กนักเรียนในชนบทได้รับการอบรมให้คิด และปฏิบัติตามต่อๆ กันมา ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ การทดลองได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มควบคุมให้ได้รับการฝึกการให้คำแนะนำ และการจัดประสบการณ์ สำหรับอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนในโรงเรียนระดับกลางจนถึงระดับสูงสุด ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

คาลวิน (Calvin 1993 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การรับรู้ของครูในเรื่องบทบาทและผลของการศึกษาจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อ การรับรู้ของครูคือ สภาพที่อยู่อาศัย ประสบการณ์ในการสอน การได้รับการอบรมเทคนิคการสอนจริยธรรม และความเคร่งครัดในการปฏิบัติทางศาสนาของครู ซึ่งครูที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาต่ำจะมีการหลีกเลี่ยงต่อการสอนจริยธรรมในห้องเรียน และยังพบว่าครูที่มีประสบการณ์สอนระหว่าง 11-25 ปี มีความเชื่อว่าโรงเรียนต้องสอนจริยธรรมและค่านิยมแก่นักเรียนอย่างเพียงพอ

บุษบา หล่อเงิน (2537 : 97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมที่นักเรียนแสดงออกมากที่สุดคือ ความซื่อสัตย์ และพฤติกรรมที่แสดงออกน้อยที่สุดคือ ความเมตตากรุณา และยังพบว่า นักเรียนหญิงและชายมีพฤติกรรมจริยธรรมแตกต่างกันในด้านความเสมอภาค และความยุติธรรม และนักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกันจะมีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันในด้านความเมตตากรุณา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ศิริเพ็ญ ไพบูลย์ผล (2540 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง “การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความเสียสละ ความสุภาพอ่อนโยน และความร่วมมือสามัคคี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร” พบว่า มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 อันเป็นขั้นที่ยึดหลักการทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม กล่าวคือ ในเรื่องเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสถานภาพสมรสของบิดามารดา ไม่มีผลทำให้ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกัน มีเพียงเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจทางสังคมของครอบครัวเท่านั้นที่ทำให้ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย

เนาวรัตน์ เฉลิมศรี (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง (บ้านกรุณา และบ้านปราณี)” พบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความอดทนอดกลั้น ความเมตตากรุณา และด้านการใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิงอยู่ในระดับขั้นที่ 5 คือการทำตามข้อตกลงของสังคมและคำมั่นสัญญา ส่วนด้านความไม่ประมาท การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 การทำตามหน้าที่ทางสังคม อย่างไรก็ตาม

ก็ตามลักษณะการใช้เหตุผลในระดับที่ไม่พึงประสงค์ คือ ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ยังคงปรากฏอยู่เป็นบางส่วน

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวทั้งในและต่างประเทศ นับว่าเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพื่อกาวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาถึงวิธีการของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ที่โรงเรียนจะต้องพัฒนานักเรียนในโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานนี้ โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ซึ่งเป็นโครงการที่โรงเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรีทุกสังกัดเข้าร่วมโครงการนี้กับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมในโครงการและพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานด้านผู้เรียนดังกล่าว

สรุปย่อ

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เป็นเรื่องเกี่ยวกับความประพฤติ และลักษณะนิสัยที่แสดงออกทั้งด้านส่วนตัวและสังคมส่วนรวม โดยมีลักษณะของความดี ความถูกต้องอยู่บนรากฐานของศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณี และมีแนวทางแห่งการประพฤติและปฏิบัติเพื่อให้สังคมสงบเรียบร้อย มีสันติภาพ ซึ่งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์จึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น เพราะพฤติกรรมเป็นสิ่งที่วัดได้ สังเกตได้ และประเมินได้ จึงเชื่อได้ว่าพฤติกรรมของแต่ละบุคคลสามารถที่จะพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้มองเห็นแนวทางในการที่จะปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่างๆ ให้เกิดขึ้นกับบุคคลต้องมีลักษณะของความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น นั่นก็คือ การจัดประสบการณ์ กิจกรรม และการสร้างสถานการณ์ที่สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม และข้อค้นพบต่างๆ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมทางค่านิยมของบุคคลที่เป็นปัญหาต่างๆ ซึ่งนำมาสรุปเป็นแนวคิดได้ว่า คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สามารถที่จะปลูกฝังและส่งเสริมให้ได้ผลดีต้องเกิดจากการให้ความสำคัญและมีการร่วมมือกันระหว่างบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนการปลูกฝังและส่งเสริมโดยการจัดกิจกรรมที่สอดคล้อง และมีการประเมินผลที่ต่อเนื่อง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) และมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยกระบวนการ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างเป็นระบบและบรรลุเป้าหมายของการวิจัย จึงกำหนดรายละเอียดและวิธีการศึกษาครั้งนี้ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

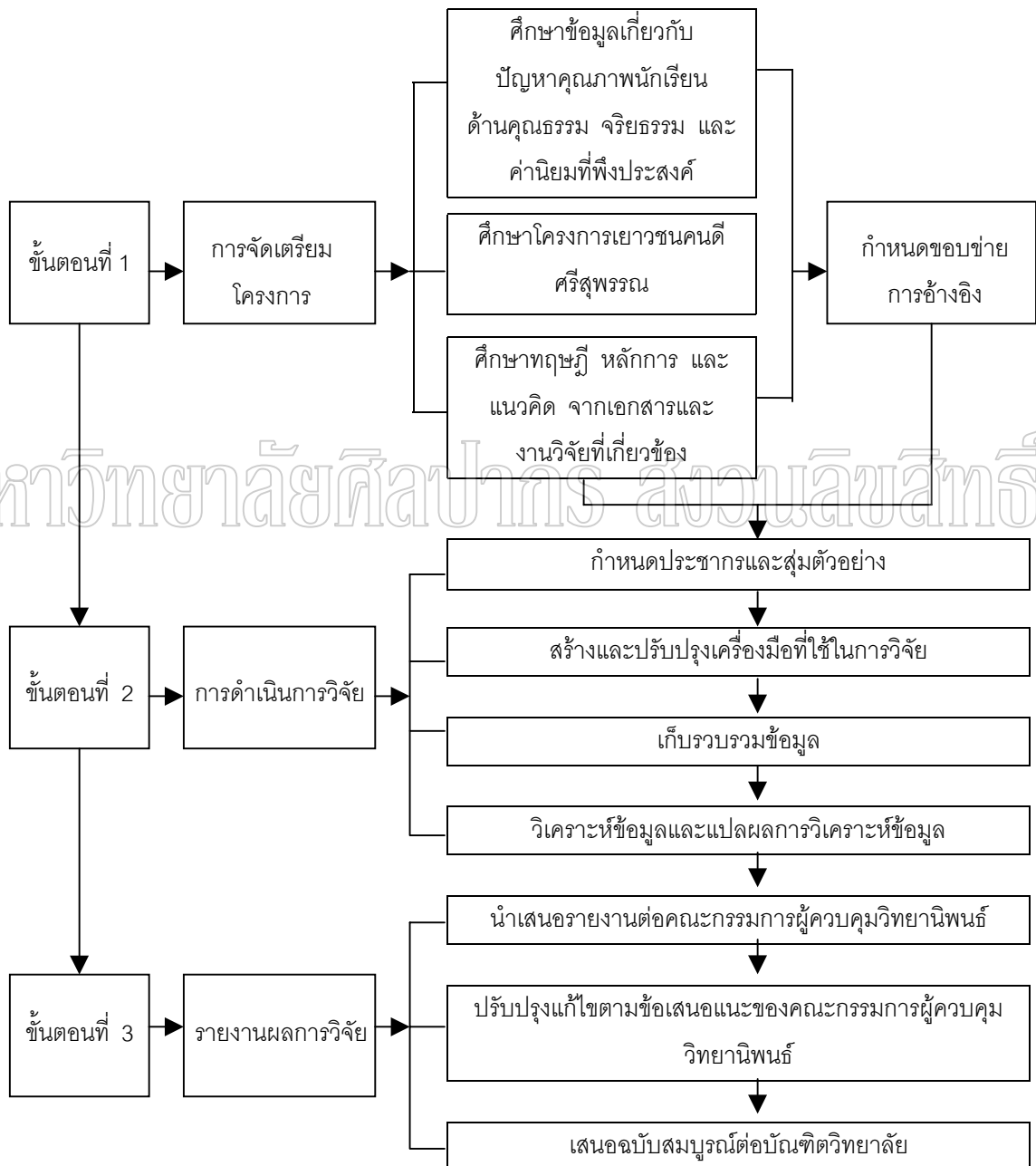
เป็นขั้นตอนเพื่อเสนอขอความคิดเห็นจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ขั้นตอนดังกล่าวนี้ประกอบด้วย การศึกษาปัญหาคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ศึกษาโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ศึกษาทฤษฎี หลักการ และแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป็นขอบข่ายการอ้างอิง ขอคำแนะนำและความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างงานวิจัยจากคณะอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ รับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้สมบูรณ์ และนำเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติโครงร่างงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

เป็นขั้นตอนดำเนินการวิจัย โดยผู้วิจัยกำหนดประชากรและสุ่มตัวอย่าง สร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากคำแนะนำของคณะอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ นำมาตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ก่อน (try out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่าง ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปเก็บข้อมูลจากตัวอย่าง ตั้งแต่เดือนมิถุนายน-กรกฎาคม 2545 ตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

รายงานผลของข้อมูลที่วิเคราะห์และแปลผลเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ แล้วจัดทำเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

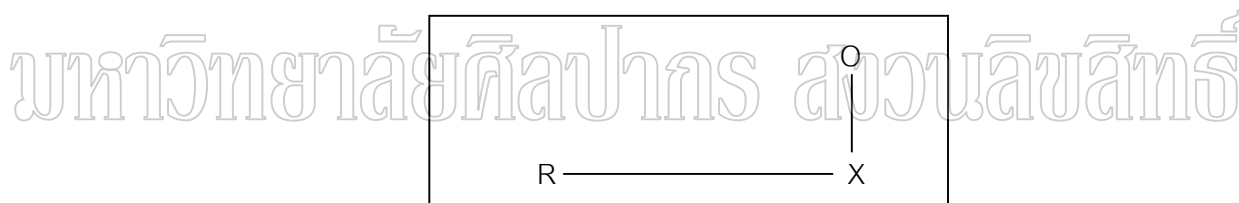
แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยไว้ ซึ่งประกอบด้วยแบบแผนการวิจัย ประชากรตัวอย่างและขนาดของตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแบบแผนการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเดียว ตรวจสอบสภาพตามความเป็นจริงโดยไม่มีการทดลอง (the one-shot, non-experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

R หมายถึง ตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่ม

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา

O หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่เป็นเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 432 โรงเรียน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด 2535 : 39-41) ได้ตัวอย่างโรงเรียนจำนวน 201 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายชั้นตอน (multistage stratified random sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดโรงเรียนภายในจังหวัด

ผู้วิจัยจัดโรงเรียนภายในจังหวัด โดยจำแนกออกเป็นอำเภอ 10 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอสองพี่น้อง อำเภอดำเนินนางบวช อำเภอสมาชุก อำเภอศรีประจันต์ อำเภอบางปลาม้า อำเภออู่ทอง อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอด่านช้าง และอำเภอหนองหญ้าไทร และแยกโรงเรียนในแต่ละอำเภอออกเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

สำหรับการแบ่งขนาดของโรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งขนาดโรงเรียน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2538 : 1)

โรงเรียนแบบที่ 1 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน

โรงเรียนแบบที่ 2 โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 121-300 คน

โรงเรียนแบบที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียน 301 คนขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างโรงเรียนในแต่ละอำเภอ

สุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนจำนวนโรงเรียนแต่ละขนาดของแต่ละอำเภอ ได้โรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 96 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 35 โรงเรียน รวมตัวอย่างทั้งสิ้น 201 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียน สำหรับครูผู้สอนใช้วิธีการสุ่มแบบไม่เจาะจง (non-purposive random sampling) โดยเป็นครูคนใดก็ได้ในโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จะได้ผู้บริหารโรงเรียน 201 คน ครูวิชาการ 201 คน และครูผู้สอน 201 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 603 คน ดังตารางที่ 2 หน้า 57

ตารางที่ 2 ประชากร ตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามขนาดโรงเรียน

อำเภอ	ประชากร				ตัวอย่าง				ผู้ให้ข้อมูล			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	ผู้ บริ หาร	ครู วิชา การ	ครู ผู้ สอน	รวม
เมืองสุพรรณบุรี	19	29	16	64	9	14	7	30	30	30	30	90
สองพี่น้อง	16	29	12	57	8	14	6	28	28	28	28	84
เดิมบางนางบวช	24	20	4	48	11	9	2	22	22	22	22	66
สามชุก	7	16	4	27	3	7	2	12	12	12	12	36
ศรีประจันต์	15	19	1	35	7	9	-	16	16	16	16	48
บางปลาม้า	27	26	3	58	13	12	1	26	26	26	26	78
อู่ทอง	14	23	18	55	6	11	8	25	25	25	25	75
ดอนเจดีย์	10	12	6	28	5	5	3	13	13	13	13	39
ด่านช้าง	11	20	7	38	5	10	3	18	18	18	18	54
หนองหญ้าไซ	6	12	6	24	3	5	3	11	11	11	11	33
รวม	149	206	77	432	70	96	35	201	201	201	201	603

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่นำมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรต้น (independent variables) คือ การจัดกิจกรรมตามของโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ จำนวน 11 ตัวแปรย่อย ได้แก่

2.1 การรักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน หมายถึง การจัดกิจกรรมรักษาความสะอาดร่างกาย จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย มอบหมายนักเรียนรับผิดชอบในการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนและบริเวณโดยรอบ จัดกิจกรรมรักษาความสะอาดและรณรงค์ในเรื่องการแยกทิ้งขยะ รณรงค์ให้นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาดในห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ส่งเสริมให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยนักเรียนที่เป็นตัวอย่างในการรักษาความสะอาด

2.2 การมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ความรู้ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ ประกวดแข่งขันเขียน

บทความ คำขวัญ วาดภาพ แบ่งนักเรียนดูแลรักษาต้นไม้บริเวณรอบโรงเรียน จัดบรรยากาศ สวนสวยโรงเรียนงาม จัดสร้างจุดศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เช่น สวน สมุนไพร เรื่องนก เรื่องปลา ผีเสื้อ ฯลฯ จัดค่ายศึกษาธรรมชาติ จัดตั้งชุมนุมหรือชมรม สิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ปลูกต้นไม้ พิทักษ์แหล่งน้ำ พันธุ์ปลา กำจัดและลดปริมาณขยะ

2.3 การมีวิถีชีวิตประชาธิปไตย หมายถึง จัดให้มีองค์กรนักเรียนและการเลือกตั้งกรรมการบริหารองค์กร เช่น สภานักเรียน ชมรม ชุมนุม จัดกิจกรรมส่งเสริมการอภิปรายแสดงความคิดเห็น เช่น ใต้วาที ดำเนินการประชุม หรือเข้าสังเกตการประชุมในระดับต่างๆ หมุนเวียนผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ

2.4 การประหยัด ออม และนิยมไทย หมายถึง การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้เข้าใจและตระหนักถึงความหมายและคำขวัญ “ไทยช่วยไทย กินของไทย ใช้ของไทย อยู่อย่างไทย เทียวเมืองไทย ร่วมใจประหยัด” จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์โดยร่วมมือกับธนาคารให้มารับฝากเงินในโรงเรียน จัดกิจกรรมรณรงค์ประหยัดน้ำและไฟฟ้าในโรงเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภค

2.5 การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ หมายถึง การนิมนต์พระมาแสดงธรรมหรือเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ ประสบการณ์ในการใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา จัดกิจกรรมประกวดเรียงความ คำขวัญ เขียนภาพระบายสีในวันสำคัญทางศาสนา จัดกิจกรรมชมรมพุทธศาสน์ส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม ประกาศเกียรติคุณยกย่อง และส่งเสริมนักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ตัดบ้ายคตินิยมตามหลักเบญจศีล เบญจธรรมในบริเวณโรงเรียน

2.6 การปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทแบบไทย หมายถึง สานิตการปฏิบัติมารยาทไทยตามแบบของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กวดขันนักเรียนปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นนิสัยมารยาทแบบไทยในการไหว้ การกราบ การแสดงความเคารพ มารยาทในการเดิน นั่ง และมารยาทในการพูด

2.7 การมีวินัยจรรยา หมายถึง การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและวินัยจรรยา จัดกิจกรรมโครงการอาสาจรรยา นักเรียน จัดให้มีระเบียบการจรรยาในโรงเรียน

2.8 การเป็นคนตรงต่อเวลา หมายถึง ครูและบุคลากรในโรงเรียนเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตนให้เป็นคนตรงต่อเวลาในการมาปฏิบัติงาน การเข้าสอน-เลิกสอน การให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลาในรูปของการนัดหมาย การสั่งงาน การทำกิจกรรม

2.9 การปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ หมายถึง ฝึกนักเรียนให้เข้าแถวเรียงตามลำดับก่อน-หลังในทุกกิจกรรมที่ปฏิบัติในโรงเรียน เดินแถวเข้าโรงเรียนและกลับบ้าน

2.10 การปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนและกลุ่ม หมายถึง วางกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ทันสมัย โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางกฎระเบียบ ข้อบังคับตามความเหมาะสม ประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชนได้ทราบถึงกฎระเบียบต่างๆ ที่ต่างกัน จัดทำคู่มือนักเรียน เข้มงวดและกวดขันนักเรียนให้ประพฤติและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

2.11 การไม่พัวพันยาเสพติดให้โทษ หมายถึง จัดอบรมให้รู้จักพิษภัยของยาเสพติดให้โทษ เชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ สาธารณสุข จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ เอกสารเผยแพร่เพื่อประชาสัมพันธ์ถึงโทษและพิษของยาเสพติด จัดบรรยายภาคโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่น สวยงาม ไม่อับทึบ หรือมีจุดซ่อนเร้น นำนักเรียนไปเยี่ยมผู้ป่วยที่ติดยาเสพติด จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการดูแลแนะนำและป้องกันปัญหา ยาเสพติดอย่างใกล้ชิด จัดประชุมผู้ปกครอง เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อร่วมมือป้องกันปัญหา ยาเสพติด

3. ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 4 ตัวแปรย่อย ได้แก่

3.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา

3.2 ซื่อสัตย์สุจริต

3.3 มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม

3.4 ประหยัด (ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดของเครื่องมือ มีดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงานเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดให้ไว้เป็นตัวเลือก (forced choice) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวิธีการและกิจกรรมจากแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ระบุในโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ซึ่งแสดงไว้ในภาคผนวก จำนวน 45 ข้อ จำแนกตามตัวแปรย่อย ดังนี้

รักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน จำนวน 7 ข้อ (ข้อ 1-7)

มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน 7 ข้อ (ข้อ 8-14)

มีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 15-17)

เป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทย จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 18-21)

ปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 22-26)

เป็นผู้มีมารยาทแบบไทย จำนวน 2 ข้อ (ข้อ 27-28)

มีวินัยจราจร จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 29-31)

เป็นคนตรงต่อเวลา จำนวน 2 ข้อ (ข้อ 32-33)

ปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ จำนวน 2 ข้อ (ข้อ 34-35)

ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนและกลุ่มอย่างเคร่งครัด จำนวน 4 ข้อ (ข้อ 36-39)

ไม่พัวพันยาเสพติด จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 40-45)

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนจัดลำดับการปฏิบัติ 3 ลำดับ ปรับปรุงจากแนวคิดของลิเกร์ต (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 : 114-115) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประมาณค่าน้ำหนักของการจัดกิจกรรมตามของโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของชั่งน้ำหนัก 3 ระดับ โดยมีความหมาย ดังนี้

น้ำหนัก 1 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับน้อย

น้ำหนัก 2 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

น้ำหนัก 3 หมายถึง มีการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามการวัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการวัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างเครื่องมือและขอบเขตของเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยขอคำแนะนำจากคณะอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขอบเขตของเนื้อหา ทั้งนี้ผู้วิจัยเขียนข้อคำถามที่มีความชัดเจน มีใจความที่บ่งบอกถึงลักษณะของกิจกรรมที่ปฏิบัติและตัวบ่งชี้ของเป้าหมายของโครงการ โดยไม่ใช้ประโยคปฏิเสธ จากนั้นนำเครื่องมือที่ร่างขึ้นตรวจสอบข้อความด้วยตนเองเพื่อพิจารณาการใช้ถ้อยคำให้ชัดเจนและเหมาะสม

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามโดยดูว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ และวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ เพื่อนำข้อเสนอมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วในข้อที่ 3 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (รายชื่ออยู่ในภาคผนวก ข) ตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (content validity) เพื่อปรับปรุงแก้ไขตลอดจนข้อคำถามและสำนวน ให้สอดคล้องกับแนวทางการวัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ และวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อความสมบูรณ์และความถูกต้องของเนื้อหา

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขจากข้อ 4 ไปทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 15 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครูวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน รวม 45 คน

6. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach 1974 : 161) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha α -coefficient) และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สุพรรณบุรี มายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และนำแบบสอบถามจัดส่งไปยังโรงเรียนที่ ได้รับเลือกเป็นตัวอย่างด้วยตนเอง โดยการประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 30 วัน

3. สำหรับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ พึ่งประสงค์ ได้ขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ขอข้อมูลใน ส่วนที่เป็นการประเมินคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 เฉพาะโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง ลักษณะของแบบสรุปผลการประเมินคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึ่งประสงค์ เป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนจัดลำดับคุณภาพ 3 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง มีคุณภาพระดับน้อย

ระดับ 2 หมายถึง มีคุณภาพระดับปานกลาง

ระดับ 3 หมายถึง มีคุณภาพระดับมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) จำนวน 201 โรงเรียน โดยมีผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ประเภทละ 201 คน รวมทั้งสิ้น 603 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามจุดประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ซึ่งมี ขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา โดยเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for Social Sciences for Window)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ (percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย
2. การวิเคราะห์ระดับการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ และคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ถือว่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากคำตอบในแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม และคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพนักเรียนอยู่ในช่วงระดับใด แสดงว่าโดยส่วนรวมเป็นแบบนี้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์จากการปรับปรุงตามแนวคิดของเบสท์ (Best 1970 : 190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า	1.49	แสดงว่า	การจัดกิจกรรมตามโครงการของโรงเรียน และ/หรือคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	แสดงว่า	การจัดกิจกรรมตามโครงการของโรงเรียน และ/หรือคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.00 แสดงว่า การจัดกิจกรรมตามโครงการของโรงเรียน และ/หรือคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

สำหรับค่าระดับความสัมพันธ์กันนั้น พิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้กล่าวคือ ถ้าค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้ายตามกัน ถ้าค่าเป็นลบ แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในลักษณะผกผันกัน การพิจารณาระดับความสัมพันธ์กันนั้น พิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้คือ

ค่าสหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.30 ลงมาแสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันน้อย

ค่าสหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.31-0.70 แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันปานกลาง

ค่าสหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.71 ขึ้นไป แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมาก

และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปย่อ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อตอบข้อคำถามของการวิจัย คือ 1) การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับใด 2) คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับใด และ 3) การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ตัวอย่างโรงเรียนที่ใช้ในการศึกษา คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 201 โรงเรียน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายชั้นตอน (multistage stratified random sampling) ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน ครูวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน รวมเป็น 603 คน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ 11 กิจกรรม และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 สำหรับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้จากการขอความอนุเคราะห์ขอข้อมูลจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) (Pearson's product moment correlation coefficient)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามและสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน” ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 201 โรงเรียน ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 3 คน คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอน รวมจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 603 คน เป็นแบบสอบถาม 603 ฉบับ ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 603 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และเป็นแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ทั้งสิ้น และได้นำข้อมูลที่สมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ 3 คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ กับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง 201 โรงเรียน จำนวน 603 คน เมื่อแยกพิจารณาตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยใช้การหาค่าร้อยละ (%) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	309	51.20
2) หญิง	294	48.80
รวม	603	100.0
2. อายุ		
1) ไม่เกิน 30 ปี	16	2.65
2) 31-40 ปี	144	23.88
3) 41-50 ปี	335	55.56
4) 51 ปีขึ้นไป	108	17.91
รวม	603	100.0
3. ระดับการศึกษา		
1) ต่ำกว่าปริญญาตรี	14	2.32
2) ปริญญาตรี	517	85.74
3) สูงกว่าปริญญาตรี	72	11.94
รวม	603	100.0
4. ตำแหน่งหน้าที่		
1) ผู้บริหารโรงเรียน	201	33.33
2) ครูวิชาการ	201	33.33
3) ครูผู้สอน	201	33.33
รวม	603	100.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1) ไม่เกิน 5 ปี	55	9.12
2) 6-10 ปี	84	13.93
3) 11-15 ปี	91	15.09
4) 16-20 ปี	113	18.74
5) 21-25 ปี	147	24.38
6) 26 ปีขึ้นไป	113	18.74
รวม	603	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีเพศชายจำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20 ผู้ตอบแบบสอบถามอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 335 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 และมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 517 คน คิดเป็นร้อยละ 85.74 ส่วนตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ประเภท คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา มีจำนวนเท่าๆ กัน ประเภทละ 201 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 สำหรับประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 21-25 ปี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 24.38

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X})
และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการจัดกิจกรรมตามโครงการ
เยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสุพรรณบุรี

การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. รักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน	2.58	0.18	มาก
1.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดร่างกาย	2.78	0.26	มาก
1.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย	2.37	0.34	ปานกลาง
1.3 มอบหมายนักเรียนรับผิดชอบในการรักษาความสะอาดบริเวณ โรงเรียนและบริเวณโดยรอบ	2.90	0.17	มาก
1.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดในชุมชนใน วันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญอื่นๆ	2.16	0.36	ปานกลาง
1.5 กำหนดระเบียบวิธีการรักษาความสะอาด และรณรงค์ในเรื่อง การแยกทิ้งขยะ	2.37	0.37	ปานกลาง
1.6 รณรงค์ให้รู้จักการรักษาความสะอาดในห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม	2.83	0.24	มาก
1.7 ส่งเสริมให้กำลังใจและยกย่องชมเชยนักเรียนที่เป็นตัวอย่างใน การรักษาความสะอาด	2.64	0.30	มาก
2. มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	2.24	0.23	ปานกลาง
2.1 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ ประกวดแข่งขันเขียนบทความ คำขวัญ วาดภาพ	2.37	0.37	ปานกลาง
2.2 แบ่งนักเรียนดูแลรักษาต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน	2.67	0.31	มาก
2.3 จัดบรรยายทัศนสวยโรงเรียนงาม	2.56	0.31	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.4 จัดสร้างจุดศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เช่น สวนสมุนไพร เรืองนก เรืองปลา ฝึลื้อ ฯลฯ	2.25	0.35	ปานกลาง
2.5 จัดค่ายศึกษาธรรมชาติ	1.69	0.38	ปานกลาง
2.6 จัดตั้งชุมชน หรือชมรมสิ่งแวดล้อม	1.74	0.39	ปานกลาง
2.7 จัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น ปลูกต้นไม้ พิทักษ์แหล่งน้ำ พันธุ์ปลา กำจัดและลดปริมาณขยะ	2.41	0.37	ปานกลาง
3. มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย	2.30	0.30	ปานกลาง
3.1 จัดให้มีองค์กรนักเรียน โดยให้มีการเลือกตั้งกรรมการบริหาร องค์กร เช่น สภานักเรียน ชมรม ชุมชน	2.60	0.31	มาก
3.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอภิปรายแสดงความคิดเห็น เช่น โต้วาที ให้นักเรียนดำเนินการประชุม ให้เข้าสังเกต การประชุมในโอกาสต่างๆ	2.03	0.40	ปานกลาง
3.3 หมุนเวียนผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ	2.26	0.41	ปานกลาง
4. เป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทย	2.38	0.28	ปานกลาง
4.1 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจและตระหนักถึง ความหมายของคำขวัญ “ไทยช่วยไทย กินของไทย ใช้ของ ไทย อยู่อย่างไทย เทียวเมืองไทย ร่วมใจประหยัด”	2.45	0.36	ปานกลาง
4.2 จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ โดยร่วมมือกับธนาคาร ให้มารับฝากเงินในโรงเรียน	2.10	0.48	ปานกลาง
4.3 จัดกิจกรรมรณรงค์ประหยัดน้ำและไฟฟ้าในโรงเรียน	2.55	0.35	มาก
4.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์เพื่อไว้ บริโภค	2.42	0.37	ปานกลาง
5. ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของ ศาสนาอื่นที่เด็กหรือเยาวชนนับถือ	2.36	0.26	ปานกลาง
5.1 นิมนต์พระมาแสดงธรรมหรือเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ ความรู้ประสบการณ์ในการใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิต	2.26	0.43	ปานกลาง
5.2 ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา	2.73	0.29	มาก
5.3 จัดประกวดเรียงความ คำขวัญ เขียนภาพระบายสีใน วันสำคัญทางศาสนา	2.34	0.36	ปานกลาง
5.4 จัดกิจกรรมชมรมพุทธศาสน์ส่งเสริมการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ ส่วนรวม	2.04	0.41	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5.5 ประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง และส่งเสริมนักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	2.42	0.32	ปานกลาง
6. เป็นผู้ที่มีมารยาทแบบไทย	2.42	0.33	ปานกลาง
6.1 สาธิตการปฏิบัติมารยาทไทยตามแบบของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	2.30	0.39	ปานกลาง
6.2 กวดขันให้นักเรียนปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นนิสัยมารยาทแบบไทยในการไหว้ การกราบ การแสดงความเคารพ มารยาทในการเดิน นั่ง และมารยาทในการพูด	2.55	0.33	มาก
7. มีวินัยจราจร	2.21	0.31	ปานกลาง
7.1 การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและวินัยจราจร	2.34	0.36	ปานกลาง
7.2 การจัดโครงการอาสาจราจรนักเรียน	1.93	0.43	ปานกลาง
7.3 จัดให้มีระเบียบการจอดรถในโรงเรียน	2.34	0.39	ปานกลาง
8. เป็นคนตรงต่อเวลา	2.68	0.24	มาก
8.1 ครูและบุคลากรในโรงเรียนเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตนให้เป็นคนตรงต่อเวลาในการมาปฏิบัติงาน การเข้าสอน-เลิกสอน การนัดหมาย	2.66	0.31	มาก
8.2 ฝึกให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลาในรูปของการนัดหมาย การสั่งงาน การทำกิจกรรม	2.70	0.26	มาก
9. ปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ	2.81	0.22	มาก
9.1 ฝึกนักเรียนให้เข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในทุกกิจกรรมที่ปฏิบัติในโรงเรียน	2.87	0.21	มาก
9.2 เดินแถวเข้าโรงเรียนและกลับบ้าน	2.74	0.31	มาก
10. ปฏิบัติตนตามระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนและกลุ่มโดยเคร่งครัด	2.36	0.27	ปานกลาง
10.1 วางกฎระเบียบข้อบังคับที่ทันสมัย โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางกฎระเบียบข้อบังคับตามความเหมาะสม	2.53	0.33	มาก
10.2 ประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชนได้ทราบถึงกฎระเบียบต่างๆ โดยทั่วไป	2.48	0.35	ปานกลาง
10.3 จัดทำคู่มือนักเรียน	1.74	0.43	ปานกลาง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
10.4 เข้มงวดและกวดขันนักเรียนให้ประพฤติและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน	2.69	0.30	มาก
11. ไม่พัวพันยาเสพติด	2.31	0.26	ปานกลาง
11.1 จัดอบรมให้รู้จักพิษภัยของยาเสพติดให้โทษโดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ สาธารณสุข	2.51	0.40	มาก
11.2 จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ เอกสารเผยแพร่เพื่อประชาสัมพันธ์ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด	2.58	0.32	มาก
11.3 จัดบรรยายภาคโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ไม่อับทึบ หรือมีจุดซ่อนเร้น	2.80	0.24	มาก
11.4 นำนักเรียนไปเยี่ยมผู้ป่วยที่ติดยาเสพติด	1.59	0.42	ปานกลาง
11.5 จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการดูแลแนะนำและป้องกันปัญหา ยาเสพติดอย่างใกล้ชิด	2.27	0.39	ปานกลาง
11.6 จัดประชุมผู้ปกครอง เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อร่วมมือกัน ป้องกันปัญหา ยาเสพติด	2.12	0.42	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.39	0.19	ปานกลาง

ตารางที่ 4 พบว่า การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.39$, S.D. = 0.19) และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละกิจกรรมจากมากไปหาน้อย พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม คือ ปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.22) เป็นคนตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 2.68$, S.D. = 0.24) และ รักษาความสะอาดร่างกาย บำรุงเรือน และชุมชน ($\bar{X} = 2.58$, S.D. = 0.18) อยู่ในระดับ ปานกลาง 8 กิจกรรม คือ เป็นผู้มีความประพฤติดี ($\bar{X} = 2.42$, S.D. = 0.33) เป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทย ($\bar{X} = 2.38$, S.D. = 0.28) ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน และกลุ่มโดยเคร่งครัด ($\bar{X} = 2.36$, S.D. = 0.27) ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือ หลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ ($\bar{X} = 2.36$, S.D. = 0.26) ไม่พัวพันยาเสพติด ($\bar{X} = 2.31$, S.D. = 0.26) มีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย ($\bar{X} = 2.30$, S.D. = 0.30) มีจิตสำนึก และร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 2.24$, S.D. = 0.24) และมีวินัยจราจร ($\bar{X} = 2.21$, S.D. =

0.31) และเมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในภาพรวมและรายกิจกรรมย่อย พบว่ามีการกระจายน้อย (S.D. อยู่ระหว่าง 0.19-0.31) แสดงว่า การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีในแต่ละโรงเรียนอยู่ในระดับที่คล้ายคลึงกัน

ตอนที่ 3 คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

การวิเคราะห์ระดับคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา	2.39	0.50	ปานกลาง
2. ซื่อสัตย์สุจริต	2.32	0.48	ปานกลาง
3. มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม	2.33	0.48	ปานกลาง
4. ประหยัด (ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า)	2.29	0.47	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.33	0.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33$, S.D. = 0.40) และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อย พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกตัวบ่งชี้ คือ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา ($\bar{X} = 2.39$, S.D. = 0.50) มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 2.33$, S.D. = 0.48) ซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 2.32$, S.D. = 0.48) และประหยัด (ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า)

($\bar{X} = 2.29$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในภาพรวมและรายตัวบ่งชี้ ยังพบว่า มีการกระจายน้อย (S.D. อยู่ระหว่าง 0.40-0.50) แสดงว่า คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ในแต่ละโรงเรียนอยู่ในระดับที่คล้ายคลึงกัน

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาสุพรรณบุรี ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_{tot}
X_1	.107	.113	.081	.078	.115
X_2	.125	.121	.154*	.146*	.165*
X_3	.066	.077	.121	.080	.104
X_4	.147*	.098	.097	.105	.136
X_5	.101	.165*	.113	.088	.141*
X_6	.090	.096	.129	.070	.116
X_7	.051	.015	.105	.036	.063
X_8	.111	.105	.130	.089	.132
X_9	.048	.093	.096	.041	.084
X_{10}	.095	.080	.098	.044	.097
X_{11}	.070	.058	.078	.082	.087
X_{tot}	.125	.124	.142*	.110	.152*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย ($r = .152$) ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ที่ 3 มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ($r = .142$) และเมื่อแยกพิจารณา ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามของโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณในแต่ละกิจกรรมกับ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับ น้อย ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 กิจกรรม คือ มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ($r = .165$) และปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนา อื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ ($r = .141$) นอกจากนี้ยังพบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างแต่ละ กิจกรรมกับรายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับน้อย ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ที่ 3 มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ($r = .154$) และตัวบ่งชี้ที่ 4 ประหยัด (ใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า) ($r = .146$) กิจกรรมเป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทยสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ที่ 1 มี จินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา ($r = .147$) และกิจกรรมปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็กและ เยาวชนนับถือสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต ($r = .165$)

สรุปย่อ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม คือ ปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ เป็นคนตรงต่อเวลา และรักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง 8 กิจกรรม คือ เป็นผู้มีความรยาทแบบไทย เป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทย ปฏิบัติตนตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนและกลุ่มโดยเคร่งครัด ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม และหลักธรรมอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ ไม่พัวพันยาเสพติด มีวิถีประชาธิปไตย มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีวินัยจราจร ส่วนคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและแยกตัวบ่งชี้ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ซื่อสัตย์สุจริต และประหยัด (ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ที่ 3 มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างกิจกรรมแต่ละกิจกรรมกับรายตัวบ่งชี้ในระดับน้อยที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ที่ 3 มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม และสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ที่ 4 ประหยัด (ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) กิจกรรมเป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทยสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา และกิจกรรมปฏิบัติตนตามหลัก เบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อทราบระดับการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อทราบระดับคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และเพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 201 โรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) และมีผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 3 คน แยกเป็นผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน ประเภทละ 1 คน รวมเป็นผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 603 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R_{xy})

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน” ปรากฏผลดังนี้

1. พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจัดอยู่ในระดับมาก 3 กิจกรรม โดยลำดับจากมากไปน้อย คือ ปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ เป็นคนตรงต่อเวลา และรักษาความสะอาดร่างกาย บำบัดเรือน และชุมชน และจัดอยู่ในระดับปานกลาง 8 กิจกรรม โดยลำดับจากมากไปน้อย คือ เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย เป็นผู้ประหยัด

ออม และนิยมไทย ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม และหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็ก และเยาวชนนับถือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและกลุ่มโดยเคร่งครัด ไม่พัวพัน ยาเสพติด มีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีวินัย จรรยา

2. ระดับคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ พบว่า โดยภาพรวมและแยกตัวบ่งชี้อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับจากมากไปน้อย คือ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ซื่อสัตย์สุจริต และประหยัด (ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับ น้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

จากข้อค้นพบของการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการ เยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน” สามารถ นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณมีกิจกรรมที่ต้องจัดดำเนินการให้บรรลุ เป้าหมายของโครงการถึง 11 เป้าหมายด้วยกัน คือ 1) รักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน 2) มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) มีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย 4) เป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทย 5) ปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ 6) เป็นผู้มีมารยาทแบบไทย 7) มีวินัย จรรยา 8) เป็นคนตรงต่อเวลา 9) ปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ 10) ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนและกลุ่มโดยเคร่งครัด และ 11) ไม่พัวพัน ยาเสพติด จะเห็นได้ว่า แต่ละกิจกรรมมีวิธีดำเนินการที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป และจะ นำมาจัดดำเนินการพร้อมๆ กัน หรือในโอกาสเดียวกันค่อนข้างทำได้ยาก จึงจำเป็นต้องแยกกัน

จัดดำเนินการ และเมื่อนำมาวางแผนจัดเป็นโครงการต่างๆ จึงมีปริมาณงานที่มาก ประกอบกับการบริหารงานในโรงเรียนยังมีกิจกรรมหลักๆ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของโรงเรียนที่ต้องจัดกระทำในรอบปีการศึกษาอยู่แล้ว ตามที่สมพงษ์ จิตระดับ เสนอว่า โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนได้ไม่มากนัก เนื่องจากโรงเรียนมีกิจกรรมที่ต้องจัดดำเนินการในรอบปีมากมาย โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ 1) กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจในเนื้อหาสาระของวิชาการโดยเฉพาะ 2) กิจกรรมนักเรียนจัดขึ้นนอกเวลาเรียนปกติ หรือนอกเหนือจากตารางสอนประจำวัน เพื่อสนองความสนใจ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน ส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ พัฒนาบุคลิกภาพ และค่านิยมที่พึงประสงค์ และ 3) กิจกรรมอื่นๆ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับการแนะแนว และการปกครองนักเรียน กิจกรรมหลักทั้งหมดนี้ คือภาระงานอันจำเป็นและหนักหน่วงที่โรงเรียนต้องจัดดำเนินการให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ในทางเดียวกัน โรงเรียนยังต้องรับนโยบายของทางจังหวัด หรือกิจกรรมในชุมชน หรือในท้องถิ่น ซึ่งนำมาจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนตามที่ชุมชนต้องการ โดยงานในส่วนที่นอกเหนือจากกิจกรรมหลักนี้ ทำให้โรงเรียนต้องจัดดำเนินการที่ซ้ำซ้อน หรือต้องแบ่งหน้าที่ แบ่งบุคลากร งบประมาณ และเวลาในการจัดดำเนินการ เมื่อโรงเรียนต้องเพิ่มการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ อีก 11 กิจกรรม ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงอาจเป็นผลให้มีการจัดกิจกรรมตามโครงการอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากโรงเรียนจำเป็นต้องเฉลี่ยงาน บุคลากร งบประมาณ และเวลาให้สามารถจัดดำเนินการได้ทุกงาน จึงทำให้มีระดับในการจัดไม่มากเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งมีการกระจายน้อย จึงอาจกล่าวได้ว่า โดยภาพรวมของการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีมีความคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

แต่เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกิจกรรมทั้ง 8 กิจกรรม พบว่า มีการจัดอยู่ในระดับมากถึง 3 กิจกรรม โดยลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อนหลังในการเข้ารับบริการต่างๆ 2) เป็นคนตรงต่อเวลา และ 3) การรักษาความสะอาดของร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมทั้ง 3 ด้านนี้ เมื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการในโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ จะเห็นว่า วิธีการที่นำมาจัดกิจกรรมค่อนข้างชัดเจน และจัดเป็นรูปธรรมได้ง่าย เนื่องจากเกี่ยวข้องกับวิถีดำเนินชีวิตประจำวันทั้งในและนอก

โรงเรียนของนักเรียนโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับอัมพรรัตน์ รัตนโชติ ที่เสนอแนวคิดที่ว่า กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในกรอบของวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมเพื่อส่งเสริมในการปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ และเป็นคนตรงต่อเวลา มีวิธีดำเนินการจัดอยู่ในรูปของการฝึกฝน และประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง ยกตัวอย่างเช่น การฝึกนักเรียนให้เข้าแถวเรียงตามลำดับก่อน-หลังในทุกกิจกรรมที่ปฏิบัติในโรงเรียน กิจกรรมดังกล่าวนี้ได้แก่ การเข้าแถวเคารพธงชาติ การเดินแถวเข้าโรงเรียนและกลับบ้าน การเข้าแถวซื้อและรับของหรืออาหาร เป็นต้น สำหรับกิจกรรมที่นำมาส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลาก็เช่นเดียวกัน วิธีการที่นำมาจัดดำเนินการคือ การฝึกให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลาในรูปของการนัดหมาย การสั่งงาน และการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกิจกรรมเช่นนี้ โรงเรียนสามารถจัดได้ในระดับมาก และอาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมในด้านนี้เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูและบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งต้องมีการประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดี อีกเหตุผลหนึ่งก็คือ วิธีดำเนินการทั้ง 2 กิจกรรมนี้ สามารถสอดแทรกร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ ได้ อีกทั้งยังเป็นการฝึกระเบียบวินัยนักเรียนพื้นฐานในการใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนร่วมกับเพื่อนหรือคนส่วนมาก จึงไม่มีความซับซ้อนในการจัดดำเนินการหรือกำหนดเป็นโครงการใหญ่ๆ เป็นผลให้กิจกรรมปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ และกิจกรรมเป็นคนตรงต่อเวลามีการจัดอยู่ในระดับมาก

อีกกิจกรรมหนึ่งที่มีการจัดอยู่ในระดับมาก คือ กิจกรรมรักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชน เมื่อพิจารณากิจกรรมย่อยๆ พบว่า โรงเรียนจัดดำเนินการอยู่ในระดับมากถึง 3 กิจกรรมย่อย คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดร่างกาย การมอบหมายให้นักเรียนรับผิดชอบในการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน และบริเวณโดยรอบ และรณรงค์ให้รู้จักการรักษาความสะอาดห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม จะเห็นว่า กิจกรรมย่อยทั้งหมดนี้ ส่งผลให้การจัดกิจกรรมรักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน และชุมชนมีการจัดอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาถึงวิธีดำเนินการ ยังพบว่ามีหลากหลายรูปแบบมาก และสามารถนำมาปฏิบัติให้ได้ผลอย่างชัดเจน ได้แก่ การแบ่งหน้าที่ การรณรงค์ และนอกจากนี้ ยังมีวิธีการเสริมแรงได้อีก เช่น การจัดประกวด การแข่งขัน ให้กำลังใจ ยกย่องชมเชย หรือประกาศเกียรติคุณ และที่สำคัญที่สุด กิจกรรมในด้านนี้เป็นลักษณะพื้นฐานนิสัยและบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งมีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน สามารถนำมาประเมินและตัดสินได้ว่า ความสะอาดมีความมากน้อยเพียงใด ในทำนองเดียวกัน ผู้บริหารโรงเรียนมักจะให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่เน้นเป็นรูปธรรมมากที่สุด สอดคล้องกับข้อค้นพบของ โกเศศ ดัวงอินทร์ ที่ว่า กิจกรรมต่างๆ ที่ผู้บริหารให้ความสำคัญและส่งเสริมให้

จัดขึ้นในโรงเรียนมักจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ของโรงเรียนในด้านวิชาการ และ อาคารสถานที่ โดยเฉพาะความสะอาดของบริเวณโดยรอบของโรงเรียน และอีกเหตุผลหนึ่งก็คือ เมื่อนักเรียนเข้ามาอยู่ในโรงเรียน หน้าที่โดยส่วนรวมที่นักเรียนต้องรับผิดชอบร่วมกันเป็นลำดับแรก ก็คือ การดูแลและรักษาความสะอาดของห้องเรียน และที่สำคัญที่สุด กิจกรรมการรักษา ความสะอาดนี้ มีโอกาสที่จะจัดกิจกรรมได้ตลอดปีโดยเฉพาะในโอกาสของวันสำคัญต่างๆ จึงทำให้โรงเรียนมีการจัดอยู่ในระดับมาก

สำหรับการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณอีก 8 กิจกรรมที่จัด อยู่ในระดับปานกลาง โดยลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) เป็นผู้ที่มีมารยาทแบบไทย 2) เป็นผู้ ประหยัด ออม และนิยมไทย 3) ปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม และหลักธรรมของ ศาสนาอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ 4) ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและกลุ่มโดย เคร่งครัด 5) ไม่พัวพันยาเสพติด 6) มีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย 7) มีจิตสำนึกและร่วมกัน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ 8) มีวินัยจราจร จะพบว่า กิจกรรมมีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย มีจิต สำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีวินัยจราจร โรงเรียนมีการจัดในระดับปานกลาง ที่ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมทั้ง 3 ด้านนี้ มีวิธีดำเนินการ ที่นำมาปฏิบัติได้ ยาก หรือจัดดำเนินการได้ไม่มากนัก เนื่องจากไม่สัมพันธ์กับกิจกรรมโดยทั่วไป ต้องกำหนดและ วางแผนงานขึ้นมาใหม่ในรูปของโครงการ ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีวินัย จราจร ตามแนวดำเนินการในโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณมีกิจกรรมย่อยที่โรงเรียนจัด ดำเนินการ คือ การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและวินัยจราจร การจัดโครงการอาสา จรกรณนักเรียน และการจัดให้มีระเบียบในการจอดรถในโรงเรียน ซึ่งทั้ง 3 กิจกรรมย่อยนี้ โรงเรียนสามารถจัดดำเนินการได้เป็นครั้งคราว โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดอบรมให้ความรู้ หรือ การจัดอาสาจรกรณนักเรียน บางโรงเรียนไม่สามารถจัดดำเนินการได้ ทั้งนี้ อาจมีปัจจัยมาจากที่ ตั้งของโรงเรียนหรือสภาพแวดล้อมโดยรอบไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมประเภทนี้ กล่าวคือ ไม่อยู่ใน สภาพที่มีการจราจรหนาแน่น

ในทำนองเดียวกัน กิจกรรมมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัด กิจกรรมย่อยเกี่ยวกับจัดบรรยากาศสวนสวยโรงเรียนงาม การสร้างจุดศึกษาธรรมชาติ และสิ่ง แวดล้อมในโรงเรียน เช่น สวนสมุนไพร เรื่องนก เรื่องปลา ฝึลื้อ ฯลฯ การจัดค่ายศึกษา ธรรมชาติ จัดตั้งชุมนุมหรือชมรมรักสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น ปลูกต้นไม้ พิทักษ์แหล่งน้ำ พันธุ์ปลา กำจัดและลดปริมาณขยะ จะเห็นว่า กิจกรรมย่อยแต่ละ กิจกรรมที่กล่าวนี้ มักจะจัดเป็นโครงการที่ต้องใช้งบประมาณมาก และต้องมีบุคลากรที่รับผิดชอบ

ดูแลติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งข้อค้นพบของโกเศศ ดัวงอินทร์ ที่ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมต่างๆ ในโรงเรียนจะขึ้นอยู่กับงบประมาณ และบุคลากรที่รับผิดชอบ กิจกรรมที่จัดดำเนินการได้มากมักจะเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับกิจกรรมหลักในโรงเรียน อีกประการหนึ่งคือ ทรัพยากรหรือสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่เมื่อพิจารณากิจกรรมย่อยในเรื่องของแก่นักเรียนดูแลรักษาต้นไม้ในโรงเรียน และจัดบรรยากาศสวนสวยโรงเรียนงามมีการจัดอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ถ้าโรงเรียนสามารถเพิ่มการจัดกิจกรรมในด้านนี้หรือจัดให้เต็มศักยภาพที่โรงเรียนสามารถจะจัดดำเนินการได้ ก็น่าจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีการจัดอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

อีกกิจกรรมหนึ่งที่โรงเรียนมีการจัดในระดับปานกลางที่ค่อนข้างน้อย คือ กิจกรรมมีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย ซึ่งเมื่อพิจารณากิจกรรมย่อยหรือวิธีการที่โรงเรียนนำมาจัดดำเนินการพบว่า การจัดให้มีองค์กรนักเรียน โดยมีการเลือกตั้งกรรมการบริหารองค์กร เช่น สภานักเรียน ชมรม ชุมนุม มีการจัดอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมเสริมในหลักสูตรตามที่สมพงษ์ จิตระดับ เสนอไว้ว่า เป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักของโรงเรียน แต่เนื่องจากกิจกรรมย่อยในด้านอื่นๆ ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น การได้วาที่ การให้นักเรียนดำเนินการประชุมหรือเข้าสังเกตการณ์ประชุมในโอกาสต่างๆ และหมุ่นเวียนผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ โรงเรียนยังจัดได้ไม่มากนัก ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากครูไม่ส่งเสริมและไม่สอดแทรกในการจัดการเรียนการสอน จากข้อค้นพบของฉวีวรรณ กฤษสนชัย พบว่า ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมศักยภาพและบุคลิกภาพด้านประชาธิปไตยเพียงระดับปานกลาง ซึ่งต่างจากที่คาดหวังไว้ ทั้งๆ ที่ครูสามารถจะสอดแทรกลงในกิจกรรมการเรียนการสอน และในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการค้นคว้าต่างๆ ดังนั้น ถ้าครูและโรงเรียนสามารถปรับเพิ่มการจัดกิจกรรมย่อยที่กล่าวข้างต้นนี้ได้ ก็จะทำให้การจัดกิจกรรมมีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีกว่านี้

2. ระดับคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายตัวบ่งชี้ พบว่า คุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม 4) ประหยัด (ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและมุ่งส่งเสริมคุณภาพนักเรียนด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ จะเห็นได้จากการสร้างบรรยากาศทางวิชาการต่างๆ รอบบริเวณโรงเรียน ซึ่งอรุณศรี เหลืองไทรงาม กล่าวว่า โรงเรียนมักจะสร้าง

บรรยากาศทางวิชาการ โดยการเสริมแรงบวกให้กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การประกาศเกียรติคุณ การให้รางวัล การให้การยอมรับ การปฏิบัติเช่นนี้เป็นผลให้นักเรียนเกิดความตระหนักและกระตือรือร้นที่จะเป็นคนเก่งเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากทุกๆ คน ทั้งนี้ จะเห็นว่า นักเรียนมีค่านิยมต่อคนที่มีผลการเรียนดี หรือเป็นคนเก่งทางด้านการศึกษา ดังนั้นจึง ต้องมีการพัฒนาตนเองให้เป็นคนเก่ง มีความก้าวหน้าทางการเรียนมากๆ จึงขาดความใส่ใจต่อ เรื่องของคุณธรรม และจริยธรรม เพราะในการแสวงหาความต้องการของคน บางครั้งต้องอาศัย การแข่งขัน ยื้อแย่ง ชิงดีชิงเด่น โดยต่างฝ่ายต่างก็จะเอาชนะซึ่งกันและกัน เกิดเป็นค่านิยมที่ผิดๆ กล่าวคือ นักเรียนมีค่านิยมต่อการเป็นคนเรียนเก่งเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นหนึ่งสาเหตุที่ส่งผลให้ คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบกับบทบาทของโรงเรียนในการสนับสนุนและส่งเสริมในด้านนี้ มีค่อนข้างน้อยหรือไม่เป็น จุดเด่นพอที่จะทำให้ นักเรียนรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญ

อีกทั้งวิธีการที่โรงเรียนใช้ในการปลูกฝังความมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึง ประสงค์ให้แก่ นักเรียนมากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ตามข้อค้นพบในงาน วิจัยของโกเศศ ดังอินทร์ ที่ทำการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู เกี่ยวกับวิธี การปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียนลำดับแรกคือ การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน รองลงมาคือ การอบรมนักเรียน สอดคล้องกับอัมพรรัตน์ รัตนโชติที่ว่า ครูส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมต่างๆ ให้กับนักเรียนด้วยการบอกและแนะนำมากที่สุด จะเห็นว่า บทบาทของครูจึงน่าจะ เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในด้านนี้ด้วย เนื่องจากพฤติกรรมการสอนของครูที่ เน้นเฉพาะเนื้อหาวิชาที่ตนเองสอนเพียงอย่างเดียว ในทรรศนะของธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล เห็นว่า ครูทุกคนควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้กับ นักเรียน โดยการสอดแทรกลงในทุกวิชาที่สอน เมื่อมีโอกาส ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลายและ บูรณาการตามความเหมาะสม โดยเฉพาะวิชาสังคม และวิชาจริยศึกษา ซึ่งเป็นวิชาที่มีเนื้อหา เกี่ยวข้องโดยตรง ครูควรปรับปรุงวิธีการสอนให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพราะในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เป็นเรื่องของเจตคติ การแนะนำหรือการบอกกล่าวอาจทำให้นักเรียนยังไม่เข้าใจชัดเจน สอดคล้องกับข้อค้นพบของกิตติพงษ์ วงษ์สุนทร ที่พบว่า วิธีการ บอกกล่าว แนะนำ เป็นวิธีการที่ได้ผลน้อย การสร้างสถานการณ์จำลองหรือแสดงบทบาทสมมติ จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด

นอกจากวิธีการสอนของครูที่ไม่ช่วยในการส่งเสริมคุณภาพนักเรียนในด้านนี้แล้ว ยัง รวมไปถึงภาพลักษณ์ของครู ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่ง เนื่องจากแนวคิดและพฤติกรรมการแสดงออก

ของครูเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะสามารถที่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของนักเรียนได้ จากแนวคิดของซุมน อมรววิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ เสนอแนวทางว่า ครูและบุคลากรในโรงเรียนต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งนี้ พฤติกรรมของนักเรียนจะเปลี่ยนตามพฤติกรรมของครู เนื่องจากความนิยมชมชอบ ความศรัทธา และความไว้วางใจในตัว นอกจากนี้ ข้อค้นพบของวัตสัน (Watson) สามารถนำมาสนับสนุนปัจจัยในด้านของครูที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีความสับสนและให้ความสำคัญต่อจริยธรรมเพียงเล็กน้อย และยังพบว่า ครูที่มีความเคร่งเครียดต่อระเบียบวินัยจะมีมโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ต่ำกว่าครูประเภทอื่นๆ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่ไม่พัฒนา การละเลยต่อการอบรมสั่งสอน และการเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีของครู อาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

อย่างไรก็ตามคุณภาพนักเรียนในด้านดังกล่าวนี้ อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านครอบครัว และสภาพสังคมในปัจจุบันด้วย เนื่องจากปัญหาที่มาจากความเจริญเติบโตทางด้านวัตถุ และเทคโนโลยีต่างๆ ตลอดจนวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามามีบทบาทอย่างมากภายในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเข้ามาครอบงำในสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง ทำให้เด็กและเยาวชนไม่สามารถที่จะแยกแยะ และเลือกปฏิบัติในทางที่ถูกต้องได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ แต่เนื่องจากการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ พบว่า มีการจัดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่ายังไม่เพียงพอที่จะส่งเสริมคุณภาพนักเรียน จึงทำให้มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ในเชิงบวก จึงอาจกล่าวได้ว่า ถ้ามีการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณในระดับมากคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ก็จะมีระดับมากตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัย พบว่า ระดับการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ในเชิงนโยบาย หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนทุกหน่วยงานควรผนึกกำลัง และประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีการนำเสนอแนวทางการดำเนินงานพร้อมทั้งยกตัวอย่างรูปแบบการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบของการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน จัดงบประมาณสนับสนุน และประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการที่โรงเรียนจัดดำเนินการ และในเชิงปฏิบัติ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการต้องศึกษาแนวทางและจัดดำเนินการให้เต็มศักยภาพที่โรงเรียนมี โดยการร่วมมือกันของบุคลากรในโรงเรียน

2. ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมที่มีวิธีการหลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียนและสำหรับครูผู้สอนควรบูรณาการและสอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เข้าไปในทุกกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวิชา

3. ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความสัมพันธ์กันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ดังนั้น จึงควรเพิ่มปริมาณการจัดกิจกรรมตามโครงการซึ่งจะเป็นผลให้นักเรียนมีคุณภาพด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นแนวทางในการทำการศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยขอเสนอแนะประเด็นในการวิจัยในโอกาสต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษารูปแบบในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนตาม
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

3. ควรมีการศึกษาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและครูในด้านคุณธรรม จริยธรรม และ
ค่านิยมที่พึงประสงค์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนกพรรณ บุญธรรม. “พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

กมล ทองธรรมชาติ. “คุณธรรมและจริยธรรมของพลเมืองไทย.” วารสารไทย 2 (มกราคม-
มีนาคม 2525) : 80-82.

กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา,
2523.

_____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2542.

_____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช
สำราญราษฎร์, 2544.

กาญจนา แก้วเทพ. “การพัฒนาทางวิชาการของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่ง
ประเทศไทยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและ
พัฒนาจริยธรรมแก่นักศึกษา.” วารสารมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, ฉบับที่ 22-23
(เมษายน 2536) : 86.

กิตติพงศ์ วงษ์สุนทร. “จริยธรรมพื้นฐานที่สอดแทรกได้ทุกวิชา.” วารสารมิตรครู, ฉบับที่ 26
(15 กันยายน 2527) : 84.

โกเศศ ดัวงอินทร์. “ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝัง
จริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน
กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

จีรพรรณ สุขตลอดชีพ. “ผลของการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพมหานคร.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

ฉวีวรรณ กฤษสินชัย." บทบาทของครูตามการรับรู้ของตนเองในการเสริมสร้างค่านิยม และ
บุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6." วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

ชัยพร วิชาวุธ. "ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม โคลเบิร์ก VS แบนดูรา." ใน เอกสาร
ประกอบการสัมมนาเรื่อง ทิศทางของการวิจัยทางจริยธรรมและค่านิยม, 22-23.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526.

_____ . พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยในปัจจุบัน: ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม.

กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2531.

ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์. หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2524.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. "จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์." ใน รายงาน
การสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยในปัจจุบัน, 32-33. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.

_____ . จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

_____ . ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมสำหรับคนไทย : การวิจัยและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร :

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมของ

เยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ธนพร ดีจงเจริญ. "การวิเคราะห์การจัดกิจกรรมในโรงเรียนประถมศึกษาตามนโยบายการศึกษา

กรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

สารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย.

กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

- นิวัติ สุขรัตน์. "การศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผล
การปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สุพรรณบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2531.
- น้ออน กลิ่นรัตน์. ค่านิยมของอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครู. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2525.
- เนาวรัตน์ เฉลิมศรี. "การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง (บ้านเมตตา และบ้านปราณี)." วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2532.
- บุษบา หล่อเงิน. "พฤติกรรม จริยธรรม และแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น." วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา-
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น, 2537.
- ประนอม เอกชัย. นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ : ภาควิชา
มัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.
- ประภาศรี สีหอำไพ. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ประเวศ ยอดยิ่ง. งานวิจัยเรื่อง จริยธรรมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรในสถานศึกษา
กรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. นครราชสีมา. หน่วยศึกษานิเทศ
กรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2537.
- พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
พิชณศ, 2526.
- เพียว เกาทันท์ทอง. "การศึกษาพฤติกรรมด้านนิสัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2534.
- พระราชวรมนู (ประยูตโต). "การพัฒนาคน." ครุศาสตร์ 13 (เมษายน-มิถุนายน 2528) : 1-14.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.

เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. “ค่านิยมของประชากรไทยและการเปลี่ยนแปลง.” วารสาร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 12 (กันยายน 2530) : 80-88.

เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม และอ้อมเดือน สดมณี. ค่านิยมของชนบทไทย : ค่านิยมทางวัตถุกับ

ค่านิยมทางระเบียบประเพณี. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. วิทยาการการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร :

ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2529.

ระวี ภาวิไล. “จริยธรรมในสังคมไทย.” วารสารการศึกษาแห่งชาติ 5 (มิถุนายน-กรกฎาคม

2522) : 52-557.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. กรุงเทพมหานคร :

อักษรเจริญทัศน์, 2530.

วิเชียร รักการ. วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2529.

วิทย์ วิศยเวทย์. จริยศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2524.

ศิริเพ็ญ ไพบูลย์. “การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตา

กรุณา ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความเสียสละ ความสุภาพอ่อนโยน และ

ความร่วมมือสามัคคี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุดมศึกษา

กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

การมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย. รายงานการวิจัยการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับวัฒนธรรม

ค่านิยม ประเพณีและวัฒนธรรมของครอบครัวไทยที่มีผลต่อการเลี้ยงดูบุตร : ศึกษา

เฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่ง

ประเทศไทย, 2531.

สมชาย พุ่มสะอาด. “การเสริมสร้างค่านิยมในวัฒนธรรมไทย.” วารสารวัฒนธรรมไทย

28, 1(มกราคม 2532) : 53-59.

สมบุญ ศาลยาชีวิน. จิตวิทยาเพื่อการศึกษาคู่ใหญ่. เชียงใหม่ : ลานนาการพิมพ์, 2526.

สมพงษ์ เกษมสิน. สารานุกรมการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

- สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอ เอส ปรี้นติ้งเฮ้า, 2530.
- สมโภชน์ เตียมสุภาษิต. “การพัฒนาจริยธรรมตามแนวการปรับพฤติกรรม.” วารสารครุศาสตร์, ฉบับที่ 11 (เมษายน-มิถุนายน 2526) : 14-21.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. “คุณธรรมกับคุณภาพในการพัฒนาประเทศ.” วารสารร่วมพฤษ, ฉบับที่ 2 (เมษายน 2527) : 67-72.
- สาโรช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว, 2527.
- _____. “จริยธรรมและค่านิยม.” วารสารจันเกษม, ฉบับที่ 216 (มกราคม-มีนาคม 2534) : 22-34.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. รายงานการจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ 2537. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ, 2538.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540.
- _____. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด, 2544.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2538.
- _____. เยาวชนคนดีศรีสุพรรณ โครงการนำร่องเพื่อสร้างกระแสการพัฒนาคนและสังคมระดับจุลภาค (คพส.) จังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2541.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. วิทยากรกับการปลูกฝังสร้างเสริมค่านิยม พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว, 2530.
- _____. กรอบและทิศทางแผนวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ.2535-2539). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว, 2533.

- สุกัญญา ศรีเมืองชน. “บทบาทของอาจารย์มหาวิทยาลัยโกสินทร์ในการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและอาจารย์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุชาติ น้าประสานไทย. “การศึกษาวิจัยทัศนด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- สุพร พวงวราพันธ์. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ทางการพยาบาลกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.
- สุมน อมรวิวัฒน์. “จริยธรรมและค่านิยม: พื้นฐานทางจิตใจของคนไทย.” ใน กลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา, 20-21. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สภาอุทกศึกษาศาสตราจยาแห่งประเทศไทย, 2527.
- สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ. “หน่วยที่ 11 โรงเรียนประถมศึกษากับการพัฒนาจริยธรรม.” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาจริยธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, 601-692, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก (แผนการพิมพ์), 2529.
- _____. สาระและกิจกรรมการสอนวิชาหลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- แสง จันทร์งาม. “การสอนจริยธรรมในโรงเรียน.” ใน รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน วันที่ 28-29 เมษายน 2522, 223-229. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.
- โสภา ชูพิกุลชัย. จิตวิทยาสังคมประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- อรุณศรี เหมือนไทยงาม. “การส่งเสริมจริยศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.

อัมพรรัตน์ วัฒนโชติ. “ผลการใช้โปรแกรมการสอนตามแนวคิดของราธส์ ฮาร์มิน และไซมอน ที่มีต่อชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

อุทัย หิรัญโต. สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพย์อักษร, 2526.

ภาษาอังกฤษ

Best, John W. Research in Education. 4th ed. New Jersey : Englewood Cliffs Press, 1981.

Brown, Roger. Social Psychology. N.Y : The Free Press, 1965.

Calvin, Owens Ray. “Teacher Perceptions concerning their Role and the Efficacy of Moral Education in public Elementary Schools.” Dissertation Abstracts International 53 (June 1993): 4191-A.

Cronbach, L.J. Essential of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper & Row, 1974.

Dewey, John. Democracy and education: an introduction to the philosophy of Education. 4th ed. New York : The Free Press, 1968.

Duberman, Lucile, and Clayton A Hartjen. Sociology. Illinois : Scott, Foreman, and Company, 1979.

Dunton, Kethryn Jones. “Parental practices associated with their children’s moral lessoning development”. Dissertation Abstracts International. 49 (May 1989) : 3306-A.

Freud, Sigmund. An outline of Psychoanalysis. New York : W.W Norton Co, 1949.

Good, Carter V. Dictionary of Education. 2 nd ed. New York : McGraw Hill book Co., 1973.

Hoffman, M.L. “Moral Development.” In Carmichael’s Manual of Child Development, 958-966. New York : John Wiley & Son, 1970.

- Kohlberg, Lawrence. Development of Moral Character and Moral Incleology
Review of Child Development Research. Edited by M.L. Holfman. N.Y. :
 Russell Soge Foundation, 1972.
- _____. "Development of Moral Though Feeling and Behavior,"
American Psychologist 50 (November 1979) : 364-365.
- Lanier, Stephanie Pridgen. "Promoting Moral and Conceptual Development in
 Rural Ablescents (moral Development Rural Students Peer Facilitators)."
Dissertation Abstracts 5 (November 1993) : 196-A.
- Lowe, Marshall G. Value Orientation in Counseling and Psychotherapy. New York
 : The Central Press Publishers, 1976.
- Piaget, Jean. The moral judgment of the child. Alence III: Free, 1960.
- Reimers, E. "Judgement of Responsibility: Their Relationship with Self and Moral
 Reasoning in Venezuelan Adolescents." Dissertation Abstracts
International 49 (September 1988) : 2597-A.
- Rokeach, Milton. Understanding Human Values. New York: Macmillian Publishing
 Co., 1979.
- Vander Zanden, James W. Sociology. New York : The Ronald Press Company, 1965.
- Watson, Janet. " Teachers' conception of morality and moral education".
Dissertation Abstracts International. 49 (May 1989) : 3299-A.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

(สำเนา)

ที่ ทม (นฐ) 1109/

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือ
เรียน

ด้วยนายไพโรจน์ ศรีรุ่งเรือง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน” จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษา ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยสำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.034243435, 034218788

(สำเนา)

ที่ ทม (นฐ) 1109/

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้บริหารโรงเรียน.....

ด้วยนายไพโรจน์ ศรีรุ่งเรือง นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน” มีความประสงค์จะขอตกลงเครื่องมือวิจัยกับผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษา ดังกล่าวได้ทดลองเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.034243435, 034218788

(สำเนา)

ที่ ทม (นฐ) 1109/

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายไพโรจน์ ศรีรุ่งเรือง นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม
และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร
ครูวิชาการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดหน่วยงานของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์
ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแจ้ง
โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษา
ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.034243435, 034218788

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. นายอดุลย์ วราเอกศิริ
ตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี
2. นางไพเราะ พุ่มมัน
ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ ระดับ 9 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
3. นางลำดวน เรือนริน
ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ ระดับ 8 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
4. นายกฤษฎา กระจ่างจันทร์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลสองพี่น้อง
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร
ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ค

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์และผู้ตอบแบบสอบถาม
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ที่	สปอ.	โรงเรียน	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
			ผู้บริหาร	ครูวิชาการ	ครูผู้สอน	ขนาด
1	เมืองสุพรรณบุรี	วัดโพคอย	1	1	1	เล็ก
2		วัดมเหยงคณ์	1	1	1	เล็ก
3		วัดดอนกลาง	1	1	1	เล็ก
4		วัดสว่างอารมณ์	1	1	1	เล็ก
5		วัดพันต่าลิง	1	1	1	เล็ก
6		วัดไผ่ลูกนก	1	1	1	เล็ก
7		บ้านหลักเมตร	1	1	1	เล็ก
8		วัดสามทอง	1	1	1	เล็ก
9		วัดสุวรรณนาดี	1	1	1	เล็ก
10		วัดแก้ว	1	1	1	กลาง
11		วัดหัวไผ่	1	1	1	กลาง
12		บ้านรางกระทุ่ม	1	1	1	กลาง
13		วัดไผ่เกาะโพธิ์งาม	1	1	1	กลาง
14		วัดหน่อสุวรรณ	1	1	1	กลาง
15		วัดวรจันทร์	1	1	1	กลาง
16		บรรหารแจ่มใสวิทยา 4	1	1	1	กลาง
17		บ้านกิไลแปด	1	1	1	กลาง
18		วัดวังพระนอน	1	1	1	กลาง
19		วัดอุทุมพราราม	1	1	1	กลาง
20		วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม	1	1	1	กลาง
21		บ้านหนองปรือ	1	1	1	กลาง
22		บ้านบางกุ่ม	1	1	1	กลาง
23		บ้านหนองขาม	1	1	1	กลาง
24		สุพรรณภูมิ	1	1	1	ใหญ่
25		อนุบาลสุพรรณบุรี	1	1	1	ใหญ่
26		วัดโคกโคเต่า	1	1	1	ใหญ่
27		วัดวังกุ่ม	1	1	1	ใหญ่
28		วัดสังฆายเถร	1	1	1	ใหญ่

ที่	สปอ.	โรงเรียน	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
			ผู้บริหาร	ครูวิชาการ	ครูผู้สอน	ขนาด
29	สองพี่น้อง	วัดพระธาตุ	1	1	1	ใหญ่
30		เมืองสุพรรณบุรี	1	1	1	ใหญ่
31		วัดเวฬุวัน	1	1	1	เล็ก
32		บ้านโป่ง	1	1	1	เล็ก
33		วัดเนินพระปรางค์	1	1	1	เล็ก
34		วัดสองพี่น้อง	1	1	1	เล็ก
35		บ้านโคกงูเห่า	1	1	1	เล็ก
36		วัดลำภาทอง	1	1	1	เล็ก
37		วัดดอนสงวน	1	1	1	เล็ก
38		วัดย่านซื่อ	1	1	1	เล็ก
39		วัดไผ่ขาด	1	1	1	กลาง
40		บ้านหนองโพธิ์	1	1	1	กลาง
41		อาทรฯ 2 วัดวังตะกู่	1	1	1	กลาง
42		บ้านหนองกระทู้	1	1	1	กลาง
43		วัดพรสวรรค์	1	1	1	กลาง
44		วัดเขาพนมนาง	1	1	1	กลาง
45		วัดท่าข้าม	1	1	1	กลาง
46		วัดหัวกลับ	1	1	1	กลาง
47		วัดทุ่งเขิน	1	1	1	กลาง
48		วัดดอนมะนาว	1	1	1	กลาง
49		วัดใหม่นพรัตน์	1	1	1	กลาง
50		วัดท่าจัด	1	1	1	กลาง
51		วัดรางบัวทอง	1	1	1	กลาง
52		วัดสว่างอารมณ์	1	1	1	กลาง
53		วัดไผ่โรงวัว	1	1	1	ใหญ่
54		บ้านดอนตำลึง	1	1	1	ใหญ่
55		วัดทุ่งคอก	1	1	1	ใหญ่
56		วัดทองประดิษฐ์	1	1	1	ใหญ่
57		วัดบางสาม	1	1	1	ใหญ่
58		วัดท่าไชย	1	1	1	ใหญ่

ที่	สปอ.	โรงเรียน	ผู้ตอบแบบสอบถาม				
			ผู้บริหาร	ครูวิชาการ	ครูผู้สอน	ขนาด	
59	เดิมบางนางบวช	วัดก้ามะเขีร	1	1	1	เล็ก	
60		วัดไทร	1	1	1	เล็ก	
61		วัดท่าเตียน	1	1	1	เล็ก	
62		วัดวังกุลา	1	1	1	เล็ก	
63		วัดชวาก	1	1	1	เล็ก	
64		บ้านแหลมสะแก	1	1	1	เล็ก	
65		บ้านเขาคิน	1	1	1	เล็ก	
66		วัดทุ่งกฐิน	1	1	1	เล็ก	
67		บ้านหนองนา	1	1	1	เล็ก	
68		วัดกว้างสามยอด	1	1	1	เล็ก	
69		บ้านหนองตาแก้ว	1	1	1	เล็ก	
70		วัดเขาพระ	1	1	1	กลาง	
71		วัดสามเอก	1	1	1	กลาง	
72		วัดปากน้ำ	1	1	1	กลาง	
73		วัดนางบวช	1	1	1	กลาง	
74		วัดปากดงท่าศาล	1	1	1	กลาง	
75		วัดป่าสะแก	1	1	1	กลาง	
76		วัดอู่ตะเภา	1	1	1	กลาง	
77		วัดป่อกรู	1	1	1	กลาง	
78		วัดหนองกระทุ่ม	1	1	1	กลาง	
79		วัดท่าช้าง	1	1	1	ใหญ่	
80		วัดยางนอน	1	1	1	ใหญ่	
81		สามชุก	วัดสุวรรณตะไค	1	1	1	เล็ก
82			วัดโป่งแดง	1	1	1	เล็ก
83			บ้านหนองแหม	1	1	1	เล็ก
84			วัดสะเดา	1	1	1	กลาง
85			วัดดอนไร่	1	1	1	กลาง
86			วัดหนองไผ่	1	1	1	กลาง
87			วัดวังจิก	1	1	1	กลาง
88	บ้านทุ่งใหญ่		1	1	1	กลาง	
89	วัดนางพิมพ์		1	1	1	กลาง	

ที่	สปอ.	โรงเรียน	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
			ผู้บริหาร	ครูวิชาการ	ครูผู้สอน	ขนาด
90	ศรีประจันต์	วัดสามชุก	1	1	1	กลาง
91		วัดทุ่งแฝก	1	1	1	ใหญ่
92		อนุบาลสมเด็จฯ	1	1	1	ใหญ่
93		บ้านตลาดวังห้ว	1	1	1	เล็ก
94		วัดเถรพลาย	1	1	1	เล็ก
95		บ้านรางหางม้า	1	1	1	เล็ก
96		วัดวังพลับเหนือ	1	1	1	เล็ก
97		วัดเสาชงทอง	1	1	1	เล็ก
98		บ้านหนองเพียน	1	1	1	เล็ก
99		บ้านหนองจิก	1	1	1	เล็ก
100		วัดบ้านกล้วย	1	1	1	กลาง
101		วัดดงขี้เหล็ก	1	1	1	กลาง
102		บ้านห้วยเจริญ	1	1	1	กลาง
103	วัดพังม่วง	1	1	1	กลาง	
104	บางปลาหมอ	วัดห้วยสุวรรณวนาราม	1	1	1	กลาง
105		วัดโพธิ์นฤมิตร	1	1	1	กลาง
106		วัดป่าพระเจ้า	1	1	1	กลาง
107		อนุบาลศรีประจันต์	1	1	1	กลาง
108		วัดสี่ปรสเทศ	1	1	1	กลาง
109		วัดบ้านหมี่	1	1	1	เล็ก
110		วัดขวาง	1	1	1	เล็ก
111		วัดลานคา	1	1	1	เล็ก
112		วัดราษฎร์บูรณะ	1	1	1	เล็ก
113		วัดบางเลน	1	1	1	เล็ก
114		วัดศาลาท่าทราย	1	1	1	เล็ก
115		วัดลำบัว	1	1	1	เล็ก
116		วัดเสาชงทอง	1	1	1	เล็ก
117		วัดดอนกระเบื้อง	1	1	1	เล็ก
118		วัดโบสถ์	1	1	1	เล็ก
119		วัดสังฆสิตาราม	1	1	1	เล็ก
120		วัดดอนตาจีน	1	1	1	เล็ก

ที่	สปอ.	โรงเรียน	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
			ผู้บริหาร	ครูวิชาการ	ครูผู้สอน	ขนาด
121		วัดดอนขาด	1	1	1	เล็ก
122		วัดเสาชิง	1	1	1	เล็ก
123		วัดโพธิ์ศรี	1	1	1	กลาง
124		บรรหารแจ่มใสวิทยา 2	1	1	1	กลาง
125		กฤษณา	1	1	1	กลาง
126		บางปลาหมอ	1	1	1	กลาง
127		บ้านโพธิ์ศรี	1	1	1	กลาง
128		วัดคลองโม่ง	1	1	1	กลาง
129		วัดองค์รักษ์	1	1	1	กลาง
130		วัดราษฎร์บำรุง	1	1	1	กลาง
131		วัดสาละ	1	1	1	กลาง
132		วัดบางแม่หม้าย	1	1	1	กลาง
133		วัดดาว	1	1	1	กลาง
134		วัดช่องลม	1	1	1	กลาง
135		วัดโคกสำโรง	1	1	1	ใหญ่
136	คูทอง	วัดช่องลม	1	1	1	เล็ก
137		วัดหนองหลุม	1	1	1	เล็ก
138		บ้านสระบัวทอง	1	1	1	เล็ก
139		วัดใหม่ปทุมสูตร	1	1	1	เล็ก
140		วัดเขาดิ่สลัก	1	1	1	เล็ก
141		วัดเขาพระ	1	1	1	เล็ก
142		วัดคอกวัว	1	1	1	กลาง
143		วัดคณที	1	1	1	กลาง
144		วัดโคกยายเกตุ	1	1	1	กลาง
145		วัดสระกว้างเจริญธรรม	1	1	1	กลาง
146		วัดโพธิ์เขียว	1	1	1	กลาง
147		บ้านเขาขานหมาก	1	1	1	กลาง
148		วัดคลองตัน	1	1	1	กลาง
149		วัดหนองยายทรัพย์	1	1	1	กลาง
150		วัดคีรีเจริญผล	1	1	1	กลาง
151		วัดห้วยคูสามัคคี	1	1	1	กลาง

ที่	สปอ.	โรงเรียน	ผู้ตอบแบบสอบถาม			
			ผู้บริหาร	ครูวิชาการ	ครูผู้สอน	ขนาด
152		บ้านท่าพระยาจักร	1	1	1	ใหญ่
153		วัดปทุมศรวาส	1	1	1	ใหญ่
154		วัดโคคาราม	1	1	1	ใหญ่
155		วัดคีรีรัตนาราม	1	1	1	ใหญ่
156		วัดจำปา	1	1	1	ใหญ่
157		บ้านจรเข้สามพัน	1	1	1	ใหญ่
158		วัดดอนมะเกลือ	1	1	1	ใหญ่
159		วัดยางสว่างอารมณ์	1	1	1	ใหญ่
160	ดอนเจดีย์	วัดหนองหลอด	1	1	1	เล็ก
161		บ้านโคกหม้อ	1	1	1	เล็ก
162		บ้านสระหลวง	1	1	1	เล็ก
163		บ้านหนองแขม	1	1	1	เล็ก
164		บุญศรีสุวรรณราษฎร์	1	1	1	เล็ก
165		วัดราษฎร์บำรุง	1	1	1	กลาง
166		วัดหนองแจง	1	1	1	กลาง
167		วัดบ้านกรวด	1	1	1	กลาง
168		วัดท่ากุ่ม	1	1	1	กลาง
169		บ้านหัวเขา	1	1	1	กลาง
170		อนุบาลพระบรมฯ	1	1	1	ใหญ่
171		บ้านนเรศ	1	1	1	ใหญ่
172		บ้านสระกระโจม	1	1	1	ใหญ่
173	ด่านช้าง	บ้านทับกระดาศ	1	1	1	เล็ก
174		วัดคอกช้าง	1	1	1	เล็ก
175		บ้านทับละคร	1	1	1	เล็ก
176		สวนป่าองค์พระ	1	1	1	เล็ก
177		วังน้ำเขียว	1	1	1	เล็ก
178		บ้านใหม่กิโด 8	1	1	1	กลาง
179		บ้านรังงาม	1	1	1	กลาง
180		วัดดอนประดู่	1	1	1	กลาง
181		บ้านสระบัวเก่า	1	1	1	กลาง
182		นิคมสร้างตนเอง	1	1	1	กลาง

ที่	สปอ.	โรงเรียน	ผู้ตอบแบบสอบถาม				
			ผู้บริหาร	ครูวิชาการ	ครูผู้สอน	ขนาด	
183	หนองหญ้าไทร	บ้านทุ่งนาตาปิ่น	1	1	1	กลาง	
184		นิคมสร้างตนเองฯ 2	1	1	1	กลาง	
185		บ้านกล้วย	1	1	1	กลาง	
186		วัดกกตาด	1	1	1	กลาง	
187		บ้านดงเสลา	1	1	1	กลาง	
188		อนุบาลด่านช้าง	1	1	1	ใหญ่	
189		ไทยรัฐวิทยา 20	1	1	1	ใหญ่	
190		บ้านพุน้ำร้อน	1	1	1	ใหญ่	
191		บ้านหนองลำโรง	1	1	1	เล็ก	
192		วัดโคกพระ	1	1	1	เล็ก	
193		บ้านราษฎร์บำรุง	1	1	1	เล็ก	
194		บ้านมาบพยอม	1	1	1	กลาง	
195		วัดดอนลำโรง	1	1	1	กลาง	
196		วัดลำพันบอง	1	1	1	กลาง	
197		บ้านหนองแหน	1	1	1	กลาง	
198		บ้านหนองขาม	1	1	1	กลาง	
199		บ้านทัพหลวง	1	1	1	ใหญ่	
200		อนุบาลหนองหญ้าไซ	1	1	1	ใหญ่	
201		บ้านสระเตย	1	1	1	ใหญ่	
รวม			201	201	201		
			603				

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ
กับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอน
 2. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ และช่วยส่งเสริมคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 ซึ่งไม่มีผลต่อผู้ตอบแบบสอบถามประการใด จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และตามสภาพความเป็นจริง
 3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณในโรงเรียน
- ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายไพโรจน์ ศรีรุ่งเรือง
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ
กับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ช่องนี้สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ () ชาย () หญิง 2. อายุ (ถ้าเศษของปีมากกว่า 6 เดือน ให้ปัดเป็น 1 ปี) () ไม่เกิน 30 ปี () 31-40 ปี () 41-50 ปี () 51 ปีขึ้นไป 3. ระดับการศึกษา () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี 4. ตำแหน่งหน้าที่ () ผู้บริหารโรงเรียน () ครูวิชาการ () ครูผู้สอน/ ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียน 5. ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่ง () ไม่เกิน 5 ปี () 6-10 ปี () 11-15 ปี () 16-20 ปี () 21-25 ปี () 26 ปีขึ้นไป	

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติตามที่ท่านเห็นว่าเป็นจริงที่โรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ เพียงช่องเดียว

ข้อ	กิจกรรมที่จัดดำเนินการในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก	ปาน กลาง	น้อย	
	<u>เป้าหมายที่ 1</u> <u>การรักษาความสะอาดร่างกาย บ้านเรือน</u> <u>และชุมชน</u>				
1	จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดร่างกาย.....
2	จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย.....
3	มอบหมายนักเรียนรับผิดชอบในการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนและบริเวณโดยรอบ.....
4	จัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดในชุมชนในวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญอื่นๆ.....
5	กำหนดระเบียบวิธีการรักษาความสะอาด และรณรงค์ในเรื่องการแยกทิ้งขยะ
6	รณรงค์ให้รู้จักการรักษาความสะอาดในห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม
7	ส่งเสริมให้กำลังใจและยกย่องชมเชยนักเรียนที่เป็นตัวอย่างในการรักษาความสะอาด.....
	<u>เป้าหมายที่ 2</u> <u>การมีจิตสำนึก และร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม</u>				
8	ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ ประกวดแข่งขันเขียนบทความ คำขวัญ วาดภาพ.....

ข้อ	กิจกรรมที่จัดดำเนินการในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก	ปาน กลาง	น้อย	
9	แบ่งนักเรียนดูแลรักษาต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน.....
10	จัดบรรยากาศสวนสวย โรงเรียนงาม.....
11	จัดสร้างจุดศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใน โรงเรียน เช่น สวนสมุนไพร เรื่องนก เรื่องปลา ผีเสื้อ ฯลฯ.....
12	จัดค่ายศึกษาธรรมชาติ.....
13	จัดตั้งชุมนุม หรือชมรมสิ่งแวดล้อม.....
14	จัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น ปลูก ต้นไม้ พืชผักแหล่งน้ำ พันธุ์ปลา กำจัดและลด ปริมาณขยะ.....
<u>เป้าหมายที่ 3</u> <u>การมีวิถีชีวิตด้านประชาธิปไตย</u>					
15	จัดให้มีองค์กรนักเรียน โดยให้มีการเลือกตั้งกรรมการ บริหารองค์กร เช่น สภานักเรียน ชมรม ชุมนุม.....
16	จัดกิจกรรมส่งเสริมการอภิปรายแสดงความคิดเห็น เช่น ใต้เวที ให้นักเรียนดำเนินการประชุม ให้เข้า สังเกตการประชุมในโอกาสต่างๆ.....
17	หมุนเวียนผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ.....
<u>เป้าหมายที่ 4</u> <u>การประหยัด ออม และนิยมไทย</u>					
18	เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจและตระหนักถึง ความหมายของคำขวัญ “ไทยช่วยไทย กินของไทย ใช้ของไทย อยู่อย่างไทย เทียวเมืองไทย ร่วมใจ ประหยัด”.....
19	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ โดยร่วมมือกับ ธนาคารให้มารับฝากเงินในโรงเรียน

ข้อ	กิจกรรมที่จัดดำเนินการในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก	ปาน กลาง	น้อย	
20	จัดกิจกรรมรณรงค์ประหยัดน้ำและไฟฟ้าในโรงเรียน...
21	จัดกิจกรรมส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ไว้ เพื่อบริโภค.....
<u>เป้าหมายที่ 5</u>					
<u>การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม</u> <u>หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็กและเยาวชนนับถือ</u>					
22	นิมนต์พระมาแสดงธรรมหรือเชิญวิทยากรมาบรรยาย ให้ความรู้ประสบการณ์ในการใช้หลักธรรมใน การดำเนินชีวิต.....
23	ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา.....
24	จัดประกวดเรียงความ คำขวัญ เขียนภาพระบายสีใน วันสำคัญทางศาสนา.....
25	จัดกิจกรรมชมรมพุทธศาสน์ส่งเสริมการบำเพ็ญ ประโยชน์เพื่อส่วนรวม.....
26	ประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง และส่งเสริมนักเรียนที่ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี.....
<u>เป้าหมายที่ 6</u>					
<u>การปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทแบบไทย</u>					
27	สาธิตการปฏิบัติมารยาทไทยตามแบบของสำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.....
28	กวดขันให้นักเรียนปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นนิสัย มารยาท แบบไทยในการไหว้ การกราบ การแสดงความเคารพ มารยาทในการเดิน นั่ง และมารยาทในการพูด.....

ข้อ	กิจกรรมที่จัดดำเนินการในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก	ปาน กลาง	น้อย	
	<u>เป้าหมายที่ 7</u> <u>การมีวินัยจราจร</u>				
29	การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและวินัย จราจร.....
30	จัดกิจกรรมโครงการอาสาจราจรนักเรียน.....
31	จัดให้มีระเบียบการจอดรถในโรงเรียน.....
	<u>เป้าหมายที่ 8</u> <u>การเป็นคนตรงต่อเวลา</u>				
32	ครูและบุคลากรในโรงเรียนเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติ ตนให้เป็นคนตรงต่อเวลาในการมาปฏิบัติงาน				
33	การเข้าสอน-เลิกสอน การนัดหมาย..... ฝึกให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลาในรูปของ การนัดหมาย การสั่งงาน การทำกิจกรรม.....
	<u>เป้าหมายที่ 9</u> <u>การปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงลำดับก่อนหลังใน</u> <u>การเข้ารับบริการต่างๆ</u>				
34	ฝึกนักเรียนเข้าแถวเรียงลำดับก่อน-หลังในทุกกิจกรรม ที่ปฏิบัติในโรงเรียน.....
35	เดินแถวเข้าโรงเรียนและกลับบ้าน.....
	<u>เป้าหมายที่ 10</u> <u>การปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน</u> <u>และกลุ่ม</u>				
36	วางกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ทันสมัย โดยให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการวางกฎระเบียบข้อบังคับตาม ความเหมาะสม.....

ข้อ	กิจกรรมที่จัดดำเนินการในโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ			ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก	ปาน กลาง	น้อย	
37	ประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชนได้ทราบถึงกฎระเบียบต่างๆโดยทั่วกัน
38	จัดทำคู่มือนักเรียน.....
39	เข้มงวดและกวดขันนักเรียนให้ประพฤติและปฏิบัติ ตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน..... <u>เป้าหมายที่ 11</u> <u>การไม่พัวพันยาเสพติดให้โทษ</u>
40	จัดอบรมให้รู้จักพิษภัยของยาเสพติดให้โทษโดยเชิญ วิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ สาธารณสุข.....
41	จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ เอกสารเผยแพร่เพื่อประชา- สัมพันธ์ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด.....
42	จัดบรรยากาศโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่น สวยงาม ไม่ อับทึบหรือมีจุดซ่อนเร้น.....
43	นำนักเรียนไปเยี่ยมผู้ป่วยที่ติดยาเสพติด.....
44	จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการดูแลแนะนำและป้องกัน ปัญหายาเสพติดอย่างใกล้ชิด.....
45	จัดประชุมผู้ปกครอง เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อร่วมมือกัน ป้องกันปัญหายาเสพติด.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ข้อมูลและเสียสละเวลาตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอเรียนกับท่านว่าจะนำข้อมูลของท่านไปเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ไพโรจน์ ศรีรุ่งเรือง
ผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายไพโรจน์ ศรีรุ่งเรือง
 ที่อยู่ 193 หมู่ 4 ตำบลท่าหนด อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี 70130
 ที่ทำงาน โรงเรียนเทศบาล 1 ตลาดบางลี่ (พานิชอุทิศ) อำเภอสองพี่น้อง
 จังหวัดสุพรรณบุรี 72110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2523 สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกสุขศึกษา
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา
 พ.ศ.2543 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2515 เริ่มรับราชการตำแหน่งครูจัตวาโรงเรียนเทศบาล 3 วัดใหม่อัมพวัน
 จังหวัดสุพรรณบุรี
 พ.ศ.2530 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนเทศบาล 2 อำเภอนายทพย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
 พ.ศ.2542 ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 วัดพระงาม (สามัคคีพิทยา)
 จังหวัดนครปฐม
 พ.ศ.2543-ปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 ตลาดบางลี่ (พานิชอุทิศ)
 จังหวัดสุพรรณบุรี